

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen osavuosisikatsaus 1-6/2024

**Aluehallitus 27.8.2024
Aluevaltuusto 16.9.2024**

1 Keskeisiä nostoja osavuosisikatsauksesta	1
2 Hyvinvointialueen strategian toteutuminen	4
3 Katsaus henkilöstöön ja henkilöstötunnuslukuihin	7
4 Katsaus talouteen ja tasapainotustavoitteiden etenemiseen	11
4.1 Tammi-kesäkuun talustilanne ja arvio loppuvuoden kehityksestä	11
4.2 Talouden tasapainotustavoitteiden eteneminen	17
4.3 Maksuvalmius, lainasalkku ja investoinnit	18
4.4 Konserniyhteisöjen tuloksen ja tavoitteiden toteutuminen	20
5 Katsaus toimialueiden toimintaan ja talouteen	27
5.1 Sosiaali- ja terveystalot	27
5.1.1 Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	27
5.1.2 Terveystalot ja sairaanhoidon palvelut	35
5.1.3 Ikäihmisten palvelut	43
5.1.4 Vammaispalvelut	49
5.1.5 OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	55
5.1.6 Kuntoutuspalvelut	64
5.1.7 Sairaanhoidolliset palvelut	68
5.2 Pelastustoimi	71
5.3 Järjestämistoiminta	74
5.4 Konsernipalvelut	82
5.5 Hyvinvointialueen johtaminen	88
6 Riskit ja niihin varautuminen	93
Liitteet	

1 Keskeisiä nostoja osavuosisikatsauksesta

Seuranta ja raportointi osavuosisikatsauksessa

Hyvinvointialuestrategia, sote-järjestämissuunnitelma, pelastustoimen palvelutasopäätös sekä tuotavuus- ja taloudellisuusohjelma muodostavat talousarvion seurannan perustan vuodelle 2024. Seurattavat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on määritelty kyseisissä asiakirjoissa ja niistä raportoidaan hallintosäännön (71 §) mukaisesti.

Aluehallitukselle raportoidaan kuukausittain erityisesti talouteen ja henkilöstöön liittyvien tavoitteiden etenemisestä. Kolmen kuukauden välein laaditaan kattavampi katsaus hyvinvointialueen tilanteesta ja talouden näkymistä. Aluehallitus raportoi osavuosisikatsauksista aluevaltuustolle. Lisäksi talouden tilannetta käydään säännöllisesti läpi muun muassa muissa toimielimissä, johtoryhmissä sekä henkilöstön kanssa.

Toiminnan johtamista ja suunnittelua sekä arjen toimintaa haastaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkuustietojen saatavuus ja luotettavuus. Pohteella on edelleen käytössä useita potilas- ja asiakastietojärjestelmiä. Tavoitteena on, että uusi yhtenäinen asiakas- ja potilastietojärjestelmäkokonaisuus on käytössä keväällä 2026.

Osavuosisikatsauksen havainnot ja johtopäätökset toimivat osaltaan pohjana vuoden 2025 talousarvion valmistelulle.

Tavoitteiden eteneminen

Lokakuussa 2022 päätetyt ja vuonna 2023 käynnistyneet sote-järjestämissuunnitelman toimenpiteet ovat pääosin edenneet tavoitteiden mukaisesti tammi-kesäkuussa 2024. Taloudelliset vaikutukset näkyvät kuitenkin osin viiveellä johtuen muun muassa yhteistoimintaneuvotteluista sekä päätöksenteko- ja oikaisuvaatimusprosesseista. Järjestämissuunnitelmaan sisältyviä paikkamäärien rakenteellisia muutoksia on viety systemaattisesti eteenpäin.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa ja OYS-psykiatriassa on nähty myönteisiä vaikutuksia integraation ja monialaisen yhteistyön lisäämisellä sekä matalan kynnyksen palveluiden kehittämisellä oikea-aikaisten palveluiden saatavuudessa ja lastensuojelun avohuollon asiakasmäärän vähentymisenä.

Terveyden ja sairaanhoidon palveluissa tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten palveluverkosto on edennyt. Yksityisiltä palveluntuottajilta siirtyi omaan tuotantoon palveluja. Digitaalisen sosiaali- ja terveyskeskuksen toiminta laajentui suunnitellusti. Akuuttiosastojen rakennemuutokset etenivät. Hoitojonoja kertyi.

Ikäihmisten palveluissa kotona asumista on tuettu tavoitteen mukaisesti vahvistamalla ja kehittämällä kotiin annettavia palveluja. Toimialueella on muun muassa yhtenäistetty kuntouttavan päivätoiminnan ja ikäneuvolan toimintamalli, joka toimii nyt suuressa osassa hyvinvointialuetta sekä lisääntynyt kuntoutusyksikköpaikkoja. Laitoshoidon paikkojen vähentäminen on edennyt.

Vammaispalvelujen asiakkaiden palvelupäätöksiä on päivitetty Pohteen yhtenäisten myöntämisperusteiden mukaisiksi. Asiakkaiden asumispalveluita on saatu osin kevennettyä, mutta ei suunnitellussa määrin. OYS Konstissa kehitysvammaisten asiakkaiden akuutteihin tilanteisiin on pystytty vastaamaan tehokkaasti.

OYS-sairaalapalvelut ja ensihoidon toimialueella erikoissairaanhoidon toiminnan volyyminä on pystytty kasvattamaan. Kokonaiskysynnän pieni kasvu jatkui koko tammi-kesäkuun ajan. Potilasjonoja on purettu. Integraation lisäämisellä ja toimintamallien kehittämällä on nähtävissä positiivisia vaikutuksia.

Kuntoutuspalveluissa asiakas- ja kontaktimäärät kasvoivat omassa tuotannossa perusterveydenhuollon terapiapalveluissa ja laskivat erikoissairaanhoidon kuntoutuksen avohoidon osalta. Integraation edistämiseksi tehty työ on alkanut vaikuttamaan kuntoutuspolkujen sujuvuuteen. Toimintamallien yhtenäistäminen on edennyt koko hyvinvointialueella.

Sairaanhoidollisissa palveluissa röntgenpalveluiden keskittäminen suuremman palvelutarpeen sosiaali- ja terveyskeskuksiin eteni. Uuden sairaalan valmistelut ovat käynnissä, muun muassa sairaalan käyttöönoton perusvarustelu on aloitettu.

Pelastustoimen osalta tavoitteet etenivät toiminnan ja talouden osalta pääosin palvelutasopäätöksen mukaisesti. Onnettomuuksien ehkäisyssä valvonta on hieman jäljessä tavoitteesta. Turvallisuusviestintä on tavoitteen mukaista. Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikavaatimukset toteutuvat koko aluetta tarkasteltaessa hyvin, mutta toteumien paikallisia puutteita ja heikentymistä ilmeni.

Lakisääteiset hoito- ja palvelutakuut toteutuvat Pohteella vaihtelevasti eri palveluissa tammi-kesäkuussa. Erikoissairaanhoidossa hoitotakuun piirissä olevista potilaista 22,9 prosenttia oli odottanut hoitoa yli kuusi kuukautta. Kesäkuussa alle 23-vuotiaiden lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa hoitoa oli odottanut 38 prosenttia yli kolme kuukautta. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitopaikalle toteutui niissä yksiköissä, jossa tieto on saatavilla 78 prosentilla 14 vuorokaudessa. Suun terveydenhuollon hoitopaikalle toteutui 94 prosentilla neljässä kuukaudessa.

Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukainen alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten palvelutarpeen arviointien toteutumisen kattavuus määräajassa oli Oulussa 78,6 prosenttia. Vammaispalveluissa Oulun palvelualueella asiakkaan palvelutarpeen selvittäminen aloitettiin yhteydenotosta lakisääteisessä määräajassa 74 prosentissa yhteydenotoista ja palvelutarpeen arvioinnit toteutettiin 61 prosenttisesti. Ikäihmisten palveluissa ympärivuorokautisen palveluasumisen, sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon ja omaishoidon keskimääräinen odotusaika täyttää lakisääteisen kolmen kuukauden odotusajan.

Hoitopaikantiedot ovat kattavia somaattisen erikoissairaanhoidon osalta, mutta psykiatrian tiedoissa on vaihtelua. Perusterveydenhuollon hoitopaikantiedot ovat osin vaillinaisia ja tiedon kattavuus heikko. Sosiaalihuollon lakisääteisten määräaikaisten seuranta ja tiedonkeruu toteutuu vielä sirpaleisesti alueiden eri tietojärjestelmistä ja tietoja saadaan suurelta osin vain alueittain, ei koko Pohteen tasolla.

Hoitoon ja palvelun pääsyn tiedon laatua ja kattavuutta on parannettu systemaattisesti lähtien liikkeelle käytössä olevien järjestelmien tiedoista. Toimintamalleja ja kirjaamista yhtenäistetään sekä

varmistetaan uusien järjestelmien toimivuutta tiedon tuottamisessa. Henkilöstöä koulutetaan ja perehdytetään suunnitelmallisesti. Hoito- ja palvelutakuun tarkemmat toteumatiedot on kuvattu osana toimialueiden tekstiä.

Riittävän henkilöstön turvaamiseen liittyvät haasteet ovat edelleen jatkuneet. Tämä on vaikuttanut muun muassa hoito- ja palvelutakuiden toteutumiseen. Henkilöstön saatavuuden haasteet heijastuvat osaltaan ostopalveluiden kohonneisiin kustannuksiin ja vuokratyövoiman käyttöön.

Pohteen henkilöstö

Pohteen henkilömäärä 30.6.2024 oli 18 967, mikä on 1,0 prosenttia (182 henkilöä) suurempi kuin vastaavana aikana viime vuonna (18 785). Henkilömäärän kasvu on painottunut erityisesti järjestämistoiminnoissa hankkeisiin, konsernipalveluihin sekä ikäihmisten palveluihin.

Pohteen määräaikaisten työ- ja virkasuhteisten osuus henkilömäärästä oli tammi-kesäkuussa 26,2 prosenttia, pysyen samana kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Pohteen lähtövaihtuvuus oli tammi-kesäkuussa alhaisempi kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana.

Palkallinen työpanos on kasvanut 1,2 prosenttia verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan. Sen sijaan toteutunut työpanos on lähes samalla tasolla kuin tammi-kesäkuussa edellisvuonna (muutos +0,2 %).

Pohteen henkilöstön sairauspoissaoloprosentti 5,2 prosenttia on prosenttiyksikön pienempi kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Tammi-kesäkuussa 2024 palvelussuhteessa olleista henkilöistä 43,5 prosentilla ei ollut lainkaan terveysperusteisia poissaoloja. Sairastuneita henkilöitä on ollut alkuvuonna 2024 enemmän. Sairauspoissaolopäivien suhteellinen osuus henkilöstön kokonaistyöpanoksesta on silti pienentynyt. Kestoltaan pitkät sairauspoissaolopäivät ovat vähentyneet huomattavasti. Pohteen sairausajan palkkakustannukset ilman työnantajan sivukuluja olivat tammi-kesäkuussa 14,9 miljoonaa euroa.

Talouden toteuma ja näkymät loppuvuoteen

Tämänhetkisen arvion mukaan vuoden 2024 ennusteeseen sisältyy 30 miljoonan euron ylitysuhka valtuuston hyväksymään talousarvioon verrattuna. Pohteen alijäämäennuste on osavuositarkastuksen pohjalta tarkentunut 90 miljoonaan euroon. Kansallisella tasolla tarkasteltuna Pohteen asukas-kohtainen ennakoitu alijäämä on hyvinvointialueista pienimpiä.

Toimintakuluissa ylityspaineita on koko vuoden tilanne huomioiden erityisesti asiakaspalveluiden ostoissa sekä avustuksissa. Lisäksi kesäkuussa 2024 voimaan tulevat palkkojen kansalliset korotukset nostavat merkittävästi loppuvuoden henkilöstökuluja.

Ylitysten taustalla vaikuttaa muun muassa se, että tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteiden vaikutukset eivät vielä ensimmäisellä vuosipuoliskolla näy täysimääräisesti. Toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset näkyvät osin viiveellä johtuen muun muassa yhteistoimintaneuvotteluista sekä päätöksenteko- ja oikaisuvaatimusprosesseista. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpano etenee suunnitellusti ja toimenpiteisiin tehdään tarvittavia tarkennuksia ja täydennyksiä osana vuoden 2025 talousarviota.

2 Hyvinvointialueen strategian toteutuminen

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella on laadittu hyvinvointialuestrategia, jota täydentävät ohjelmat ja suunnitelmat. Strategian perustana olevat painopisteet kertovat, missä hyvinvointialueen on onnistuttava. Strategiset periaatteet ovat painopisteitä tarkentavia tavoitteita.

	Ihmistä varten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osallisuus, varhainen tuki sekä omaehtoinen terveyden ja hyvinvoinnin parantaminen painottuvat 2. Palvelut ovat tarpeenmukaiset ja lähellä monin eri tavoin 3. Palvelujärjestelmä on yhteen sovitettu
	Vaikuttavasti yhdessä	<ol style="list-style-type: none"> 4. Ennaltaehkäisevät ja perustason palvelut vahvistuvat 5. Palvelujen verkostoa uudistetaan yhteistyössä kuntien, yritysten ja järjestöjen kanssa 6. Kustannuskehitys vastaa rahoitusta
	Parhaat osaajat	<ol style="list-style-type: none"> 7. Henkilöstö osallistuu ja kehittää vaikuttavaa toimintaa 8. Hyvinvointialue on arvostettu työnantaja ja kouluttaja 9. Johtaminen tukee henkilöstön työhyvinvointia ja osaamisen kehittämistä
	Rohkeasti uutta	<ol style="list-style-type: none"> 10. Johtamis- ja toimintamallit uudistuvat 11. Tieto, tutkimus ja käytännön kokeilut ohjaavat kohti vaikuttavia toimintamalleja 12. Uudistaminen kuuluu kaikille

Taulukko 1: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategiset painopisteet ja periaatteet.

Hyvinvointialuestrategiassa on määritelty 10 keskeistä seurattavaa indikaattoria, joita jatkuvan strategiaprosessin periaatteiden mukaisesti tarkennettiin taloussuunnitelmassa vuosille 2024–2026. Indikaattorit ovat pääosin hitaasti muuttuvia, joten osin niitä on tarkoituksenmukaista tarkastella vasta tilinpäätösvaiheessa. Kokonaisuutena arvioiden Pohde on pääosin onnistunut edistämään strategian mukaisia painopisteitä ja periaatteita.

Indikaattori	Tavoite vuodelle 2024	Tavoitteen toteutuminen 1-6 / 2024	Tavoitteen toteutumisen arviointi
1. THL:n sote-palvelutarvekerroin	Asetettu valtuustokauden tavoite	Arvioidaan valtuustokauden tavoitteena.	Ei voida vielä arvioida ●
2. Talousarvion toteutuminen	Sitovien talousarviotavoitteiden toteutuminen	Tämänhetkisen arvion mukaan vuoden 2024 enusteeseen sisältyy 30 miljoonan euron ylitysuhka valtuuston hyväksymään talousarvioon verrattuna. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteet etenevät suunnitellusti ja niihin tehdään tarvittavia tarkennuksia ja täydennyksiä osana vuoden 2025 talousarviota.	Eteneminen on viivästynyt tai sisältää muita haasteita ●
	Palveluketjujen seurantamallin kehitystyö etenee	Palveluketjujen seurantamallin kehitystyö on käynnistetty.	Etenee suunnitellusti ●
	Lapsibudjetoinnin kehitystyö on käynnistetty yhteistyössä pilottikuntien kanssa	Lapsibudjetoinnin mallin kehitystyö on käynnistetty osana hanketyötä.	Toteutunut ✓

Indikaattori	Tavoite vuodelle 2024	Tavoitteen toteutuminen 1-6 / 2024	Tavoitteen toteutumisen arviointi
3. Perustason palveluiden vahvistuminen ja painopisteen siirtyminen ennaltaehkäisevään työhön	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen alle 18-vuotiaiden osuus vähenee (enintään 1,2 %)	Lifecare-konsolidaation vuoksi koko Pohteen tietoja ei saada. Oulun osalta tilanne on viime vuotta vastaava.	Ei voida vielä arvioida
	75 v. täyttäneiden kotona asuvien osuus kasvaa (vähintään 94 %)	Kasvanut hieman: 92,6 %	Etenee suunnitellusti
	Palvelurakenteen muutoksen seurantaan liittyvän liikennevalomallin kehittämistyö ja käyttöönoton valmistelu etenee	Valmistelutyö on käynnissä	Etenee suunnitellusti
4. Lakisääteisten hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen	Hoito- ja palvelutakuihin liittyvää kirjaamisen, seurannan ja raportoinnin kattavuutta ja laatua edistetään suunnitelmallisesti. Palvelutakuut ovat lakisääteisiä, joten niille ei ole asetettu erillistä sitovuutta valtuustoon nähden.	Hoito- ja palvelutakuun tilanne vaihtelee palveluitain. Tarkemmat kuvaukset toimialueiden osioissa. Tiedon laatua ja kattavuutta parannetaan suunnitelmallisesti.	Eteneminen on viivästynyt tai sisältää muita haasteita
5. Asiakastytyväisyys	Luodaan ja otetaan käyttöön yhtenäinen asiakaskokemuksen seurannan malli ja asiakaspalautejärjestelmä. Tavoite jakaantuu myös vuodelle 2025.	Pohteella on käytössä monikanavainen palautejärjestelmä asiakastytyväisyyden mittaamiseksi. Pohteella oli saatavilla asiakastytyväisyyttä ja -uskollisuutta mittaava NPS (Net Promoter Score) kokonaisvaltaisesti 1.4. alkaen. 1.4.-30.6.24 ajanjaksoilla NPS arvo oli tasolla "Todella hyvä", ollen 57 (n= 7881).	Etenee suunnitellusti
6. Henkilöstön työhyvinvointi	Pohteelle on laadittu henkilöstöohjelma ja kehittämistyötä toteutetaan sen mukaisesti	Henkilöstöohjelmaa on esitelty henkilöstö- ja esihenkilöinfoissa ja toimialueiden johtoryhmissä tarkoituksena ohjelman jalkauttaminen.	Etenee suunnitellusti
	Työhyvinvoinnin tavoitetasot on määriteltä	Osa tavoitetasoista on kerran vuodessa mitattavia, jotka raportoidaan tilinpäätöksessä.	Toteutunut
	Sairauspoissaolo% vähenee	5,2 %, pienempi kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana	Toteutunut
	Lähtövaihtuvuus vähenee	2,8 %, vähentynyt viime vuoden vastaavasta ajankohdasta (3,6 %)	Toteutunut
	Työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien määrä on pienempi kuin Kevan arvio 2024	Seurataan tilinpäätöksessä	Ei voida vielä arvioida
	Koulutuspäivät/palkallinen työpanos on vähintään 3 päivää	Seurataan tilinpäätöksessä	Ei voida vielä arvioida

Indikaattori	Tavoite vuodelle 2024	Tavoitteen toteutuminen 1-6 / 2024	Tavoitteen toteutumisen arviointi
7. Sähköisten palvelujen käyttö	Käytettävissä olevien mittareiden pohjalta tarkasteltuna etäasiointien osuus lisääntyy	Digitaalisessa sote-keskuksessa hoidettujen avosairaanhoidon asiakaskontaktien suhde kaikkiin sote-keskusten avosairaanhoidon asiakaskontakteihin oli 11,8 prosenttia kuuden kuukauden aikana (tavoite 20 %).	Etenee suunnitellusti
	Asukkaiden käytössä olevat digitaaliset/sähköiset palvelut lisääntyvät	Digitaalinen sote-keskus on käytettävissä 15 kunnan alueen asukkailla. Palveluvalikoima on laajentunut.	Etenee suunnitellusti
	Digitaalisen sote-keskuksen NPS-indeksi pysyy vähintään vuoden 2023 tasolla.	1-6/2024 tilanne on lähellä vuoden 2023 keskimääräistä toteumaa. Ei voida suoraan vertailla.	Etenee suunnitellusti
8. Eri järjestämistapojen osuus ja kehitys	Eri järjestämistapojen osuiksille ja niiden kehitykselle on määritelty tavoitteet, jotka voidaan ottaa mukaan vuoden 2025 talousarvioon	Järjestämistapojen analyysi on käynnistynyt.	Etenee suunnitellusti
9. Pelastustoimen ennaltaehkäisevän ja oma-toimisuutta edistävän turvallisuustyön toteutuminen	Valvontasuunnitelmien toteuma pysyy vähintään ennallaan	Jäljessä. Toteuma vuoden 2024 valvontasuunnitelman 1-6/2024 tavoitteeseen nähden 86,7 %.	Eteneminen on viivästynyt tai sisältää muita haasteita
	Turvallisuusviestinnällä tavoitettujen määrä pysyy vähintään ennallaan	Jäljessä -27,5 %. Toteuma PTP:n 1-6/2024 tavoitteeseen nähden 97,1 %.	Etenee suunnitellusti
	Hälytystehtävät pysyvät vähintään aiemmalla tasolla	Väheni, -860 kpl, -21,2 % (1-6/2024 yht. 3205 kpl, 1-6/2023 yht. 4065 kpl).	Etenee suunnitellusti
10. Tutkimuksen ja kehittämisen laatu ja laajuus	On määritelty toteutettujen teknologia- ja palvelukokeilujen sekä yhteiskehittämissaihojen määrän ja laajuuden seurantaan toimintamalli	Mallin kehittäminen on valmisteilla.	Etenee suunnitellusti

Taulukko 2: Hyvinvointialuestrategian indikaattorit.

3 Katsaus henkilöstöön ja henkilöstötunnuslukuihin

Pohteen henkilömäärä 30.6.2024 oli 18 967, mikä on 1,0 prosenttia (182 henkilöä) suurempi kuin vastaavana aikana viime vuonna (18 785). Henkilömäärän kasvu on painottunut erityisesti järjestämistoiminnoissa hankkeisiin, konsernipalveluihin sekä ikäihmisten palveluihin. Vuoden 2023 aikana tehtiin lukuisia organisaation rakenteeseen ja kohdentamiseen liittyviä siirtoja toimialueiden sisällä ja välillä. Hyvinvointialueen strategian mukaan muun muassa kotiin annettavia palveluita vahvistettiin, jotta palvelurakennetta voidaan keventää. Tämä muutos näkyy ikäihmisten palveluiden toimialueella.

Pohteen määräaikaisten työ- ja virkasuhteisten osuus henkilömäärästä oli tammi-kesäkuussa 26,2 prosenttia. Verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan osuus on pysynyt samana (1–6/2023: 26,2 %). Määräaikaisten työntekijöiden osuus vaihtelee ajankohdan ja toimialueen mukaan.

Palkallinen työpanos käyttösuunnitelmassa 2024 on 17 015. Tammi-kesäkuussa Pohteen palkallisen työpanoksen toteumaprosentti oli 94,3 prosenttia. Koko vuoden käyttösuunnitelmassa on huomioitu vuosilomansijaisten tarve erityisesti kesäkaudelle, jonka vuoksi alkuvuoden toteumaprosentti oli vielä pienempi. Palkallinen työpanos on kasvanut 1,2 prosenttia verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan. Sen sijaan toteutunut työpanos on lähes samalla tasolla kuin tammi-kesäkuussa edellisvuonna (muutos +0,2 %).

Pohteen lähtövaihtuvuus (n=395) oli tammi-kesäkuussa alhaisempi (2,8 %) kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana (1–6/2023: 3,6 %). Päätymissyistä suurimmat ovat työntekijän irtisanoutuminen (n=236), vanhuuseläkkeelle siirtyminen (n=95) ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (n=33). Lähtövaihtuvuudessa esiintyy toimialuekohtaisia eroja.

Pohteen henkilöstön sairauspoissaoloprosentti 5,2 prosenttia on prosenttiyksikön pienempi kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana (5,3 %). Tammi-kesäkuussa 2024 palvelussuhteessa olleista henkilöistä 43,5 prosentilla ei ollut lainkaan terveysperusteisia poissaoloja (1–6/2023: 44,5 %). Sairastuneita henkilöitä on ollut alkuvuonna 2024 enemmän. Sairauspoissaolopäivien suhteellinen osuus henkilöstön kokonaistyöpanoksesta on silti pienentynyt. Kestoltaan pitkät sairauspoissaolopäivät (90–179 ja yli 180 päivää) ovat vähentyneet huomattavasti.

Pohteen sairausajan palkkakustannukset ilman työnantajan sivukuluja olivat tammi-kesäkuussa 14,9 miljoonaa euroa. Sairauspoissaolojen kustannukset ovat kasvaneet edellisvuoden vastavasta ajankohdasta 5,1 prosenttia. Sairausajan palkkakustannusten nousuun on vaikuttanut suurempi henkilö- ja sairauspoissaolojen määrä sekä palkkakustannusten kasvu.

Koulutuspäivien määrä tammi-kesäkuussa 2024 (27 830) on suurempi kuin edellisvuoden vastaavana aikana (1–6/2023: 15 208). Koulutuspäiviä on toteutunut 1,7 suhteutettuna palkalliseen työpanokseen (1–6/2023: 0,96 koulutuspäivää/palkallinen työpanos). Koulutukseen osallistuneiden määrä tammi-kesäkuussa 2024 (78,3 %) on lisääntynyt edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (47,4 %). Tähän vaikuttavat muun muassa koulutuksien saavutettavuuden tehostuminen, koulutustarjonnan lisääntyminen ja tiedotus. Vuosia 2023 ja 2024 verrattaessa tulee huomioida hyvinvointialueen käynnistymisen vaikutukset koulutusten organisointiin vuonna 2023.

Toimia ja virkoja on alkuvuonna 2024 ollut vähemmän avoinna kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Tähän on vaikuttanut yhteistoimintamenettelystä johtuva rekrytointikielto sekä toimi-alueiden täyttölupamenettely. Hakijoita avoinna olleisiin toimiin on sen sijaan ollut selvästi enemmän kuin edellisvuonna. Tätä selittää osaltaan se, että rekrytointiyksikkö on aktiivisesti mainostanut työpaikkoja sosiaalisessa mediassa. Lisäksi yksiköt ovat tehneet videoita omasta työstään ja sitä kautta lisänneet tunnettavuutta.

Hyvinvointialueen strategian painopisteeseen ”Parhaat osaajat” liittyviä keskeisiä tunnuslukuja:

Henkilöstötunnuslukuja	Toteuma 1–6/2023	Toteuma 1–6/2024
Henkilöstö (kuukauden viimeinen päivä)*	18 785	18 967
Määräaikaisten työ- tai virkasuhteisten osuus (kuukauden viimeinen päivä)	26,2 %	26,2 %
Hakijat/avoin toimi	4,8	7,6
Hakijat/avoin virka	4,3	4,2
Palkallinen työpanos (Käyttösuunnitelma 17 015)	15 853	16 043
Toteutunut työpanos	13 369	13 396
Lähtövaihtuvuus, %	3,6 %	2,8 %
Koulutuspäivät	15 208	27 830
Koulutuspäivät/palkallinen työpanos	0,96	1,7
Koulutukseen osallistuneiden määrä	47,4 %	78,3 %
Sairauspoissaolo%	5,3 %	5,2 %
Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	9 588	9 230
Sairausajan palkkakustannus	14 196 395	14 915 474

**) Henkilömäärä ilman sivutoimisia työsuhteita, joita mm. pelastustoimen toimenpidepalkkaiset*
Taulukko 3: Hyvinvointialueen henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja People Analytics ja Tableau (11.7.2024), Kuntarekry ja Koulutusjärjestelmä (HRM).

Toimialue	Henkilömäärä			Määräaikaisten osuus, %		Lähtövaihtuvuus, %	
	30.6.2023	30.6.2024	Muutos%	30.6.2023	30.6.2024	1-6/2023	1-6/2024
Hyvinvointialueen johtaminen	37	34	-8,1 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %	3,1 %
Konsernipalvelut	1 416	1 576	11,3 %	11,7 %	11,1 %	4,3 %	2,5 %
Järjestämistoiminto	329	542	64,7 %	47,1 %	53,2 %	4,4 %	0,8 %
Pelastustoimi	373	357	-4,3 %	11,0 %	8,1 %	3,5 %	1,8 %
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	2 805	2 848	1,5 %	23,2 %	21,7 %	3,8 %	2,4 %
Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut	2 119	1 956	-7,7 %	30,0 %	29,7 %	3,6 %	3,0 %
Ikäihmisten palvelut	3 757	3 967	5,6 %	31,3 %	33,7 %	4,4 %	3,3 %
Vammaispalvelut	1 220	1 203	-1,4 %	33,8 %	31,9 %	3,7 %	2,5 %
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	5 117	5 083	-0,7 %	26,5 %	26,7 %	2,8 %	2,7 %
Sairaanhoidolliset palvelut	1 335	1 221	-8,5 %	25,7 %	23,2 %	2,5 %	3,1 %
Kuntoutuspalvelut	624	610	-2,2 %	23,0 %	23,8 %	2,5 %	2,2 %
POHDE yhteensä	18 785	18 967					
	(eri he- tut)	(eri he- tut)	1,0 %	26,2 %	26,2 %	3,6 %	2,8 %

Taulukko 4: Tietoa henkilömäärästä, määräaikaisista ja lähtövaihtuvuudesta toimialueittain (Lähde: People Analytics, 11.7.2024, Tableau 26.8.2024).

Lähtövaihtuvuus: Vakinaisen palvelussuhteen päättäneiden henkilöiden määrä suhteessa vakinaisen henkilöstön kokonaisuutensa kyseisellä ajanjaksolla. Palvelussuhteen päättymisen syyt: Irtisanoutunut, irtisanottu, kuolema, työkyvyttömyys- ja vanhuuseläke, työ- tai virkasuhteen koeaikapurku, liikkeenluovutus.

Toimialue	Sairauspoissaolo%		Henkilöt ilman sairauspoissaoloja 1-6/2024	Sairausajan palkka 1-6/2023, euroa	Sairausajan palkka 1-6/2024, euroa	Muutos lkm	Muutos %
	1-6/2023	1-6/2024					
Hyvinvointialueen johtaminen	0,8 %	2,6 %	24	5 658	26 061	20 403	360,6 %
Konsernipalvelut	4,9 %	5,3 %	756	1 017 010	1 250 376	233 366	22,9 %
Järjestämistoiminto	1,5 %	1,9 %	566	101 632	218 406	116 774	114,9 %
Pelastustoimi	5,4 %	4,5 %	162	305 101	257 977	-47 124	-15,4 %
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	5,2 %	5,4 %	1 385	2 310 096	2 549 838	239 742	10,4 %
Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut	4,6 %	4,4 %	1 115	1 500 589	1 421 836	-78 753	-5,2 %
Ikäihmisten palvelut	6,2 %	5,9 %	2 203	2 629 992	2 908 956	278 964	10,6 %
Vammaispalvelut	5,0 %	5,3 %	776	753 095	786 627	33 532	4,5 %
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	5,4 %	5,3 %	2 794	4 237 796	4 150 420	-87 376	-2,1 %
Sairaanhoidolliset palvelut	5,8 %	5,9 %	602	907 067	872 285	-34 782	-3,8 %
Kuntoutuspalvelut	4,9 %	4,9 %	279	428 359	472 692	44 333	10,3 %
POHDE yhteensä	5,3 %	5,2 %	9 230 (eri hetut)	14 196 395	14 915 474	719 079	5,1 %

Taulukko 5: Tietoa sairauspoissaoloista toimialueittain (Lähde: People Analytics, 11.7.2024).

Sairauspoissaoloprosentti: Sairauspoissaoloaika (pv) / koko henkilöstön teoreettinen säännöllinen työaika (pv) x 100. Poissaolot lasketaan kalenteripäivinä.

Sairausajan palkkakustannuksiin lasketaan henkilöstön kaikki palkallisista sairauspoissaolopäivistä aiheutuvat palkkakustannukset (oma ilmoitus, sairauspoissaolo todistuksella, työtapaturmat, liikennevahingot ja ammattitaudit). Kun sairauspoissaolopäivän kustannuksiin huomioidaan kaikki välilliset ja välittömät kustannukset, Pohteen sairauspoissaolokustannukset tammi-kesäkuussa 2024 ovat yhteensä 59,7 miljoonaa euroa. Sairauspoissaolopäivän kustannus on laskennallisesti 350 €/päivä (Keva).

Toimialue	Palkallinen työpanos 1-6/2023	Palkallinen työpanos 1-6/2024	Muutos %	Toteutunut työpanos 1-6/2023	Toteutunut työpanos 1-6/2024	Muutos %
Hyvinvointialueen johtaminen	34,4	33,7	-2,0 %	30,2	29,4	-2,6 %
Konsernipalvelut	1245,8	1 378,1	10,6 %	1 050,4	1 141,3	8,7 %
Järjestämistoiminto	244,9	436,5	78,2 %	226,0	395,5	75,0 %
Pelastustoimi	346,2	319,6	-7,7 %	290,1	266,0	-8,3 %
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	2414	2 454,9	1,7 %	2 063,5	2 060,1	-0,2 %
Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut	1734,6	1 535,2	-11,5 %	1 471,4	1 287,6	-12,5 %
Ikäihmisten palvelut	3023,4	3 193,4	5,6 %	2 538,6	2 657,7	4,7 %
Vammaispalvelut	983,3	962,5	-2,1 %	846,3	817,4	-3,4 %
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	4213,1	4 194,0	-0,5 %	3 492,9	3 460,7	-0,9 %
Sairaanhoidolliset palvelut	1095,2	1 027,9	-6,1 %	918,4	854,0	-7,0 %
Kuntoutuspalvelut	518,1	507,0	-2,1 %	441,2	426,1	-3,4 %
POHDE yhteensä	15 853,0	16 042,8	1,2 %	13 369,0	13 395,8	0,2 %

Taulukko 6: Tietoa työpanoksesta toimialueittain (Lähde: People Analytics, 11.7.2024).

Palkallinen työpanos: palkallisten palvelujaksopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/365*(osa-aika-%/100)

Toteutunut työpanos: palvelujaksopäivien (vähennetty kaikki poissaolot) lukumäärä kalenteripäivinä / 365 *(osa-aika-%/100) HUOM! Tammi-kesäkuussa jakajana 182 kalenteripäivää.

Toimialue	Palkallinen työpanos 1-6/2024	KS 2024	Toteuma -%
Hyvinvointialueen johtaminen	33,7	33,4	100,9 %
Konsernipalvelut	1 378,1	1 521,2	90,6 %
Järjestämistoiminto	436,5	521,4	83,7 %
Pelastustoimi	319,6	340,0	94,0 %
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	2 454,9	2 584,3	95,0 %
Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut	1 535,2	1 576,2	97,4 %
Ikäihmisten palvelut	3 193,4	3 370,8	94,7 %
Vammaispalvelut	962,5	1 049,3	91,7 %
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	4 194,0	4 346,7	96,5 %
Sairaanhoidolliset palvelut	1 027,9	1 097,0	93,7 %
Kuntoutuspalvelut	507,0	574,8	88,2 %
POHDE yhteensä	16 042,8	17 015,1	94,3 %

Taulukko 7: Palkallinen työpanos toimialueittain ja vertailu käyttösuunnitelmaan (Lähde: People Analytics, 11.7.2024).

Nimike	Avoimien toimien/virkojen määrä 1-6/2023	Hakijamäärä 1-6/2023	Hakijamäärä avoin toimi/virka	Avoimien toimien/virkojen määrä 1-6/2024	Hakijamäärä 1-6/2024	Hakijamäärä avoin toimi/virka
Lähihoitaja	188	500	2,7	69	362	5,2
Sairaanhoitaja	225	662	2,9	75	280	3,7
Sosiaalityöntekijä	146	312	2,1	133	286	2,2
Psykologi	54	21	0,4	69	30	0,4
Lääkäri	31	53	1,7	48	82	1,7

Taulukko 8: Hakijat/avoimet virat ja toimet tammi-kesäkuu 2024, yleisimmät nimikkeet (Lähde Kuntarekry).

4 Katsaus talouteen ja tasapainotustavoitteiden etenemiseen

4.1 Tammi-kesäkuun taloustilanne ja arvio loppuvuoden kehityksestä

Kesäkuun tilanteessa Pohteella toimintakatteen alitus on 2 miljoonaa euroa. Henkilöstökuluissa näkyy merkittävä alitus, noin 32 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut muodostavat Pohteen budjetista noin puolet. On kuitenkin tarpeen huomioida, että kesäkuussa 2024 voimaan tulevat palkkojen kansalliset korotukset nostavat merkittävästi loppuvuoden henkilöstökuluja. Haasteet henkilöstön saatavuudessa ovat vaikuttaneet henkilöstökulujen maltilliseen toteumaan. Toisaalta kustannuspaineet näkyvät muun muassa asiakaspalvelujen ostoissa.

Toimintakuluissa ylityspaineita on koko vuoden tilanne huomioiden erityisesti asiakaspalveluiden ostoissa. Kesäkuun tilanteessa asiakaspalvelujen ostot ylittävät budjetoidun noin 36,5 miljoonaa euroa (18,9 %). Myös avustuksissa on ylitystä käyttösuunnitelmaan verrattuna noin 5,6 miljoonaa euroa (18,4 %). Asiakaspalvelujen ostoissa isoimmat ylitykset näkyvät perhe- ja sosiaalipalveluissa ja OYS-psykiatriassa (26,6 %) sekä OYS-sairaalapalveluissa ja ensihoidossa (45,5 %). Avustusten ylitys tulee puolestaan pääosin vammaispalveluiden avustuksista. Ylitysten taustalla näkyy muun muassa se, että tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteiden vaikutukset eivät vielä ensimmäisellä vuosipuoliskolla näy täysimääräisesti. Muiden palveluiden ostot alittavat kesäkuun toteuman noin 8,8 miljoonaa euroa (5,4 %). Tältä osin kustannusten kertymä painottuu loppuvuoteen ja ennuste onkin, että toteuma asettunee lähelle budjetoitua.

Talousarviossa Pohteen alijäämä on noin 60 miljoonaa euroa. Tämänhetkisen arvion mukaan vuoden 2024 ennusteeseen sisältyy 30 miljoonan euron ylityshukka valtuuston hyväksymään talousarvioon verrattuna, jolloin alijäämä olisi vuoden 2024 tilinpäätöksessä 90 miljoonaa euroa. Kansallisella tasolla tarkasteltuna Pohteen asukaskohtainen tilinpäätöksessä ennakoitu alijäämä on hyvinvointialueista pienimpiä.

Pohteen taseessa on PPSHP:ltä siirtynyttä alijäämää 11 miljoonaa euroa sekä vuodelta 2023 syntynyttä alijäämää 72,2 miljoonaa euroa. Lisäksi taseessa on poistoeroa ja vapaaehtoisia varauksia 10,2 miljoonaa euroa, joka pienenee 0,7 miljoonaa vuonna 2024. Edellä mainitut erät huomioiden voidaan arvioida, että Pohteen taseessa olisi tilinpäätöksessä 2024 kattamatonta alijäämää 163,6 miljoonaa euroa. Tämä alijäämä tulee kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä.

Pohteen talousraporttien esittämistapaa on muutettu aiemmasta. Syynä esittämistavan muutokselle on Valtionkonttorin sekä tilikauden aikaisen raportoinnin yleisohjeen suositusten soveltaminen. Pohteen kokonaistalouden tilanteesta esitetty kaksi raporttia. Ensimmäisessä (taulukko 9) on huomioitu lomapalkkavelka tasaisena jaksotuksena, ja myös kesäkuussa maksettu lomaraha on laskelmassa mukana. Samanlainen esittämistapa on toimialuekohtaisissa taloustaulukoissa. Toinen taulukko (taulukko 10) on edellisen kaltainen, mutta siitä on poistettu henkilöstökuluista kesäkuussa maksettu lomaraha kansallinen raportointisuositus huomioiden.

Yleisohjeen ja Valtiokonttorin suositus lomapalkkavelan ja lomarahan esittämistapaan liittyen on seuraava:

“Lomapalkkavelkaa ei kuitenkaan esitetä todellisen velan mukaisena, koska velan määrä vaihtelee merkittävästi tilikauden aikana. Lomapalkkavelka otetaan huomioon

tasaisesti laskettuna osuutena koko vuoden arvioidusta muutoksesta, jos se on olennainen. Lomapalkkavelkaa voidaan kuitenkin muuttaa tilikaudella rakennejärjestelyjen yhteydessä esimerkiksi silloin, kun siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelka on maksettu vastaanottavalle organisaatiolle. Lomaraha ilmoitetaan kolmannen neljännesvuoden sisältävissä katsauksissa, vaikka lomaraha olisi maksettu kesäkuussa. Kesäkuussa maksettu lomaraha merkitään siten puolivuosisikatsauksessa saamiseksi.”

Pohde yhteensä	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALI-TUS (-)	TOT % KS 6/2024
TOIMINTATUOTOT	168 065 508	165 678 822	2 386 686	101,4 %
Myyntituotot	78 442 444	80 551 909	-2 109 466	97,4 %
Maksutuotot	51 565 547	47 378 542	4 187 005	108,8 %
Tuet ja avustukset	26 603 060	27 846 370	-1 243 310	95,5 %
Muut toimintatuotot	9 958 035	9 088 846	869 189	109,6 %
Valmistus omaan käyttöön	1 496 423	813 155	683 268	184,0 %
TOIMINTAKULUT	-1 078 824 655	-1 078 461 736	362 918	100,0 %
Henkilöstökulut	-507 603 688	-539 557 574	-31 953 886	94,1 %
Palvelujen ostot yhteensä	-383 177 891	-355 484 959	27 692 932	107,8 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-229 801 389</i>	<i>-193 336 566</i>	<i>36 464 823</i>	<i>118,9 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-153 376 502</i>	<i>-162 148 393</i>	<i>-8 771 891</i>	<i>94,6 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-90 998 649	-88 706 224	2 292 425	102,6 %
Avustukset	-35 919 102	-30 344 498	5 574 604	118,4 %
Muut toimintakulut	-61 125 324	-64 368 481	-3 243 157	95,0 %
TOIMINTAKATE	-910 759 146	-912 782 914	-2 023 768	99,8 %
Valtion rahoitus	903 288 762	903 851 899	563 138	99,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 449 041	-11 194 930	-5 745 889	48,7 %
VUOSIKATE	-12 919 426	-20 125 945	-7 206 519	64,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-16 755 992	-22 480 972	-5 724 980	74,5 %
Poistoeron lisäys (-)	0	-3 000 000	-3 000 000	0,0 %
Poistoeron vähennys (+)	347 846	356 179	8 333	97,7 %
Varausten vähennys (+)	0	3 000 000	3 000 000	0,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-29 327 572	-42 250 738	-12 923 166	69,4 %

Taulukko 9: Talouden kumulatiivinen toteuma tammi-kesäkuu, Pohde yhteensä

Huom 1. Taulukossa on lomapalkkavelka jaksotettuna sekä lomaraha sisältyy henkilöstökuluihin.

Huom. 2. Käyttösuunnitelma 6/2024 ei ole suoraan johdettavissa talousarviosta laskentakaavalla 6/12 osaa, vaan siinä on huomioitu painotuksena kesäkuun ja joulukuun suurempia menoeriä, jotta käyttösuunnitelma olisi paremmin verrannollinen toteumaan.

Pohde yhteensä	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALI- TUS (-)	TOT % KS 6/2024
TOIMINTATUOTOT	168 065 508	165 678 822	2 386 686	101,4 %
Myyntituotot	78 442 444	80 551 909	-2 109 466	97,4 %
Maksutuotot	51 565 547	47 378 542	4 187 005	108,8 %
Tuet ja avustukset	26 603 060	27 846 370	-1 243 310	95,5 %
Muut toimintatuotot	9 958 035	9 088 846	869 189	109,6 %
Valmistus omaan käyttöön	1 496 423	813 155	683 268	184,0 %
TOIMINTAKULUT	-1 046 234 611	-1 078 461 736	-32 227 126	97,0 %
Henkilöstökulut	-475 013 644	-539 557 574	-64 543 930	88,0 %
Palvelujen ostot yhteensä	-383 177 891	-355 484 959	27 692 932	107,8 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-229 801 389</i>	<i>-193 336 566</i>	<i>36 464 823</i>	<i>118,9 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-153 376 502</i>	<i>-162 148 393</i>	<i>-8 771 891</i>	<i>94,6 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-90 998 649	-88 706 224	2 292 425	102,6 %
Avustukset	-35 919 102	-30 344 498	5 574 604	118,4 %
Muut toimintakulut	-61 125 324	-64 368 481	-3 243 157	95,0 %
TOIMINTAKATE	-878 169 102	-912 782 914	-34 613 812	96,2 %
Valtion rahoitus	903 288 762	903 851 899	563 138	99,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 449 041	-11 194 930	-5 745 889	48,7 %
VUOSIKATE	19 670 618	-20 125 945	-39 796 563	-97,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-16 755 992	-22 480 972	-5 724 980	74,5 %
Poistoeron lisäys (-)	0	-3 000 000	-3 000 000	0,0 %
Poistoeron vähennys (+)	347 846	356 179	8 333	97,7 %
Varausten vähennys (+)	0	3 000 000	3 000 000	0,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	3 262 472	-42 250 738	-45 513 210	-7,7 %

Taulukko 10. Talouden kumulatiivinen toteuma tammi-kesäkuu, Pohde yhteensä.

Huom. Taulukko on valtiokonttorille esitetyn tuloksen sekä yleisohjeen esittämistavan mukainen. Lomapalkkavelan muutos on esitetty tasaisena jaksotuksena sekä kesäkuussa maksettu ja kirjanpitoon kirjattu lomaraha on poistettu.

Pohde yhteensä	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muutettu	Ennuste 2024	Ennuste YLITYS (+) / ALITUS (-)
TOIMINTATUOTOT	334 762 553	330 851 301	331 357 644	50,7 %	346 825 436	-15 467 792
Myyntituotot	161 863 345	161 103 819	161 103 819	48,7 %	161 559 845	-456 026
Maksutuotot	99 227 454	94 757 085	94 757 085	54,4 %	103 255 860	-8 498 776
Tuet ja avustukset	48 575 200	55 186 396	55 692 740	47,8 %	60 082 800	-4 390 061
Muut toimintatuotot	22 256 324	18 177 691	18 177 691	54,8 %	19 170 282	-992 591
Valmistus omaan käyttöön	2 840 231	1 626 310	1 626 310	92,0 %	2 756 649	-1 130 339
TOIMINTAKULUT	-2 092 843 113	-2 132 004 886	-2 132 511 233	50,6 %	-2 194 553 374	62 042 142
Henkilöstökulut	-1 001 554 714	-1 052 399 156	-1 054 702 909	48,1 %	-1 045 614 194	-9 088 715
Palvelujen ostot yhteensä	-741 347 283	-712 659 380	-710 969 917	53,9 %	-768 040 358	57 070 441
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-447 635 319</i>	<i>-387 830 032</i>	<i>-386 673 131</i>	<i>59,4 %</i>	<i>-439 488 786</i>	<i>52 815 655</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-293 711 964</i>	<i>-324 829 348</i>	<i>-324 296 786</i>	<i>47,3 %</i>	<i>-328 551 572</i>	<i>4 254 785</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-172 256 453	-177 325 842	-177 412 447	51,3 %	-187 654 082	10 241 635
Avustukset	-65 071 908	-60 885 544	-60 688 996	59,2 %	-68 431 715	7 742 719
Muut toimintakulut	-112 612 755	-128 734 964	-128 736 963	47,5 %	-124 813 025	-3 923 938
TOIMINTAKATE	-1 758 080 559	-1 801 153 585	-1 801 153 588	50,6 %	-1 847 727 938	46 574 350
Valtion rahoitus	1 730 837 943	1 807 703 799	1 807 703 799	50,0 %	1 806 577 523	1 126 275
Rahoitustuotot ja -kulut	-8 769 141	-22 389 860	-22 389 860	24,3 %	-13 303 884	-9 085 976
VUOSIKATE	-36 011 757	-15 839 646	-15 839 650	81,6 %	-54 454 299	38 614 649
Poistot ja arvonalentumiset	-36 941 878	-44 961 945	-44 961 945	37,3 %	-36 253 893	-8 708 052
Poistoeron lisäys (-)	0	-6 000 000	-6 000 000	0,0 %	-6 000 000	0
Poistoeron vähennys (+)	784 926	712 358	712 358	48,8 %	708 192	4 166
Varausten vähennys (+)	0	6 000 000	6 000 000	0,0 %	6 000 000	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-72 168 709	-60 089 233	-60 089 233	48,8 %	-90 000 000	29 910 768

Taulukko 11: Talousarvio ja ennuste, Pohde yhteensä.

Toimintakate (1 000 €)	TA 2024 muutettu	Ennuste 2024	Ennuste ylitys (+) / alitus (-)
Hyvinvointialueen johtaminen	-17 666	-17 422	-244
Konsernipalvelut	-366 081	-353 865	-12 216
Järjestämistoiminto	-15 084	-15 084	0
Pelastustoimi	-29 978	-30 015	38
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	-282 486	-301 741	19 256
Terveys- ja sairaanhoidon palvelut	-150 627	-158 310	7 683
Ikäihmisten palvelut	-300 515	-311 574	11 059
Vammaispalvelut	-152 028	-161 773	9 745
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	-352 027	-364 247	12 220
Sairaanhoidolliset palvelut	-80 767	-80 227	-540
Kuntoutuspalvelut	-47 896	-48 153	257
Lomapalkkavelan muutos, laskennallinen keskitetty	-4 000 000	-5 000 000	1 000 000

Taulukko 12: Toimintakatteen ennuste toimialueittain (lomapalkkavelka esitetty taulukossa keskitetyllä rivillä).

Sitova tavoite	Brutto / Netto	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	Toteuma 6/2024
Strategiaan pohjautuvat toiminnalliset tavoitteet				
Hyvinvointialuestrategiaan ja sen indikaattoreiden perustuvat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024 (huomioiden talousarviokirjan kuvissa 6 ja 7 kuvatut rajoitteet ja reunaehdot)		Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen tavoite
Tytäryhteisöille asetetut toiminnalliset tavoitteet		Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen tavoite
Käyttötalousosa				
Sosiaali- ja terveystalouden ulkoinen toimintakate	Netto	-1 368 647 111	-1 369 830 209	-714 795 514
Pelastustoimen ulkoinen toimintakate	Netto	-30 060 073	-30 060 073	-13 285 056
Hyvinvointialueen johtamisen ulkoinen toimintakate	Netto	-17 684 653	-17 684 653	-8 313 811
Järjestämistoiminnon ulkoinen toimintakate	Netto	-15 171 136	-15 171 136	-7 716 327
Konsernipalveluiden ulkoinen toimintakate (pl. tarkastuslautakunta)	Netto	-366 932 596	-365 749 498	-166 514 697
Tarkastuslautakunnan ulkoinen toimintakate	Netto	-658 016	-658 016	-210 583
<i>Tuloslaskelmaosa (toimintakate) *</i>		-1 799 153 585	-1 799 153 585	-196 040 474
Rahoitustuotot ja -kulut	Netto	-22 389 860	-22 389 860	-5 449 041
<i>Investointiosa</i>		267 397 606	267 397 606	72 137 773
Sosiaali- ja terveystalouden investoinnit	Brutto	45 283 606	45 283 606	4 108 233
Pelastustoimen investoinnit	Brutto	9 615 000	9 615 000	1 887 794
Järjestämistoiminnon investoinnit	Brutto	260 000	260 000	-3 708
Konsernipalveluiden investoinnit	Brutto	212 239 000	212 239 000	66 145 454
<i>Rahoitusosa</i>				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäykset	Brutto	0	0	0
Antolainaukset vähennykset	Brutto	1 669 048	1 669 048	0
Lainakannan muutos				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	Brutto	49 549 000	49 549 000	15 198 510
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	Brutto	267 397 606	267 397 606	30 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	Netto	65 000 000	65 000 000	0

Taulukko 13. Talousarvion sitovuus aluevaltuustoon

* Tuloslaskelmaosan sitovissa erissä ei ole mukana tuloslaskelmaosaan varattua määrärahaa 2 000 000 euroa eikä siihen liittyvää toteumakirjausta. Määrärahavaraus liittyy luottotappioiden kirjaamiseen.

Sitova tavoite	Brutto/ Netto	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	Toteuma 6/2024
Käyttötalousosa				
Konsernipalvelut, pl. rekrytointi- ja resurssipalvelut, tarkastuslautakunta, ulkoinen toimintakate	Netto	-337 637 302	-337 907 649	-153 656 836
Rekrytointi- ja resurssipalvelut (konsernipalvelut), ulkoinen toimintakate	Netto	-29 295 294	-27 841 849	-12 322 212
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria, ulkoinen toimintakate	Netto	-283 073 398	-283 073 398	-156 152 245
Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut, ulkoinen toimintakate	Netto	-151 110 946	-151 110 946	-79 593 374
Ikäihmisten palvelut, ulkoinen toimintakate	Netto	-301 123 589	-301 123 589	-151 574 027
Vammaispalvelut, ulkoinen toimintakate	Netto	-152 222 706	-152 222 706	-85 486 850
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito, ulkoinen toimintakate	Netto	-352 093 191	-353 276 289	-181 647 754
Sairaanhoidolliset palvelut, ulkoinen toimintakate	Netto	-81 008 070	-81 008 070	-36 486 301
Kuntoutuspalvelut, ulkoinen toimintakate	Netto	-48 015 210	-48 015 210	-23 854 963

Taulukko 14. Talousarvion sitovuus aluehallitukseen.

4.2 Talouden tasapainotustavoitteiden eteneminen

Pohteella on laadittu osana vuosien 2023-2024 talousarviovalmistelua kaksi kattavaa talouden tasapainotusohjelmaa. Aluevaltuustossa 17.10.2022 hyväksytty sote-järjestämissuunnitelma vuosille 2023–2025 sisälsi talouden tasapainotustoimenpiteitä 40 miljoonalla eurolla. Lisäksi vuoden 2023 talousarviossa oli asetettu talouden sopeutustoimenpiteitä noin 40 miljoonalla eurolla.

Talousarvion 2023 laadinnan vaiheessa ylitysenuste käytettävissä olevaan rahoitukseen ja muihin tuloihin verrattuna olisi ollut jopa 120–140 miljoonaa euroa ilman edellä mainittuja talouden tasapainotustoimia. Parantuneen kansallisen rahoituksen ja sopeutustoimenpiteiden vaikutuksena tilinpäätöksessä 2023 alijäämäksi vuodelle 2023 vahvistui 72,2 miljoonaa euroa. Kansallisella tasolla tarkasteltuna Pohteen asukaskohtainen alijäämä on hyvinvointialueista pienimpiä.

Osana vuoden 2024 talousarvioprosessia Pohteella päätettiin marraskuussa 2023 tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman päivityksestä. Päivitetty ohjelma sisältää noin 90 miljoonan euron sopeutustoimet vuodelle 2024. Kesäkuun osavuositarkastuksen perusteella arvio on, että vuonna 2024 tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman vaikutuksista toteutuu noin 50-60 miljoonaa euroa. Ohjelman toimeenpano etenee suunnitellusti, mutta taloudelliset vaikutukset näkyvät osin viiveellä johtuen muun muassa yhteistoimintaneuvotteluista sekä päätöksenteko- ja oikaisuvaatimusprosesseista.

Osana vuoden 2025 talousarviota toimialueilla valmistellaan esityksiä tarvittavista tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tarkennuksista ja täydennyksistä. Tulevalla taloussuunnittelukaudella vuosien 2025–2027 sopeutustoimien tarve riippuu muun muassa vuoden 2024 tilinpäätöksen toteutuksesta, tarkentuvasta valtionrahoituksen tasosta sekä siitä, miten aiemmin päätettyjen toimenpiteiden talousvaikutukset alkavat näkyä täysimääräisinä.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Pohteella on tehty mittavia rakenteiden ja toimintamallien uudistustoimenpiteitä, joita ilman vuoden 2024 arvioitu alijäämä olisi selvästi nykyistä arviota, 90 miljoonaa, suurempi. Kansallisessa vertailussa Pohteen yhteenlaskettu asukaskohtainen alijäämä vuodelta 2023-2024 olisi jäämässä selkeästi alle hyvinvointialueiden keskiarvon.

Kooste tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman etenemisestä ja taloudellisista vaikutuksista toimenpiteittäin on kuvattu liitteessä 2.

4.3 Maksuvalmius, lainasalkku ja investoinnit

Hyvinvointialueen maksuvalmius on ollut hyvällä tasolla läpi toisen vuosineljänneksen, eikä lainantolle ole ollut tarvetta toisen vuosineljänneksen aikana. Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana pitkäaikaista lainaa nostettiin 30 miljoonaa euroa. Hyvä maksuvalmiustilanne johtuu olennaisesti siitä, että hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 25 §:n mukaisesti kesäkuun alussa maksettiin 2/12 koko vuoden rahoituksesta, eli noin 300 miljoonaa euroa. Rahavarojen muutos tammi-kesäkuun aikana oli 117,9 miljoonaa euroa positiivinen. Rahavirtojen jakaumaa on kuvattu tarkemmin alla olevassa rahoituslaskelmassa.

Odotettavissa on, että pitkäaikaista lainaa nostetaan vuoden jälkimmäisen puoliskon aikana. Nostettavaan summaan ja nostoajankohtaan vaikuttaa olennaisesti investointien eteneminen ja niiden maksupostien ajoittuminen. Hyvinvointialueen ottolainojen yhteismäärä oli toisen vuosineljänneksen lopussa 787,9 miljoonaa euroa ja lainasalkun keskikorko oli 2,24 prosenttia. Pitkäaikaisen korkositoumuksen (suojausaste) osuus oli 50,7 prosenttia.

Investointimenojen toteuma tammi-kesäkuussa oli 72,1 miljoonaa euroa. Toteuman jakaantumista toimialueittain on kuvattu alla olevassa taulukossa. Toteumasta suurin osa, 57,7 miljoonaa euroa, liittyy uuden sairaalan A-, B-, C-, ja F-talon rakentamiseen infrajärjestelmineen. Sairaalaan sijoittuvan potilasvalvontajärjestelmän osuus toteumasta on 4,7 miljoonaa euroa. Ennuste on, että investointimenojen koko vuoden toteuma on 194,7 miljoonaa euroa. Muun muassa kiinteistöjen tilamuuksiin ja tekniseen peruskorjaukseen liittyvien investointien ennakoidaan alittavan talousarviossa esitetyn tason. Lisäksi alitusta selittää osin se, että vuodelta 2023 siirtyneiden investointien toteuma on ollut pienempi kuin vuoden 2024 talousarviossa arvioitiin. Alitusta selittää myös useiden investointien toteutusajankohdan siirtyminen joko osittain tai kokonaan vuodelle 2025. Ennustettu investointimenojen alitus vaikuttaa laskevasti ennustettuihin poisto- ja korkokustannuksiin, mikä on huomioitu hyvinvointialueen tulostenennusteessa.

Toimialue	TA 2024	Sopeutettu investointitaso	Toteuma 1-6/2024 (€)	Ennuste
Järjestämistoiminto	260 000	260 000	-3 708	260 000
Konsernipalvelut	212 239 000	197 259 000	66 145 454	160 049 000
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	220 000	220 000	58 501	220 000
Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut	2 104 000	1 506 000	72 900	1 146 000
Ikäihmisten palvelut	1 280 000	585 000	15 047	485 000
Vammaispalvelut	975 000	975 000	0	975 000
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	34 992 731	31 799 931	2 920 319	23 993 851
Kuntoutuspalvelut	706 000	610 000	20 070	610 000
Sairaanhoidolliset palvelut	5 005 875	3 846 515	1 021 395	3 517 375
Pelastustoimi	9 615 000	3 485 000	1 887 794	3 485 000
Kaikki toimialueet yhteensä	267 397 606	240 546 446	72 137 773	194 741 226

Taulukko 15: Investointimenojen toteuma tammi-kesäkuussa 2024 toimialueittain sekä koko vuoden 2024 ennuste.

	TA 2024	Toteuma 1-6/2024 (€)	Toteuma 1-6/2024 (%)
Toiminnan rahavirta	-15 839 646	-13 410 190	84,66 %
Vuosikate	-15 839 646	-12 919 426	81,56 %
Satunnaiset erät	0	0	0,00 %
Tulorahoituksen korjauserät	0	-490 764	0,00 %
Investointien rahavirta	-267 202 606	-71 324 899	26,69 %
Investointimenot	-267 397 606	-72 137 773	26,98 %
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	0,00 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	195 000	812 874	416,86 %
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-283 042 252	-84 735 089	29,94 %
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset	1 669 048	0	0,00 %
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0,00 %
Antolainasaamisten vähennys	1 669 048	0	0,00 %
Lainakannan muutokset	282 848 606	14 801 490	5,23 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	267 397 606	30 000 000	11,22 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-49 549 000	-15 198 510	30,67 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	65 000 000	0	0,00 %
Oman pääoman muutokset	0	0	0,00 %
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	187 829 274	0,00 %
Rahoituksen rahavirta yhteensä	284 517 654	202 630 763	71,22 %
Rahavarojen muutos	1 475 402	117 895 674	

Taulukko 16: Rahoitusosan toteutuminen (tuloslaskelma taulukon 9 mukainen).

4.4 Konserniyhteisöjen tuloksen ja tavoitteiden toteutuminen

Talousarviossa on asetettu taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet konsernin tytäryhteisöille. Seuraavassa on esitetty tavoitteiden toteutuminen 6/2024. Tavoitteet ovat pääosin toteutumassa.

Kiinteistö Oy Medikomppania	Toteuma 6/2024	TA 2024	Tilinpäätös 2023
Liikevaihto	2 021 000	4 035 000	3 895 723
Liikevoitto	205 500	50 000	1 092 870
Tilikauden voitto / tappio	202 000	20 000	110 119
Tase	16 047 800	15 200 000	15 909 574
Investoinnit	-	2 500 000	-
Sijoitetun pääoman tuotto %	1,3 %	0,5 %	-
Omavaraisuusaste %	85,0 %	80,0 %	84,5 %
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen			
Tavoite	Mittari	Toteuma 6/2024	
Menot katetaan saaduilla tuloilla	Kyllä/Ei	Kyllä	
Pohteen toimintojen keskittämisen edesauttaminen sairaalan tiloihin Oulaisissa ja Oulun eteläisellä alueella	Kyllä/Ei	Kyllä	
Olennaiset huomiot loppuvuoden kehityksestä			
Investoinnit ajoittuvat vuoden jälkimmäiselle puoliskolle			

Taulukko 17: Kiinteistö Oy Medikomppania, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma 6/2024.

Kiinteistö Oy Oulun Heikinharju	Toteuma 6/2024	TA 2024	Tilinpäätös 2023
Liikevaihto	408 557	780 000	833 634
Liikevoitto	-148 094	240 000	278 255
Tilikauden voitto / tappio	-193 928	180 000	228 232
Tase	2 344 030	2 900 000	2 557 040
Investoinnit	-	400 000	-
Sijoitetun pääoman tuotto %	-	-	-
Omavaraisuusaste %	-	85,0 %	96,0 %
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen			
Tavoite	Mittari	Toteuma 6/2024	
Tilojen kunnon ylläpitäminen vuokralaisten tarpeet huomioiden	Kyllä/Ei	Kyllä	
Tilojen vuokrausaste 100 %	Vuokrausaste -%	98 %	
Olennaiset huomiot loppuvuoden kehityksestä			
Alkuvuoden tulosta painaa alas tiloihin tehtyjen muutostöiden kustannukset.			

Taulukko 18: Kiinteistö Oy Oulun Heikinharju, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma 6/2024.

Kiinteistö Oy Muhoksen Päivärinte	Toteuma 6/2024	TA 2024	Tilinpäätös 2023
Liikevaihto	412 507	760 000	800 343
Liikevoitto	59 897	140 000	171 568
Tilikauden voitto / tappio	39 544	119 000	141 883
Tase	2 252 504	2 200 000	2 217 461
Investoinnit	-	200 000	-
Sijoitetun pääoman tuotto %	-	7,5 %	-
Omavaraisuusaste %	-	92,0 %	96,7 %

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma 6/2024
Tilojen kunnon ylläpitäminen vuokralaisten tarpeet huomioiden	Kyllä/Ei	Kyllä
Tilojen vuokrausaste vähintään 75 %	Vuoden 2023 taso	71 %

Taulukko 19: Kiinteistö Oy Muhoksen Päivärinte, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma 6/2024.

Oulun Keskuspesula Oy	Toteuma 6/2024	TA 2024	Tilinpäätös 2023
Liikevaihto	4 620 609	8 600 000	8 527 842
Liikevoitto	130 667	200 000	192 833
Tilikauden voitto / tappio	65 420	50 000	-2 226
Tase	18 667 043	19 500 000	18 404 959
Investoinnit	5 000	1 300 000	-
Sijoitetun pääoman tuotto %	0,9 %	1,0 %	1,3 %
Omavaraisuusaste %	54,3 %	40,0 %	54,7 %

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma 6/2024
Oulun keskuspesula Oy tuottaa kokonaisvaltaisesti Pohteen pesulapalvelut	Kyllä/Ei	Ei
Yhtiön tuotantoprosessien kehittäminen niin, että palvelujen yksikköhinnat pysyvät vuoden 2023 tasolla	Vuoden 2023 taso	Kyllä

Olellaiset huomiot loppuvuoden kehityksestä

Kaikki tekstiilihuoltopalvelut eivät ole siirtyneet sopimusteknisistä syistä vielä keskuspesulalle. Noin 90 % on jo, mutta osa siirtyy vielä 2025 alusta ja keväällä 2025. Loppuvuoden osalta valmistaudumme myös uuden sairaalan käyttöönoton tuomiin mahdollisiin muutoksiin, joita on jo alkuvuonna valmisteltu.

Taulukko 20: Oulun Keskuspesula Oy, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma 6/2024.

Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon osuuskunta	Toteuma 6/2024	TA 2024	Tilinpäätös 2023
Liikevaihto	0	1 555 086	1 603 939
Liikevoitto	-37 548	1 095	-24 578
Tilikauden voitto / tappio	-37 522	1 095	-12 501
Tase	868 524	524 171	1 606 905
Investoinnit	561 732	-	-
Sijoitetun pääoman tuotto %	-4,3 %	0,3 %	-
Omavaraisuusaste %	98,6 %	68,0 %	55,0 %
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen			
Tavoite	Mittari	Toteuma 6/2024	
Yhteistoiminta-alueen yhteisen kehittämishankkeen käynnistäminen ja toteuttaminen.	Kyllä/Ei	Kyllä	
Osuuskunnan strategian uudistaminen	Kyllä/Ei	Ei	
Olennaiset huomiot loppuvuoden kehityksestä			
Loppuvuoden odotetaan toteutuvan talousarvion mukaisena			

Taulukko 21: Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon osuuskunta, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma 6/2024.

Tervia Osaajat Oy	Toteuma 6/2024	TA 2024	Tilinpäätös 2023
Liikevaihto	0	1 548 000	1 594 891
Liikevoitto	-112 805	1 531	-728
Tilikauden voitto / tappio	-112 997	1 531	-700
Tase	1 004 811	244 301	259 145
Investoinnit	37 663	-	1 422
Sijoitetun pääoman tuotto %	-11,3 %	5,7 %	-
Omavaraisuusaste %	93,9 %	11,1 %	-
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen			
Tavoite	Mittari	Toteuma 6/2024	
Osaamisen tukeminen yhteistoiminta-alueella; hyvinvointialueille välitetty työpanos 900 päivää	väh. 900 päivää	675 päivää	
Uusien toimintamallien käyttöönotto	Kyllä/Ei	Ei	
Olennaiset huomiot loppuvuoden kehityksestä			
Loppuvuoden toteuman arvioidaan olevan vähintään talousarvion mukainen ja koko vuoden tulosennusteen olevan positiivinen			

Taulukko 22: Tervia Osaajat Oy, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma 6/2024.

Tervia Logistiikka Oy	Toteuma 6/2024	TA 2024	Tilinpäätös 2023
Liikevaihto	1 148 202	13 360 000	0
Liikevoitto	90 323	-204 200	-23 812
Tilikauden voitto / tappio	89 665	-204 200	-23 812
Tase	393 115	2 090 800	1 077 798
Investoinnit	1 422	50 000	-
Sijoitetun pääoman tuotto %	130,4 %	-	-
Omavaraisuusaste %	32,7 %	41,1 %	-
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen			
Tavoite	Mittari	Toteuma 6/2024	
Toiminnan käynnistäminen	Kyllä/Ei	Kyllä	
Pohteen matkojenvälitystoiminnan liikkeenluovutus yhtiölle 5/2024	Kyllä/Ei	Ei	
Matkojenvälitysjärjestelmän kilpailutus	Kyllä/Ei	Kyllä	
Olellaiset huomiot loppuvuoden kehityksestä			
Ensimmäiset liikkeenluovutukset tapahtuvat vuoden toisella vuosipuoliskolla, jolloin varsinainen palveluliiketoiminta käynnistyy. Tilikauden tuloksen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisena.			

Taulukko 23: Tervia Logistiikka Oy, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma 6/2024.

Docta Oy	Toteuma 6/2024	TA 2024	Tilinpäätös 2023
Liikevaihto	582 009	898 000	1 292 556
Liikevoitto	10 924	3 048	18 987
Tilikauden voitto / tappio	10 931	3 048	16 913
Tase	332 878	276 672	530 229
Sijoitetun pääoman tuotto %	4,9 %	2,9 %	-
Omavaraisuusaste %	38,4 %	37,6 %	22,0 %
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen			
Tavoite	Mittari	Toteuma 6/2024	
Uusien toimintamallien käyttöönotto Pohteen osajatarpeen turvaamiseksi	Kyllä/Ei	Kyllä	
Pohteelle välitetty työpanos 800 päivää	Vähintään 800 päivää	465 päivää	
Olellaiset huomiot loppuvuoden kehityksestä			
Loppuvuoden toteuman arvioidaan olevan talousarvion mukainen ja koko vuoden tulosennusteen näin ollen positiivinen.			

Taulukko 24: Docta Oy, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma 6/2024.

Esko Systems Oy	Toteuma 6/2024	TA 2024	Tilinpäätös 2023
Liikevaihto	8 684 738	16 576 091	11 245 942
Liikevoitto	257 823	31 184	613 635
Tilikauden voitto / tappio	31 140	-410 837	236 409
Tase	16 355 792	-	15 866 543
Investoinnit	655 329	-	-
Sijoitetun pääoman tuotto %	2,1 %	-	4,89 %
Omavaraisuusaste %	20,3 %	-	20,75 %

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen		
Tavoite	Mittari	Toteuma 6/2024
Alueen yhteisen potilastietojärjestelmän valmistuminen 6/2024 mennessä	Kyllä/Ei	Perusterveydenhuollon toiminnallisuudet valmiit pl. osastotoiminnallisuus, joka valmistuu Q1/2025. Potilashallinto valmistuu vaiheittain, ensimmäisenä valmiina asiakkaan perustiedot 06/2024 ja viimeiset osiot Q2/2025.
Alueen yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto Pohteen vaiheistaman aikataulun mukaisesti	Kyllä/Ei	Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimintojen käyttöönotto etenee vaiheittain. Potilastietojärjestelmän ensimmäinen käyttöönotto perusterveydenhuollon yksikössä 12/2024 alkaen.
Laskutusjärjestelmän integrointi asiakas- ja potilastietojärjestelmän kokonaisuuteen	Kyllä/Ei	Käyttöönottoprojekti etenee projektin ohjausryhmässä päätetyn aikataulun mukaisesti.

Taulukko 25: Esko Systems Oy, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma 6/2024.

NordLab hyvinvointiyhtymä	Toteuma 6/2024	TA 2024	Tilinpäätös 2023
Toimintatuotot	44 188 036	86 000 000	83 826 737
Toimintakulut	42 554 031	87 850 000	89 551 042
Toimintakate	1 634 005	-1 850 000	-5 724 305
Vuosikate	1 628 231	-1 970 000	-5 732 281
Tilikauden yli-/alijäämä	1 104 495	-3 450 000	-6 644 021
Investoinnit	2 423 256	4 200 000	3 812 661
Tase	20 775 562	25 000 000	22 456 025
Omavaraisuusaste %	27,4 %	47,0 %	20,6 %

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen		
Tavoite	Mittari	Toteuma 6/2024
Hyvinvointiyhtymän strategian uudistaminen	Kyllä/Ei	Kyllä; hyväksytty 30.5
Rakenteellisten muutosten toteuttaminen hyvinvointiyhtymän talouden sopeuttamiseksi. (analytiikan palveluverkkouudistus, laboratoriojärjestelmän uudistaminen, liikkuvan näytteenoton kehittäminen yhdessä sote-keskusverkoston kehittämisen kanssa)	Kyllä/Ei	Liikkuva näytteenotto ei ole edennyt. Muilta osin etenee suunnitellusti
Valmistautuminen toimintatapojen uudistamiseen ja toiminnan tehostamiseen uuteen sairaalaan siirryttäessä	Kyllä/Ei	Etenee suunnitellusti

Taulukko 26: NordLab hyvinvointiyhtymä, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma 6/2024.

Pohjois-Suomen Terveystieteiden tukisäätiö	Toteuma 6/2024	TA 2024	Tilinpäätös 2023
Toimintatuotot	1 255 921	2 500 000	2 888 514
Toimintakulut	1 063 351	-2 000 000	-2 213 238
Toimintakate	192 570	500 000	675 276
Vuosikate	192 570	700 000	992 147
Tilikauden yli-/ alijäämä	192 570	700 000	992 147
Tase	11 381 696	12 273 007	11 578 009
Omavaraisuusaste %	99,8 %	100 %	96,5 %
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen			
Tavoite	Mittari	Toteuma 6/2024	
Säätiön varojen sijoittaminen tuottavasti maltillisella riskitasolla	Kyllä/Ei	Kyllä	
Säätiön vastaanottamien lahjoitus- ja testamenttivarojen kohdentaminen lahjoittajien määräämiin tarkoituksiin. Raportointi vastaanotetuista varoista suoritetaan sovitun aikataulun ja viranomaismääräysten mukaisesti	Kyllä/Ei	Kyllä	
Olellaiset huomiot loppuvuoden kehityksestä			
Tukisäätiön alkuvuoden toiminta on toteutunut suunnitelman mukaisesti eikä loppuvuodesta ole odotettavissa yllätyksiä.			

Taulukko 27: Pohjois-Suomen Terveystieteiden tukisäätiö, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma 6/2024.

Osana konserniyhtiöiden omistajaohjausta seurataan niiden laskutuksen kehittymistä. Seuraavassa taulukossa on kooste tytäryhteisöjen ja keskeisten muiden in-house-yhtiöiden laskutuksesta 1-6/2024. Lukujen osalta on todettavissa seuraavat erityishuomiot:

- NordLabin laskutuksen kasvua selittää sekä laboratoriotutkimusten että näytteenottojen määrän kasvu, hinnankorotus sekä pienemmät muutokset toiminnassa. Tutkimusten määrä on kasvanut 3,6 prosenttia ja näytteenottojen määrä on kasvanut 11,3 prosenttia. Hinnankorotus oli 4,5 prosenttia. Laskutusta on kasvattanut myös esimerkiksi suolistosyöpäseulonnat. Alkuvuoden jälkeen määrät ovat kääntyneet laskuun.
- Monetra Oy:n laskutuksen laskuun vaikuttaa osaltaan henkilöstön kotiutukset yhtiöltä Pohteen omaksi toiminnaksi.
- Istekki Oy:n laskutuksen kehitykseen vaikuttavat ICT-muutosohjelmaan ja uuden sairaalan käyttöönottoon liittyvien erillisprojektien laskutukset.
- PPE-Köökki Oy:n laskutuksen nousu johtuu Pohteen Raahan ja Kalajoen Pohteen yksiköiden toiminnan siirrosta yhtiölle.
- Esko Systems Oy:n laskutuksen kasvun taustalla ovat uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmäkokonaisuuden käyttöönottoon liittyvien erillisprojektien laskutukset, sopimuksen laajeneminen muun muassa sosiaalihuollon järjestelmiin sekä uuden sairaalan käyttöönottoon liittyvät erillisprojektit. Näiden vuoksi vuoden 2023 ja 2024 luvut eivät ole vertailukelpoisia.
- Oulun Keskuspesula Oy:n laskutuksen kehitykseen vaikuttaa yhtiön palvelujen piirissä olevien Pohteen yksiköiden lisääntyminen.

Konserniyhtiöiden palveluostojen kehittyminen 2023 - 2024

Yhtiö	Käyttötalous					Investoinnit	
	2023	1-6 / 2024	% tot. 2023	ENN. 2024 keskiarvolla	Muutos% TOT 2023 vs. ENN. 2024	2023	1-6 / 2024
NordLab	44 943 447	25 193 891	56,1 %	50 387 781	12,1 %	0	0
Monetra Oy	19 520 167	9 070 216	46,5 %	18 140 431	-7,1 %	0	0
Istekki Oy	25 556 042	14 403 453	56,4 %	28 806 905	12,7 %	514 445	284 701
PPE-Köökki Oy	11 452 378	7 029 792	61,4 %	14 059 584	22,8 %	194 030	0
PPP-Köökki Oy	4 507 168	2 335 386	51,8 %	4 670 772	3,6 %	0	0
Oulun Tuotantokeittiö Oy	5 023 684	2 459 880	49,0 %	4 919 760	-2,1 %	676 656	0
Oulun Keskuspesula Oy	6 968 497	3 741 475	53,7 %	7 482 950	7,4 %	0	0
Esko Systems Oy	6 951 217	4 978 234	71,6 %	9 956 469	43,2 %	1 016 646	1 266 994
Docta Oy	1 228 368	536 487	43,7 %	1 072 975	-12,7 %	0	0
Medieco Oy	507 896	320 086	63,0 %	640 171	26,0 %	0	0
DigiFinland Oy	824 854	486 680	59,0 %	973 359	18,0 %	0	0
Maakuntien tilakeskus Oy	673 478	289 979	43,1 %	579 957	-13,9 %	0	3 834
Tervia Osaajat Oy	218 007	209 057	95,9 %	418 115	91,8 %	0	0
Hyvil Oy	172 219	191 030	110,9 %	382 059	121,8 %	0	0
Yhteensä	128 547 422	71 245 644	55,4 %	142 491 289	10,8 %	2 401 776	1 555 529

Taulukko 28: Konserniyhtiöiden palveluostojen kehittyminen 2023 - 2024.

5 Katsaus toimialueiden toimintaan ja talouteen

5.1 Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut

Pohteen sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut tuotetaan seitsemällä toimialueella: perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria, terveyden- ja sairaanhoidon palvelut, ikäihmisten palvelut, vammaispalvelut, OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito, sairaanhoidolliset palvelut ja kuntoutus.

5.1.1 Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria

Keskeiset nostot

- Lastensuojelun sijaishuollon, mielenterveys- ja päihdeasumispalveluiden sekä psykiatrian osastohoidon ostopalvelukustannukset ylittävät käyttösuunnitelman eikä ostopalveluiden kustannuksia saada taitetuksi riittävästi muita palveluita supistamalla.
- Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman ja järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet etenevät pääosin suunnitellusti, mutta tavoiteltuja kustannussäästöjä ei todennäköisesti tulla saavuttamaan, koska suunniteltujen ostopalveluiden vähennykset eivät riitä kattamaan muiden ostopalveluiden kustannusten nousua.
- Ostopalveluiden kustannuskehitys avopalveluissa on alkanut taittua omaa tuotantoa kehittämällä ja päällekkäisiä palveluita tarkastelemalla.
- OYS psykiatrian hoitotakuussa ja sosiaalihuollon palvelutarpeiden arvioinneissa ei kokonaan saavuteta lainmukaisia määräaikoja henkilöstön saatavuushaasteiden vuoksi.
- Henkilöstön lähtövaihtuvuus on pienentynyt.
- Integraation ja monialaisen yhteistyön lisäämisellä sekä matalan kynnyksen palveluiden kehittämisellä on nähty myönteisiä vaikutuksia oikea-aikaisten palveluiden saatavuudessa ja lastensuojelun avohuollon asiakasmäärän vähentymisenä.

Tavoitteiden eteneminen

Vuonna 2024 perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria -toimialueella keskitytään tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisesti oman tuotannon vahvistamiseen ja kehittämiseen sekä ostopalveluiden vähentämiseen. Matalan kynnyksen palvelut ja monialaisten palveluiden kehittäminen ovat toiminnan keskiössä ja etenevät suunnitelmien mukaisesti. Toimialueella ylitetään käyttösuunnitelma 13,3 miljoonalla eurolla. Roidun kautta asiakaspalautetta annettiin toimialueelle tammi-kesäkuussa 1 243 kappaletta ja kumulatiivinen NPS oli 26. Kesäkuussa annetun palautteen keskiarvo oli 7,53.

Lapset, nuoret ja perheet

Oman tuotannon vahvistaminen lasten ja nuorten sosiaalipalveluissa on edellyttänyt yhteistoimintamenettelyn valmistumista. Kevään ja alkukesän aikana on lapsiperheiden kotipalvelun ja perhetyön

työntekijöiden työskentelyalueita ja toimipaikkoja sekä tehtävänkuvia ja työaikamuotoja tarkistettu siten, että tehtäviin on sisällytetty joillakin Pohteen alueilla myös tukihenkilönä työskentelyä.

Tukihenkilöpalvelujen ostot ovat keskimäärin vähentyneet lasten ja nuorten (sisältää sekä sosiaali- huoltolain että lastensuojelulain mukaisen palvelun) osalta 21 prosenttia verrattuna edellisen vuoden keskimääräiseen kuukausitoteumaan. Tukiperhepalvelun ostoa on vähennetty 15 prosenttia. Oman tuotannon vahvistamiseen liittyen on valmisteltu tukiperhetoimintaa koskevat kriteerit ja palkkioperusteet. Palkkioperusteet odottavat tulevaisuuslautakunnan käsittelyä.

Kasvatus- ja perheneuvonnan sekä mielenterveyspalvelujen työnjakoa on selkiinnytetty, minkä johdosta osa kasvatus- ja perheneuvonnan psykiatrian ostoista on voitu lopettaa. Monialaista yhteistyötä vahvistamalla parannetaan työskentelyn vaikuttavuutta yhteisövaikuttavuusmallin mukaisesti. Yhteisiä kriteereitä kehitetään sosiaali- huoltolain mukaiseen perhetyöhön, lastensuojelun tehostettuun perhetyöhön ja tukihenkilötyöhön. Palveluohjaus yhden yhteydenoton periaatteella on edennyt ja yhteisövaikuttavuuden mukaista toimintamallia on viety eteenpäin integroiden lasten, nuorten ja perheiden palveluita.

Neuvolapalvelut ja opiskeluhoito

Äitiys- ja lastenneuvolapalveluiden osalta on pystytty vastaamaan lakisääteisiin velvoitteisiin terveydenhoitajien työn osalta muun muassa määräaikaistarkastusten toteuttamisessa. Lääkäripalveluiden osalta on syntynyt jonoa osaan neuvoloista. Opiskeluterveydenhuollossa määräaikaistarkastusten toteutumisessa on osalla alueista puutteita. Äitiys- ja lastenneuvoloissa on otettu käyttöön digitaalinen viestikanava. Lisäksi lapsiperheiden palveluissa on käytössä yhden yhteydenoton puhelinpalvelu ja digitaalinen matalan kynnyksen yhteydenottokanava pyydä apua -nappi.

Opiskeluhoollon palveluissa koulupsykologipalveluiden suorahankintojen tekeminen on lopetettu maaliskuun 2024 jälkeen. Pohteen laajuisesti on käynnistetty psykologipoolin ja johtavan psykologin tehtävän perustaminen saatavuuden kohentamiseksi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteiden mukaisesti. Psykologipalvelujen hankintaa valmistellaan parhaillaan.

Lakisääteiset henkilöstömitoitukset eivät Oulussa toteutuneet psykologien tai kuraattorien osalta ajalla 1–6/2024. Muualla Pohteen alueella kuraattoreiden määrä vastaa mitoitusta, mutta psykologien saatavuusongelmien vuoksi koulupsykologeista on pulaa kaikkialla. Psykologeja on saatu omaan tuotantoon kuitenkin jonkin verran lisää.

Lastensuojelu ja perheoikeudelliset palvelut

Lastensuojelulaissa säädetyn henkilöstömitoituksen mukaisesti yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saa olla enintään 30 lasta asiakkaana. Lastensuojelun eteläisellä vastuualueella keskimääräinen asiakasmäärä on ollut 33,6 asiakasta/ sosiaalityöntekijä kesäkuussa 2024. Pohjoisella vastuualueella vastaava luku on 29 asiakasta/ sosiaalityöntekijä. Asiakasmääriä on jouduttu tasaamaan vastuuyksiköiden kesken ja osalla vastuuyksikköpäälliköistä on myös asiakkaita vastuullaan sosiaalityöntekijöiden saatavuushaasteiden vuoksi. Lastensuojelun johtoryhmissä seurataan sosiaalityöntekijäkohtaisia asiakasmääriä viikoittain.

Lastensuojeluilmoitusten määrä on kasvanut hieman Oulussa vuoden 2023 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Vuoden 2023 tammi-kesäkuussa lastensuojeluilmoituksia oli Oulun osalta 5 539 kappaletta ja vuonna 2024 vastaavalla ajalla 5 788 kappaletta. Lastensuojeluilmoitusten määriä ei voida luotettavasti kerätä koko Pohteen osalta.

Lastensuojelun osalta tavoitteeksi on järjestämissuunnitelmassa asetettu 10 prosentin vähennys vuoteen 2025 mennessä lastensuojelun asiakkuuksissa. Lisäksi kodin ulkopuolelle sijoitettujen prosentuaalinen osuus saisi olla enintään 1,2 prosenttia saman ikäisistä vuonna 2025. Kesäkuussa 2024 sijoitettujen lasten osuus oli Oulussa 1,44 prosenttia (613 lasta). Viime vuoden kesäkuussa vastaava prosentti oli 1,45 prosenttia (622 lasta).

Kesäkuussa 2024 huostassa olleiden määrä on laskenut Oulussa (taulukko 12). Lastensuojelun sijaishuollon laitoshoidon kustannuksia selittävät hinnankorotukset sekä laitossijoitusten ostovuoro-kausien määrän nousu muun muassa kiireellisten sijoitusten ja avohuollon sijoitusten vuoksi (6,3 % Oulun alueella). Valtaosa lastensuojelun vaativan ja erityistason sijaishuollon laitostoista on suora-rahankintoja. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen kokonaismäärässä ei Oulun alueella ole merkittävää muutosta viime vuoden vastaavaan ajankohtaan (6/2023: 622, 6/2024: 613). Koko Pohteen osalta kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrää ei voida tässä vaiheessa raportoida asiakastietojärjestelmien yhdistämisen keskeneräisyyden vuoksi.

Oulu, huostaanotetut lapset	
12/2023	462
1/2024	456
2/2024	455
3/2024	468
6/2024	431

Taulukko 29: Huostaanotettujen määrä Oulussa.

Lastensuojelun sijaishuoltopalveluiden ostoja ei ole kyetty vähentämään suunnitelman mukaisesti. Sijoitukset ovat usein pitkäaikaisia, eikä niitä voida keskeyttää ilman lastensuojelulain mukaisia perusteita. Sijoitusten ennustaminen on haasteellista.

Perhekuntoutuksen ostoja on kohdistettu kotiin annettavaan perhekuntoutukseen ja Pohteella on käynnissä perhepäihdekuntoutus kotiin -hanke. Perhekuntoutuksen kustannuksissa on näiden toimien seurauksena nähtävissä merkittävää laskua (35 %) viime vuoteen verrattuna.

Aikuisten sosiaali- ja päihdepalvelut

Asiakasohjausryhmät ovat käytössä myös aikuisten sosiaali- ja päihdepalveluissa koko Pohteen alueella. Asumispalveluiden tarpeen arviointiin kehitetään yhtenäisiä kriteerejä ja käytäntöjä ja asiakasohjausryhmien toimintaprosessia parannetaan entisestään. Puute päihdelääkäreistä haastaa toimintaa koko alueella.

Selviämisasemaa on pilotoitu Oulun alueella 8.9.2023 alkaen. Selviämisaseman toiminta on Kontinkankaan kampuksella lähellä päihdeklinikan palveluita. Maaliskuun loppuun saakka selviämisasema on toiminut perjantaista maanantaihin, ja asiakasmäärä on ollut keskimäärin seitsemän

potilasta viikonlopun aikana. Huhtikuusta alkaen aukioloaika on ollut perjantaista sunnuntaihin ja asiakasmäärä on ollut keskimäärin 4,5 potilasta viikonlopun aikana.

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluissa päivitetään asiakkaiden palvelutarpeen arviointeja ja arvioidaan palvelujen oikein kohdentuminen. Asiakasmääriä eri asumismuodoissa seurataan aktiivisesti.

Tuetun asumisen oman toiminnan vahvistamista osalla alueista on vaikeuttanut asiakkaiden vuokra-asuntojen löytäminen. Lisäksi oman tuotannon vahvistaminen on edellyttänyt yhteistoimintamenettelyä. Kevään ja alkukesän aikana työntekijöiden työskentelyalueita ja toimipaikkoja sekä tehtävänkuvia ja työaikamuotoja on tarkistettu siten, että tehtäviin sisällytetään myös tukihenkilönä työskentelyä. Asumispalvelujen rakennetta on tavoitteellisesti lähdetty keventämään ja kustannuksia on saatu vähenemään (5 %), mutta määrärahat tulevat ylittymään merkittävästi. Kustannusten hillitsemistä rajoittaa myös hinnankorotukset. Asiakasmäärän väheneminen ei ole vähentänyt kustannuksia merkittävästi.

Mielenterveyden hoito

Perustason mielenterveyspalvelujen jonotilanne ja palveluntarve vaihtelee suuresti alueittain. Haasteellisin tilanne on Oulun alueella. Lifecare-konsolidoinnin vuoksi perusterveydenhuollon mielenterveystyön osuuksia ei voida tällä hetkellä luotettavasti raportoida.

Digitaalisen sote-keskuksen mielenterveyspalveluilla pyritään vastaamaan lieviin mielenterveys- ja riippuvuushaasteisiin. Ajalla 1–6/2024 digitaalisen sote-keskuksen asiakkailta tilastoituja mielenterveyspalveluiden chat-keskusteluja oli 991 kappaletta. Asiakkaista 86 prosenttia koki saaneensa apua sitä tarvitessaan ja 85 prosenttia koki saamansa hoidon ja palvelun hyödylliseksi. Alle 18-vuotiaiden palveluiden käyttö on jäänyt alkuvuodesta vähäiseksi, sillä ikäryhmälle on tilastoitu ainoastaan 23 chat-keskustelua. Palvelun markkinointi tälle kohderyhmälle jatkuu. Digitaaliset mielenterveyspalvelut ovat laajentuneet Rannikon alueelle ja koko eteläiselle alueelle. Syksyn aikana laajentuminen on tarkoitus tehdä Oulunkaaren ja Koillismaan alueille.

Kuusamon psykiatrinen osasto on lakkautettu 20.6.2024 ja henkilökunta on siirtynyt tekemään avohoidon mielenterveyspalveluita tehostettuun avohoitoon, aikuisten matalan kynnyksen mielenterveyspalveluihin sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin.

Alueellisissa palveluissa hoitopääsyn turvaamiseksi on käynnistetty syksyllä 2024 toteutettava jonojen purku ADHD-tutkimuksiin pääsyn osalta. Jonojen purkua toteutetaan osana digitaalisen ADHD-tutkimuspolun pilotointia.

Hankkeen kautta on saatu kaksi työntekijää lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin Ouluun ja kaksi lasten mielenterveyspalveluiden työntekijää Oulunkaaren alueelle. Oulussa hanketyöntekijät käyvät läpi lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden hoitojonoa, tekevät hoidon tarpeen arvion ja aloittavat sen jälkeen hoidolliset tapaamiset.

Psykoosit ja nuorisopsykiatria, mielialahäiriöt ja akuuttipsykiatria, lastenpsykiatrian osaamiskeskukset

Näiden palvelualueiden läheteissä on nähtävissä kokonaislaskua (-6,4 %) sekä merkittävää laskua (-33,8 %) nuorisopsykiatrian erikoisalalla viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Psykiatrian asiakasmäärät ovat kokonaisuutena nousseet viime vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Vuonna 2023 asiakasmäärä ajalla 1–6/2023 oli 5 154 ja ajalla 1–6/2024 asiakkaita oli 5 775.

Psykiatrian osastohoidon ostopalveluiden kustannusten kasvua selittää muilta hyvinvointialueilta ja valtion mielisairaalasta syntyvät kustannukset. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen ostopalveluja on saatu merkittävästi vähennetyksi ottamalla erityisesti eteläisen alueen potilaita omaan hoitoon. Ylitystä on kuitenkin tullut Pirkanmaan hyvinvointialueen erityisen vaikeahoitoisten alaikäisten psykiatrisesta tutkimus- ja hoitoyksiköstä eli EVA-yksiköstä, jossa hoidetaan valtakunnallisesti keskitetyt erityisen vaikeahoitoisia lastenpsykiatrisia ja nuorisopsykiatrisia potilaita.

OYSin erikoissairaanhoidon tehostetun avohoidon yksikön tavoitteena on tarjota aikuisille ja nuorille päivystyspotilaille lyhyttä tiivistä avohoitoa osastohoidon tilalle. Potilasmäärät ja käyntimäärät ovat kasvaneet vuodesta 2023. Potilasmäärien kasvu on näkynyt positiivisesti alueellisissa palveluissa. Tästä huolimatta Oulun alueellisiin mielenterveyspalveluihin ohjautuu edelleen noin 60 kiireisen hoidon potilasta kuukaudessa.

Tehostettu avohoito	1 – 6/2023		1 – 6/2024			
	Asiakas	Avohoidon käynnit	Asiakas	Muutos	Avohoidon käynnit	Muutos
Yhteensä	382	1 912	864	125 %	3502	83,2 %

Taulukko 30: Tehostetun avohoidon asiakkaat ja käynnit.

Lastenpsykiatrialla valmistaudutaan poliklinikan muuttoon tulevaisuuden sairaalan tiloihin syyskuussa 2024. Lastenpsykiatrialla ja nuorisopsykiatrialla erikoissairaanhoidon jonotilannetta on puurettu lisätyöllä.

Järjestämissuunnitelman tavoitteet OYS psykiatrialle ovat edistyneet.

Tavoite	Mittari ja mittarin tavoitetaso	Mittarin toteuma
Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat saavat monialaiset palvelut ja vaikuttavan hoidon varhaisessa vaiheessa, oikea-aikaisesti ja tarpeen mukaisesti.	Psykiatrian avohoitokäynnit ja asiakkaat (kasvavat)	Asiakasmäärä on kasvanut 13,3 % ja käyntien määrä 27,5 %. Asiakkaat: 1–6/2024: 5670, 1–6/2023: 5006. Käynnit: 1–6/2024: 32216, 1–6/2023: 25267.
Psykiatristen asiakkaiden kotona asumista tuetaan ja osastohoitoa keskitetään tukemaan vaativaa kuntoutusta.	Psykiatrian osastohoito, asiakasmäärä, hoitajaksot ja hoitopäivät (vähenevät)	Asiakasmäärä on laskenut 5,9 %, hoitajaksot 8,9 % ja hoitopäivien määrä 6,7 %. Asiakkaat: 1–6/2024: 1010, 1–6/2023: 1073 Hoitajaksot: 1–6/2024: 1229, 1–6/2023: 1345 Hoitopäivät: 1–6/2024: 26150, 1–6/2023: 28035

Tavoite	Mittari ja mittarin tavoitetaso	Mittarin toteuma
Lapset ja nuoret saavat tarvitsemansa mielenterveys- ja päihdepalvelut oikea-aikaisesti ja ennaltaehkäisevästi.	Lastenpsykiatrian avohoito, asiakkaat ja käynnit (kasvavat)	Asiakasmäärä on kasvanut 5,1 % ja käyntien määrä 13,5 %. Asiakkaat: 1–6/2024: 1597, 1–6/2023: 1520 Käynnit: 1–6/2024: 8086, 1–6/2023: 7122
	Nuorisopsykiatrian avohoito; asiakkaat ja käynnit (kasvavat)	Asiakasmäärä on kasvanut 51,8 % ja käyntien määrä 86,2 %. Asiakkaat: 1–6/2024: 1497, 1–6/2023: 986 Käynnit: 1–6/2024: 8810, 1–6/2023: 4732
	Lastenpsykiatria, osastohoito, asiakkaat ja hoitopäivät (vähenivät)	Asiakasmäärä on vähentynyt 7,2 %, hoitojaksot 8,1 % ja hoitopäivien määrä 2 %. Asiakkaat: 1–6/2024: 77, 1–6/2023: 83 Hoitojaksot: 1–6/2024: 91, 1–6/2023: 99 Hoitopäivät: 1–6/2024: 2898, 1–6/2023: 2841
	Nuorisopsykiatria, osastohoito, asiakkaat ja hoitopäivät (vähenivät)	Asiakasmäärä on vähentynyt 12,6 %, hoitojaksot 16,7 % ja hoitopäivien määrä 5 %. Asiakkaat: 1–6/2024: 353, 1–6/2023: 404 Hoitojaksot: 1–6/2024: 354, 1–6/2023: 425 Hoitopäivät: 1–6/2024: 14482, 1–6/2023: 15257

Taulukko 31: Järjestämissuunnitelman tavoitteet ja mittarit.

Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen

Kesäkuussa 2024 alle 23-vuotiaiden lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin psykiatrisessa erikoisairaanhoidossa hoidon tarpeen arviointia odotti yli kuusi viikkoa 13 henkilöä, eli 46,3 prosenttia odottajista. Hoitoonpääsyyn jonotti 366 potilasta. Heistä 139 eli 38 prosenttia oli jonottanut hoitoon yli 90 vuorokautta. Jonottajien määrä on pysynyt tasaisena alkuvuoden. Aikuisissa hoidontarpeen arvioon jonottajia on 100 henkilöä, joista 51 on odottanut yli 90 vuorokautta. Hoitoa odottaa 36 henkilöä, hoitotakuun (180 vrk) ylittäjiä ei ole lainkaan. Erikoisairaanhoidon hoitoonpääsytiedot olivat kesäkuulta saatavissa ainoastaan Oberoniin kirjattavan tiedon osalta.

Palvelutarpeen arvioinneista on Oulussa toteutunut 78,6 prosenttia kolmen kuukauden määräajan sisällä. Koko Pohteen laajuisesti palvelutarpeen arviointien toteutumista ei voida luotettavasti raportoida Saga-järjestelmän haasteiden vuoksi.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Toimialueen henkilöstömäärässä on tapahtunut kasvua 1,5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna (43 henkilöä). Vuoden aikana perustettiin esimerkiksi syömishäiriöyksikkö, terveyssoseaalityön työntekijöitä siirtyi toimialueelle kuluvan vuoden alussa ja henkilöstöä on saatu avoimiin vakansseihin. Määräaikaisten työ- ja virkasuhteisten osuus (21,7 %) on laskenut edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (1–6/2023: 23,2 %).

Tammi-kesäkuun palkallinen työpanos on toteutunut 95 prosenttisesti talousarvioon 2024 verrattuna. Se on 1,7 prosenttia korkeampi, kuin vastaavana ajankohtana vuotta aikaisemmin. Palkallinen työpanos kasvaa jonkin verran lomakuukausina, jolloin erityisesti ympärivuorokautisiin

yksiköihin tarvitaan sijaisia. Saatavuusvaikeuksia on erityisesti sosiaalityöntekijöiden, psykologien ja erikoislääkäreiden rekrytoinnissa.

Sairauspoissaoloprosentti oli tammi-kesäkuussa hieman korkeampi (5,4 %) edellisvuoteen verrattuna (1–6/2023: 5,2 %). Kasvua oli edellisvuoteen verrattuna keskipitkissä (4–29 pv) terveysterveysteisissä poissaoloissa. Toiminnanmuutokset ja henkilöstövajaus ovat kuormittaneet työntekijöitä ja toimitiloja, joissa on sisäilmaoirehdintaa, on paljon.

Tammi-kesäkuussa 2024 palvelussuhteessa olleista henkilöistä 1385 henkilöllä ei ollut lainkaan terveysterveysteisistä poissaoloja, mikä on lähes saman verran kuin vastaavana aikana vuonna 2023 (1-6/2023 1381 henkilöä). Sairausajan palkkakustannukset nousivat 10,4 prosenttia yleisen kasvun vuoksi.

Lähtövaihtuvuus tammi-kesäkuun 2024 aikana on ollut 2,4 prosenttia. Se on pienempi kuin vastaavana aikana vuonna 2023 (3,8 %).

Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria, henkilöstötunnuslukuja						
Henkilöstömäärä			Määräaikaisten osuus, %		Lähtövaihtuvuus, %	
30.6.2023	30.6.2024	Muutos, %	30.6.2023	30.6.2024	1-6/2023	1-6/2024
2 805	2 848	1,5 %	23,2 %	21,7 %	3,8 %	2,4 %
Palkallinen työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %	KS 2024	1-6/2024 Tot.%/KS24
2 416,7	2 414,0	2 454,9	40,9	1,7 %	2 584,3	95,0 %
Toteutunut työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %		
1 967,8	2 063,50	2 060,10	-3,4	-0,2 %		
Sairauspoissaolo%			Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	Sairausajan palkkakustannus		
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	1-6/2024	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, %
5,1 %	5,2 %	5,4 %	1 385	2 310 096	2 549 838	10,4 %

Taulukko 32: Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria, henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja (tilasto 11.7.2024 People Analytics).

Talouden toteuma ja ennuste vuodelle 2024

Talousarvion ulkoinen toimintakate vuodelle 2024 on -282,5 miljoonaa euroa. Toimialueen talousarvio on ulkoisen toimintakatteen osalta 15,3 miljoonaa euroa pienempi kuin vuoden 2023 tilinpäätöksen ulkoinen toimintakate, sisältäen lomapalkkavelan muutoksen. Taustalla tässä ovat talousarviovaiheessa tehdyt siirrot toimialueiden välillä, tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaiset sopeutustoimet sekä vuoden 2023 budjettiraamin ylitys. Vuoteen 2023 verrattuna toimialueelle siirtyi myös kuntoutuksesta erikoissairaanhoidon ostopalveluja.

Toimintakatteen toteuma tammi-kesäkuussa on -156,2 miljoonaa euroa eli 9,2 prosenttia yli käyttösuunnitelman. Loppuvuodelle on merkittävä ylitysriski erityisesti asiakaspalvelujen ostoissa.

Kesäkuun toteumassa toimintatuotot ylittävät käyttösuunnitelman. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaisesti ylittäen vuoden 2024 talousarvion.

Henkilöstökulut alittavat käyttösuunnitelman 4,5 miljoonalla eurolla ja henkilöstökulujen ennakoidaan alittavan koko vuoden talousarvion. Alitusta selittää henkilöstön saatavuuden haasteet erityisesti psykologien ja sosiaalityöntekijöiden osalta sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman viivästyminen oman tuotannon lisäämisen osalta. Oman tuotannon käynnistämisen haasteina on myös sopivien toimitilojen löytyminen lastensuojelun sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden toimintaa varten.

Asiakaspalvelujen ostoihin liittyy merkittävä ylitysriski loppuvuodelle. Kesäkuun toteumassa asiakaspalvelujen ostojen ylitys käyttösuunnitelmasta on 15,9 miljoonaa euroa. Asiakaspalvelujen ostot ylittyvät merkittävästi lastensuojelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisissa laitospalveluiden ostoissa, joissa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisiin tavoitteisiin ei ole päästy. OYS-psykiatrialla ylitykset liittyvät kustannuksiin, joihin ei ole mahdollisuutta itse vaikuttaa, esimerkiksi ostoina muilta hyvinvointialueilta ja valtion laitoksilta. Oman toiminnan viivästyminen ja palveluntuottajien hinnankorotukset heijastuvat suoraan asiakaspalveluiden ostoihin. Lastensuojelun raskaiden palveluiden asiakkuuksissa ei ole juurikaan muutosta. Muiden palvelujen ostoissa ylitystä on asiantuntijapalvelujen, laboratoriopalvelujen, työvoiman vuokrauksen sekä matkustus- ja kuljetuspalvelujen ostoissa.

Lastensuojelun laitoshoidon ostojen toteuma koko vuoden talousarviosta on 69 prosenttia toisella vuosineljänneksellä ja ennustettavuutta vaikeuttavat erityisesti kiireellisten sijoitusten toteutuminen.

Siikalatvan kokonaisulkoistuksen toimintakulut ovat perhe- ja sosiaalipalvelujen osalta arviolta 2,5 miljoonaa euroa vuonna 2024, joita ei ole huomioitu talousarviossa. Näihin kustannuksiin ei voida omalla toiminnalla vaikuttaa. Päihde- ja mielenterveysasumispalveluista syntyi korjauslaskutusta vuodelta 2023 noin 98 000 euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyvät käyttösuunnitelman kesäkuussa 0,5 miljoonalla eurolla ja onkin todennäköistä, että talousarvio koko vuoden osalta tulee ylittymään erityisesti toimistotarvikkeiden, lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden ostojen osalta.

Avustukset ja muut toimintakulut ylittävät käyttösuunnitelman. Muihin toimintakuluihin on kirjattu kesäkuulle asiakasmaksujen luottotappioita vuodelta 2023.

Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS psykiatria (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muuttettu
TOIMINTATUOTOT	9 025	8 535	490	105,7 %	20 824	17 069	17 069	52,9 %
Myyntituotot	3 011	3 469	-458	86,8 %	9 736	6 939	6 939	43,4 %
Maksutuotot	2 947	2 508	439	117,5 %	7 495	5 016	5 016	58,8 %
Tuet ja avustukset	2 794	2 346	449	119,1 %	2 860	4 692	4 692	59,6 %
Muut toimintatuotot	270	211	59	128,0 %	733	423	423	64,0 %
Valmistus omaan käyttöön	1	0	1	100,0 %	0	0	0	100,0 %
TOIMINTAKULUT	-165 177	-151 841	13 335	108,8 %	-319 179	-300 143	-300 143	55,0 %
Henkilöstökulut	-74 278	-78 748	-4 470	94,3 %	-142 081	-153 939	-153 956	48,2 %
Palvelujen ostot yhteensä	-85 155	-68 058	17 097	125,1 %	-165 691	-136 131	-136 116	62,6 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-75 527</i>	<i>-59 651</i>	<i>15 876</i>	<i>126,6 %</i>	<i>-145 421</i>	<i>-119 318</i>	<i>-119 302</i>	<i>63,3 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-9 628</i>	<i>-8 407</i>	<i>1 220</i>	<i>114,5 %</i>	<i>-20 270</i>	<i>-16 813</i>	<i>-16 814</i>	<i>57,3 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 635	-2 078	556	126,8 %	-5 152	-4 156	-4 157	63,4 %
Avustukset	-2 602	-2 512	90	103,6 %	-5 536	-5 025	-5 023	51,8 %
Muut toimintakulut	-507	-445	62	113,8 %	-719	-891	-891	56,9 %
TOIMINTAKATE	-156 152	-143 307	12 846	109,0 %	-298 355	-283 073	-283 073	55,2 %

Taulukko 33: Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria, talouden toteuma.

5.1.2 Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut

Keskeiset nostot

- Tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten palveluverkosto eteni. Sosiaali- ja terveyskeskukset ja -yksiköt nimettiin, palveluvalikoimat määritettiin ja tehtiin tilojen kunto- ja toimintoarviot.
- Yksityisiltä palveluntuottajilta siirtyi omaan tuotantoon Taivalkosken suun terveydenhuolto, Kärsämäen vastaanottopalvelut, suun terveydenhuolto ja akuuttiosasto sekä Hailuodon lääkäripalvelut.
- Digitaalinen sote-keskus laajeni Ouluun, Kärsämäelle ja Oulaisiin.
- Akuuttiosastojen rakennemuutokset etenivät. Kalajoen osasto päätettiin lakkauttaa.
- Hoitojonoja kertyi sekä avosairaanhoidon kiireettömällä lääkärin vastaanotolla että suun terveydenhuollon kiireettömällä hammaslääkärin vastaanotolla.
- Henkilöstön sairauspoissaolot vähenivät, erityisesti pitkät terveysperusteiset poissaolot.
- Vuokratyövoiman käyttö ja ilmaisjaettavat hoitotarvikkeet ovat lisänneet toimintakuluja arvioitua enemmän alkuvuoden aikana.

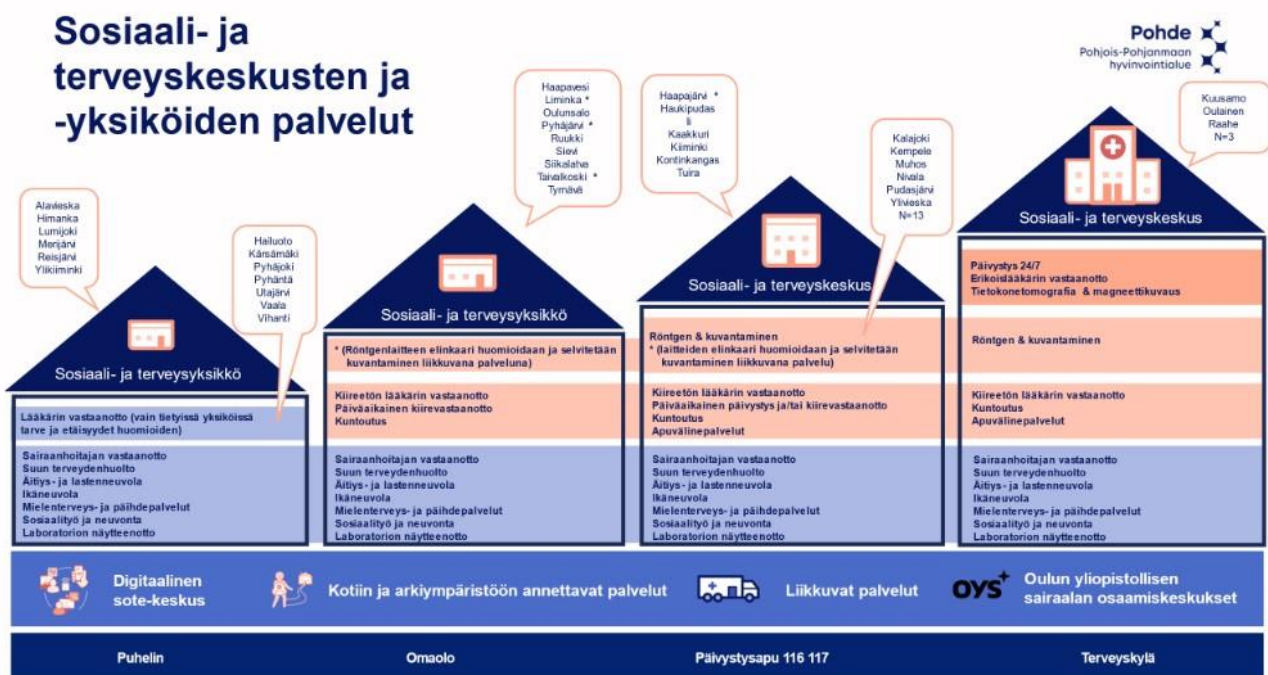
Tavoitteiden eteneminen

Terveyden ja sairaanhoidon palvelujen tarkoituksena on turvata perustason terveystalouden palvelut kaiken ikäisille hyvinvointialueen asukkaille. Päämääränä on vahvistaa perusterveydenhuoltoa, hoidon jatkuvuutta ja parantaa hoitoon pääsyä. Vuodelle 2024 keskeisinä tavoitteina ovat tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten palveluverkoston toimeenpanon eteneminen, digitaalisen sosiaali- ja terveyskeskuksen laajentaminen nopeutetusti ja akuuttiosastojen palvelurakenteen tarkastelu sekä ostopalveluiden osittainen siirtäminen omaksi toiminnaksi.

Terveyden ja sairaanhoidon palveluihin asiakaspalautteita annettiin 3 984 kappaletta Roidun kautta tammi-kesäkuussa. Kumulatiivinen NPS oli 46. Kesäkuussa annettujen palautteiden keskiarvo oli 8,12.

Vastaanottopalvelut ja infektioiden torjunta

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman sekä järjestämissuunnitelman keskeisinä tavoitteina on tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten palveluverkoston ja palveluvalikoiman toimeenpanon eteneminen. Yhdenvertaisten palveluiden turvaamiseksi alueen asukkaille vastaanoton toimintamallien yhtenäistämistä jatkettiin ja henkilöstöresurssi jaettiin kuntalaisten sote-palvelutarpeen mukaan. Kevään aikana käytiin tähän liittyvä henkilöstön yhteistoimintamenettely. Tammi-kesäkuun aikana tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten palveluverkosto eteni aluevaltuuston tekemän sosiaali- ja terveystalouden tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman linjauksen mukaisesti. Kuudesta arvioitavasta toimipisteestä kolme nimettiin sosiaali- ja terveysyksiköksi ja kolme osaaikaisista palvelua tuottavaa toimipistettä (Kuivaniemi, Siikajoenkylä ja Yli-li) lakkautettiin 1.6.2024. Lisäksi määritettiin sote-keskusten ja -yksiköiden palveluvalikoima ja tehtiin tilojen kunto- ja toimintoarviot.

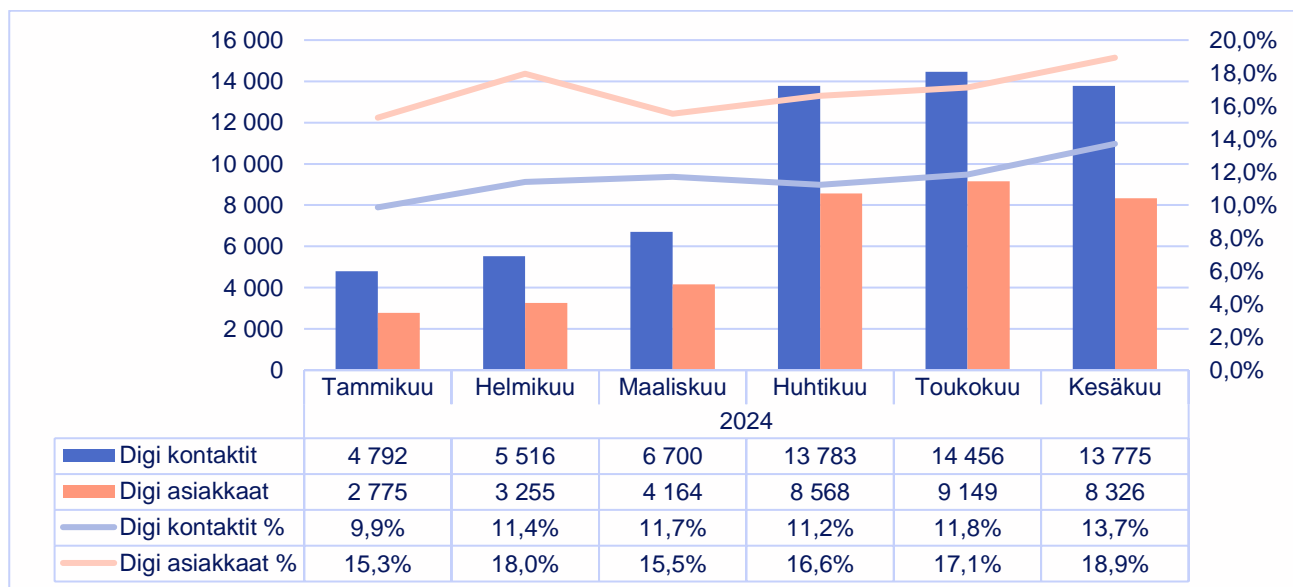
Kuvio 1: Tarpeenmukaiset sosiaali- ja terveyskeskukset ja -yksiköt.

Hoidon ja palvelujen jatkuvuuden edistämiseksi omalääkäri/omahoitaja -toimintamallia ja sote-integraatiota vietiin eteenpäin avosairaanhoidon vastaanotoilla Pop-Digi Hoitotakuu -hankkeen avulla. Toimintamalli saatiin käyttöön yhdeksässä toimintayksikössä ja lopuissakin yksiköissä paljon palveluja tarvitseville asiakkaille nimettiin omalääkärit/omahoitajat. Toimintamallin käyttöönottoa hidastivat potilastietojärjestelmiin ja terveyskeskusten valinnan tehneiden asukkaiden tietojen päivittämiseen liittyvät haasteet. Asiakkaiden hoidon ja palvelujen yhteensovittamista on kehitetty erityisesti mielenterveys- ja päihdepalveluiden kanssa. Hoidon jatkuvuutta mittaavassa painotetussa COC-indeksissä ei tapahtunut muutosta kuuden kuukauden aikana kiireettömällä lääkärin vastaanotolla vaan se pysyi samana (0,23). Kiireettömällä sairaanhoitajan vastaanotolla painotettu COC-indeksi nousi 0,14 kesäkuussa, kun joulukuussa 2023 se oli 0,13.

Yksityisiltä palveluntuottajilta siirtyi Kärämäen vastaanotto omaan tuotantoon 1.4.2024 ja Hailuodon lääkäripalvelut 1.6.2024. Henkilöstön saatavuuden haasteet, erityisesti lääkäreiden, vaikuttivat palvelujen järjestämiseen. Päiväaikainen kiireellinen hoito jouduttiin siirtämään Vaalasta Utajärvelle ja Haapavedeltä Oulaisiin. Useissa yksiköissä eri puolilla Pohdeta oli puhelinruuhkaa hoitohenkilöstön poissaolojen vuoksi eikä hoidon tarpeen arviointia pystytty aina tekemään saman päivän aikana. Lisäksi palvelut olivat supistettuina tai keskitettyinä loma-aikoina erikseen määritellyissä yksiköissä henkilöstön riittävyyden ja taloudellisten haasteiden vuoksi. Keväällä alueella esiintyi hinkuyskäepidemiaa, joka tehokkaalla jäljitystyöllä saatiin hallintaan.

Digitaalinen sote-keskus

Digitaalisen sote-keskuksen osalta tavoitteena on laajentua nopeutetusti koko hyvinvointialueelle. Huhtikuussa toiminnan aloituksesta tuli vuosi täyteen, minkä aikana se laajeni 13 kunnan alueelle ja toukokuussa myös Kärämäelle ja Oulaisiin. Oulussa avosairaanhoidossa toimintaa tuotetaan virka-aikana omana tuotantona, kun muutoin palvelu on järjestetty ostopalveluna. Syksyn aikana digitaalisen sote-keskuksen on tarkoitus laajentua kaikkiin hyvinvointialueen kuntiin, joissa palvelut tuotetaan omana tuotantona.

Kuvio 2: Digitaalisen sote-keskuksen avosairaanhoidon palvelujen käyttö (Lähde: Tableau).

Hoidettujen asiakkaiden ja asiointien määrät kasvoivat kuukausittain laajentumisen myötä kevään aikana. Digitaalisen sote-keskuksen avosairaanhoidon palveluissa asiointien asiakkaiden osuus kaikista avosairaanhoitoa käyttäneistä oli 24,0 prosenttia tammi-kesäkuun aikana. Asiakkaita oli 29 819 ja asiointeja 59 021. Asiakkaat olivat melko tyytyväisiä palveluun, sillä NPS oli 52 tammi-kesäkuun aikana. Digitaalisessa sote-keskuksessa hoidettujen avosairaanhoidon asiakaskontaktien suhde kaikkiin sote-keskusten avosairaanhoidon asiakaskontakteihin oli 11,8 prosenttia kuuden kuukauden aikana (tavoite 20 %). Heistä palasi kivijalkavastaanotolle 14 vuorokauden sisällä 3,1 prosenttia.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuolto kuuluu osana tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveystieteiden suunnittelua. Tilojen tiivistämisen lisäksi suun terveydenhuollossa keskityttiin kahden liikkuvan yksikön pilotoinnin suunnitteluun. Toinen hammasyksikkö aloitti toiminnan Vaalassa väistötilana toukokuussa. Pilotoinnilla saadaan tietoa liikkuvien yksiköiden tarpeista, arvioidaan vaikuttavuutta ja voidaan tehdä jatkosuunnitelmia myös muiden liikkuvien palveluiden käyttöönottoa koskien. Taivalkosken (1.3.2024) ja Kärsämäen (1.4.2024) suun terveydenhuollon yksiköt siirtyivät omaksi toiminnaksi, kun sopimukset yksityisten palveluntuottajien kanssa päättyivät.

Suun terveydenhuollossa hoidon laatua ja jatkuvuutta kehitettiin uusilla toimintamalleilla ja yhteistyöllä aiempia toimintamalleja koko Pohteen alueella. Palveluvalikoimaa laajennettiin etä vastaanottopalveluilla ensimmäistä lastaan odottavien vanhempien maksuttomalla ohjauksella, jolla annetaan tukea vanhemmille itsehoitoon liittyen.

Akuuttiosastot

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa akuuttiosastojen palvelurakenteen tarkastelun tavoitteena on vähentää 266 akuuttiosastopaikasta 29 paikkaa (237 paikkaa), keskittää paikat alueellisesti isompiin yksiköihin ja tarkastella yksityisten akuuttiosastopalvelujen tuottajien roolia sopimuksen päätyttyä. Kärsämäen akuuttiosasto siirtyi omaksi toiminnaksi 1.4.2024 alkaen, kun sopimus yksityisen palveluntuottajan kanssa päättyi. Kalajoen akuuttiosaston lakkauttamisesta tehtiin päätös (20 paikkaa). Kesäkuussa akuuttiosastojen toiminnasta tuotettiin omana toimintana 84,2 prosenttia (224 paikkaa).

Toteutuneiden akuuttiosastojen hoitopäivien mukainen paikkamäärä oli 238,8, mikä on 10,2 prosenttia pienempi kuin laskennallinen paikkamäärä kuuden kuukauden aikana. Tähän vaikuttivat hoitohenkilöstön saatavuushaasteet ja runsas infektioiden määrä etenkin alkuvuonna. Kuitenkin akuuttiosastojen käyttöaste (89,8 prosenttia) nousi 4,4 prosenttia verrattuna vuoteen 2023 (85,4 prosenttia). Kuuden kuukauden keskimääräinen hoitoaika oli 6,3 vuorokautta tavoitteen mukaisesti.

Akuuttipaikkojen vähentämisellä ja keskittämisellä arvioidaan saavutettavan noin 0,8 miljoonan euron kustannusten vähenemä loppuvuoden aikana. Alun perin vuodelle 2024 asetettuun 1,7 miljoonan euron kustannussäästöön ei päästä.

Akuuttiosastojen paikkamäärät						
	1–6/2023	1–6/2024				
	Laskennalliset paikat (kpl)	Laskennalliset paikat (kpl)	Toteutuneet paikat (kpl)	Paikkamuutos (kpl)	Paikkamuutos (%)	Käyttöaste (%)
Kärsämäki	10	10	7,8	-2,2	-22,0	78,0
Utajärvi	15	15	13,8	-1,2	-8,0	92,0
Muhos	21	21	19,6	-1,4	-6,7	93,3
Kalajoki	27	20	16,0	-4,0	-20,0	80,0
Oulu Rinnekodit	27	27	24,5	-2,5	-9,3	90,7
Kempele	23	23	19,7	-3,3	-14,3	85,7
Pyhäjärvi	25	25	21,3	-3,7	-14,8	85,2
Nivala	26	25	25,9	0,9	3,6	103,6
Liminka	28	25	26,4	1,4	5,6	105,6
Pudasjärvi	30	30	24,2	-5,8	-19,3	80,7
Ylivieska	54	30	26,1	-3,9	-13,0	87,0
Siikalatva	15	15	13,5	-1,5	-10,0	90,0
Yhteensä	301	266	238,8	-27,2	-10,2	89,8

Taulukko 34: Akuuttiosastojen laskennalliset ja toteutuneet paikkamäärät (Lähde: Tableau).

Työterveyshuollon oma toiminta

Työterveyshuolto Pohde hoiti 6 904 asiakasta ja asiakaskäyntejä oli 6 702 kuuden kuukauden aikana. Asiakasmäärä kasvoi 10,4 prosenttia ja käyntien määrä 11,2 prosenttia verrattuna vuoden 2023 tammi-kesäkuuhun. Työterveyshuollon toimintaan ei kohdistu hoito- tai palvelutakuita eikä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisia toimenpiteitä. Taloudellisena tavoitteena on kattaa toiminnan kulut toimintatuotoilla saavuttaen nollatulos toimintakatteen osalta. Tammi-kesäkuun seurannassa sitova ulkoinen toimintakate oli 0,5 miljoonaa alijäämäinen, mutta huomioiden sisäinen myynti toimintakate on 0,29 miljoonaa euroa. Työterveyshuollon myynti omalle henkilöstölle on ollut ennakoitua suurempaa.

Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon ja suun terveydenhuollon hoitopääsytietojen luotettavuudessa on edelleen haasteita. Lifecare-potilastietojärjestelmän konsolidointi tehtiin kevään aikana, mutta tämä ei parantanut tietojen kattavuutta. Kesäkuussa suun terveydenhuollon kiireettömän hammaslääkärin vastaanoton tietojen kattavuus oli yhdeksän prosenttia ja avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän vastaanoton 20 prosenttia. Alhaiseen tiedon kattavuuteen vaikuttavat potilastietojärjestelmät, ammattilaisten suuri vaihtuvuus ja kirjaamiskäytänteet sekä erilaiset toimintamallit ja niiden kehittämiseen liittyvät muutokset. Tilannetta on yritetty parantaa uusien työntekijöiden perehdyttämisellä ja jatkuvalla ammattilaisten kirjaamiskoulutuksella.

Kuuden kuukauden aikana avosairaanhoidon lääkärin vastaanotolla asiointeja oli 194 577 kappaletta, joista fyysisiä käyntejä oli 169 754 kappaletta (87,2 %) ja etäasiointeja 24 823 kappaletta (12,8 %). Kaikkien lääkärikäyntien määrä kasvoi 12,8 prosenttia huhti-kesäkuun aikana verrattuna tammi-maaliskuuhun. Vastaavana ajankohtana sairaanhoitajan vastaanotolla asiointeja oli 417 605 kappaletta, joista fyysisiä käyntejä oli 182 219 kappaletta (43,6 %) ja etäasiointeja 235 386

kappaletta (56,4 %). Kaikkien sairaanhoitajakäyntien määrä kasvoi 12,0 prosenttia huhti-kesäkuun aikana verrattuna tammi-maaliskuuhun. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tilastojen mukaan kiireettömälle lääkärin vastaanotolle pääsi 60 prosenttia potilaista (1 851 kpl) 14 vuorokauden sisällä kesäkuussa. Tilanne parani kahdeksan prosenttia joulukuuhun 2023 verrattuna. Yli kolme kuukautta hoitopääsyä odottaneita potilaita oli viisi prosenttia (152 kpl) kesäkuussa. THL:n tilastoista puuttuvat Kempeleen ja Taivalkosken tiedot. Hoitopääsy vaihteli alueittain. Eniten jonoja oli Oulussa ja Ylivieskassa. Tämä johtui pääosin lääkäreiden rekrytointihaasteista.

Suun terveydenhuollon hammaslääkärin vastaanotolla asiointeja oli 177 505 kappaletta ja suuhygienistin vastaanotolla 47 273 kappaletta kuuden kuukauden aikana. Kesäkuussa THL:n tilastojen mukaan kiireettömälle hammaslääkärin vastaanotolle pääsi 94 prosenttia (1 325 kpl) neljässä kuukaudessa ja yli neljän kuukauden hoitotakuun ylityksiä oli kuusi prosenttia (87 kpl). Tilanne heikkeni kaksi prosenttia joulukuuhun 2023 nähden. Hoidon tarve kasvoi erityisesti Oulussa, Raahessa ja Muhoksella. Hoitopääsyä vahvistettiin lohjenneen hampaanhoidon palvelusetelin käyttöönotolla. Kesäkuun loppuun mennessä palvelusetelitä oli jaettu 2 697 kappaletta, joista käytetty oli 2 070 kappaletta (76,8 %).

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Toimialueen henkilöstömäärässä tapahtui laskua 7,7 prosenttia edellisvuoteen verrattuna (163 henkilöä). Määräaikaisten työ- ja virkasuhteisten osuus (29,7 %) laski hieman edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (30,0 %).

Tammi-kesäkuun palkallinen työpanos toteutui 97,4 prosenttisesti talousarvioon 2024 verrattuna. Se on 11,5 prosenttia vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aikaisemmin. Toteutunut työpanos on myös laskenut 12,5 prosenttia, koska akuuttiosastopaikkoja on supistettu, tuottavuus ja taloudellisuusohjelmaan liittyvän henkilöstön allokaation vuoksi vastaanoton ja suun terveydenhuollon yksiköissä kaikkia vapautuneita tehtäviä ei ole täytetty ja henkilöstön rekrytointi- ja saataavuushaasteet ovat jatkuneet. Saataavuuden heikkeneminen näkyi erityisesti Oulun eteläisellä alueella, jossa jouduttiin käyttämään vuokratyövoimaa sekä suun terveydenhuollossa että avosairanhoidon vastaanotolla.

Sairauspoissaoloprosentti oli tammi-kesäkuussa hieman matalampi (4,4 %) edellisvuoteen verrattuna (1–6/2023: 4,6 %). Tammi-kesäkuussa 2024 palvelussuhteessa olleista henkilöistä 1115 henkilöllä ei ollut lainkaan terveysperusteisia poissaoloja, kun vastaava luku edellisvuotena oli 1301. Pitkät terveysperusteiset poissaolot ovat vähentyneet tammi-kesäkuussa huomattavasti, yli 90 pv poissaolojen määrä on 186 kun se vastaavana aikana 1–6/2023 oli 676. Sairausajan palkkakustannukset laskivat 5,2 prosenttia.

Lähtövaihtuvuus tammi-kesäkuun 2024 aikana on ollut 3 prosenttia. Se on pienempi kuin vastaavana aikana vuonna 2023 (3,6 %).

Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut, henkilöstötunnuslukuja						
Henkilöstömäärä			Määräaikaisten osuus, %		Lähtövaihtuvuus, %	
30.6.2023	30.6.2024	Muutos, %	30.6.2023	30.6.2024	1-6/2023	1-6/2024
2 119	1 956	-7,7 %	30,0 %	29,7 %	3,6 %	3,0 %
Palkallinen työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %	KS 2024	1-6/2024 Tot.%/KS24
1 688,9	1 734,6	1 535,2	-199,4	-11,5 %	1 576,2	97,4 %
Toteutunut työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %		
1 379,8	1 471,4	1 287,6	-183,8	-12,5 %		
Sairauspoissaolo%			Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	Sairausajan palkkakustannus		
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	1-6/2024	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, %
4,5 %	4,6 %	4,4 %	1 115	1 500 589	1 421 836	-5,2 %

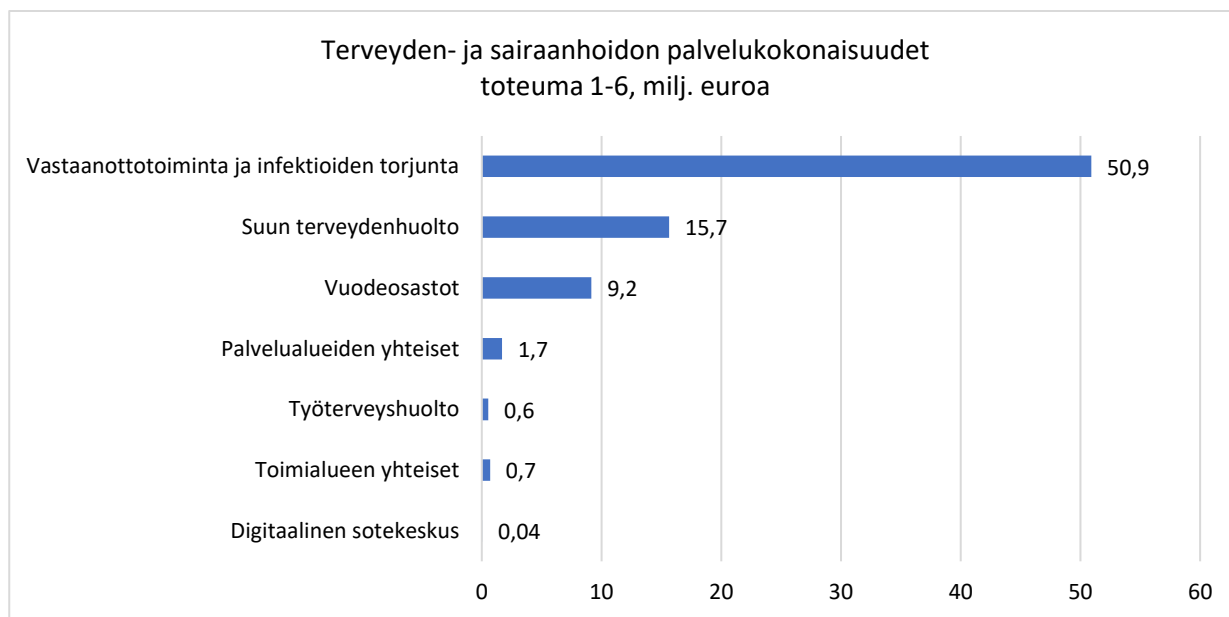
Taulukko 35: Terveysten ja sairaanhoidon palvelut, henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja (tilasto 11.7.2024 People Analytics).

Talouden toteuma ja ennuste vuodelle 2024

Toimialueen talousarvion sitova ulkoinen toimintakate vuodelle 2024 on -151,1 miljoonaa euroa. Toimintakate ylittää budjetoidun tammi-kesäkuussa. Toimintatuottojen kertymä on hieman alle tavoitteen. Pohteen oman työterveyshuollon myynti on painottunut budjetoitua enemmän sisäiseen myyntiin ulkoisten asiakkaiden sijasta. Toimintatuottojen ennakoitaan kokonaisuudessaan toteutuvan talousarvion mukaisena.

Ilmaisjaettavien hoitotarvikkeiden määrä jatkoi kasvuaan väestön ikääntymisen, kotiin vietävien palvelujen ja tiettyjen pitkäaikaissairauksien lisääntymisen vuoksi. Tästä johtuen aine- ja tarvikemenojen ennustetaan ylittävän vuosibudjetin 4-5 miljoonaa euroa. Kustannuskasvun hillitsemiseksi ilmaisjaettavien hoitotarvikkeiden myöntämiskriteereitä ollaan yhtenäistämässä alueella.

Palkallinen työpanos on toteutunut käyttösunnitelmaa pienempänä ja henkilöstömenot alittavat budjetoidun, mutta asteittain voimaantulevat palkankorotukset nostavat henkilöstökuluja loppuvuotta kohden. Työvoiman vuokraus on lisännyt ostopalveluja alkuvuoden aikana. Laboratoriopalveluihin suunnitellut säästötoimenpiteet käynnistyivät vasta kesäkuussa.

Kuvio 3: Terveyden- ja sairaanhoidon palvelukokonaisuudet, toteuma 1-6, miljoonaa euroa.

Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muutettu
TOIMINTATUOTOT	14 969	15 272	-303	98,0 %	29 836	30 544	30 544	49,0 %
Myyntituotot	3 157	4 285	-1 128	73,7 %	7 941	8 570	8 570	36,8 %
Maksutuotot	11 577	10 916	661	106,1 %	21 612	21 832	21 832	53,0 %
Tuet ja avustukset	57	39	18	147,6 %	39	77	77	73,8 %
Muut toimintatuotot	178	32	146	552,8 %	234	64	64	276,4 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	9	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-94 562	-92 154	2 408	102,6 %	-192 407	-181 655	-181 655	52,1 %
Henkilöstökulut	-56 445	-58 397	-1 952	96,7 %	-119 783	-113 259	-114 141	49,5 %
Palvelujen ostot yhteensä	-20 973	-19 492	1 481	107,6 %	-42 996	-39 952	-38 984	53,8 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-8 843</i>	<i>-9 035</i>	<i>-191</i>	<i>97,9 %</i>	<i>-18 676</i>	<i>-19 211</i>	<i>-18 069</i>	<i>48,9 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-12 130</i>	<i>-10 458</i>	<i>1 672</i>	<i>116,0 %</i>	<i>-24 320</i>	<i>-20 741</i>	<i>-20 915</i>	<i>58,0 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 953	-13 542	2 412	117,8 %	-28 359	-26 999	-27 083	58,9 %
Avustukset	-1	0	1	100,0 %	-3	0	0	100,0 %
Muut toimintakulut	-1 190	-723	467	164,6 %	-1 267	-1 444	-1 446	82,3 %
TOIMINTAKATE	-79 593	-76 882	2 711	103,5 %	-162 571	-151 111	-151 111	52,7 %

Taulukko 36: Terveyden ja sairaanhoidon palvelut, talouden toteuma.

5.1.3 Ikäihmisten palvelut

Keskeiset nostot

- Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteet etenivät päätöksentekoon ja osin toimeenpanoon.
- Palkallinen työpanos on toteutunut 94,7 prosenttisesti 2024 talousarvioon verrattuna. Henkilöstökulut alittavat budjetoidun tammi-kesäkuussa, mutta asteittain voimaantulevat palkankorotukset nostavat henkilöstömenoja loppuvuotta kohden.
- Sairauspoissaolot vähenivät ja niiden kesto lyheni, mutta sairausajan palkkakustannukset kasvoivat.
- Toimintatuottojen kertymä on hyvä ja tuottojen tilinpäätösennuste positiivinen.
- Asiakaspalvelujen ostoissa on merkittävää ylitysuuhkaa talousarvion toteutumiseen, erityisesti ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelimennoissa. Ylitysuuhkaa on myös omaishoidon kustannuksissa.

Tavoitteiden eteneminen

Ikäihmisten palveluiden toimialueen päätavoitteena on, että ikäihminen pystyy elämään ja asumaan kotona mahdollisimman toimintakykyisenä ja turvallisessa ympäristössä pitkään ja hän pystyy ylläpitämään mahdollisimman itsenäisesti terveyttään, hyvinvointiaan ja mielekästä elämää. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella 75 vuotta täyttäneistä kotona asui vuonna 2023 92,3 prosenttia ja aikavälillä 1–6/2024 kotona asuvien osuus on hieman kasvanut, ollen nyt 92,6 prosenttia.

Vanhuspalvelulain mukainen suunnitelma ikääntyneen väestön toimintakyvyn tueksi 2024–2025 esiteltiin infona aluevaltuustolle kesäkuussa, osana Pohteen hyvinvointisuunnitelmaa. Ikäihmisten toimialueen palveluissa monituottajuus toteutuu tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman linjausten mukaisesti.

Kotiin annettavat palvelut

Ikäihmisten kotona asumista tuetaan vahvistamalla kotiin annettavia palveluja. Ikäihmisten palveluiden toimialueella keskitetty asiakasohjaus sekä ikäkeskusten palvelutarpeenarviointi ohjaa, neuvoo ja arvioi iäkkäiden arjessa pärjäämiseen liittyvissä asioissa. Osana ennaltaehkäisevien palvelujen kehittämistä on toimialueella yhtenäistetty kuntouttavan päivätoiminnan ja ikäneuvolan toimintamalli. Tavoitteena on, että ikäneuvola toimii jokaisen kunnan alueella. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella kesäkuussa 2024 ikäneuvola toimii 21/30 kunnan alueella. Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalvelujen myöntämisen perusteet ja asiakasmaksut on yhdenmukaistettu.

Ikäihmisten palveluissa ollaan käyttöönottamassa SBM (Solution Business Manager) toimintaprosessien automatisointiohjelmisto, jonka avulla voidaan seurata asiakkaan palvelupolkua. Tämän lisäksi ikäihmisen akuuttihoitoketjun koordinoinnin työvälineinä käytetään Uoma-järjestelmää.

RRP2-hankkeen Ikäihmisten liikkuvan päivystysyksikön (kutsumanimellä IKILI) pilotti jatkuu Oulun, Iin ja Kempeleen alueella. Ensihoidon ja ikäihmisten palvelujen välimaastoon kehitettävällä uudella palvelumuodolla tavoitellaan iäkkäiden ihmisten raskaimpien palvelujen käytön vähenemistä. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla kyseisen yksikön käyntejä oli yhteensä 697, joista 83 prosentissa ei ollut tarvetta kuljettaa asiakasta päivystykseen.

lääkäiden kodeissa kotona asumista tukevat teknologiat lisääntyvät. Kesäkuun lopussa oli käytössä lääkkeenannosteluautomaatteja 844 kappaletta, ateria-automaatteja 21, yökameroita 10 ja sähköisiä ovilukkoja 2 103 kappaletta.

Kaikenikäisten omaishoitokeskuksen toiminnan haasteena on ollut hakemusten ruuhkautuminen ja henkilöstön saatavuus. 75 vuotta täyttäneiden omaishoidettavien määrä on vähentynyt viime vuoden loppupuolelta 123 omaishoidettavalla (1–6/2024 1 742, 4,6 % kotona asuvasta 75 vuotta täyttäneestä väestöstä). Omaishoidettavien määrä on vähentynyt 5,5 prosenttia verrattaessa 75 vuotta täyttäneiden omaishoidettavien määriä vuosien 2023 ja 2024 ensimmäisen puolen vuoden aikana. Omaishoitajien vähentymiseen vaikuttavat vanhojen sopimusten päivitykset, mutta myös sopimusten päättymiset. Omaishoidon vanhoja sopimuksia on tarkastettu alueilla ja tästä syystä myös eri palkkioita on maksettu enemmän kuin talousarvioon on suunniteltu. Vakiinnuttamisrahalla palkataan kaksi puolen vuoden määräaikaista henkilöä päivittämään vanhoja sopimuksia. Uusia perhehoitajia on valmennettu kevään aikana ikäihmisten perhehoitoon 23 ja ikäihmisten palveluissa perhehoitajia on nyt 103. Vuoden 2024 ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana 65 vuotta täyttäneistä pitkäaikaisessa perhehoidossa on ollut 34 asiakasta, joista 75 vuotta täyttäneitä oli 26 (1–6/2023 27, joista 19 oli 75 vuotta täyttäneitä). Perhehoitoa tarjotaan myös omaishoidon tuen väylien ja muun lyhytaikaisen hoidon järjestämisessä ja vuoden 2024 ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana tätä järjestettiin 364 asiakkaalle, kun vastaava määrä vuoden 2023 alkuvuonna oli 304.

Säännöllisen kotihoidon asiakkaiden osuutta kaikista 75 vuotta täyttäneistä on tavoitteena vahvistaa. Kevään 2024 aikana on toteutettu myös kotihoidon ja kotisairaanhoidon yksityisen tuotannon kilpailutus. Kotihoitoa on kehitetty oman laadunparannusprojektin avulla sekä kotihoidon vertaiskehittämisen tulosten perusteella. Kehittämisen kohteena on ollut muun muassa omalääkäritoiminnan kautta ennakoivien hoitosuunnitelmien laatiminen kaikille säännöllisen avun asiakkaille ja henkilöstön osaamisen vahvistaminen. Kotihoidon myöntämisen perusteissa on linjattu, että etäkotihoito on ensisijainen kotihoidon muoto, niille asiakkaille kenelle se sopii. Etähoivalaitteita on käytössä 533 asiakkaalla. Säännöllisen kotihoidon osuutta 75 vuotta täyttäneistä ei edelleenkään saada, muiden alueiden kuin Oulun osalta. Oulun säännöllisen kotihoidon asiakkaiden peittävyys 75 vuotta täyttäneistä oli 12,1 prosenttia kesäkuussa 2024.

Kotisairaala tarjoaa sairaalatasoista hoitoa kotona kaikenikäisille potilaille vaihtoehtona osastohoidolle. Kotisairaalan kontaktien määrät ovat kasvaneet 27,3 prosenttia vuoden 2024 ensimmäisellä vuosipuolikkaalla verrattaessa vuoden 2023 vastaavaan ajankohtaan. Kotisairaaloitten asiakasohjausta on edelleen keskitetty Uoma-potilassiirtojärjestelmän ja KOTAS-tilannekeskusten kautta. KOTAS-tilannekeskuksen roolia haasteellisimpien kotiutuksien koordinoinnissa vahvistetaan edelleen. KOTAS-tilannekeskusten kontaktien määrät ovat kasvaneet 89 prosenttia vuoden 2024 ensimmäisellä vuosipuolikkaalla verrattaessa vuoden 2023 vastaavaan ajankohtaan. RRP-hankkeen pilottina on käynnistynyt yöaikainen Kotas-toiminta koko hyvinvointialueelle.

Etälääketieteellisen tuen keskuksen konsultaatioiden määrissä on kuukausittaisia vaihteluja trendin ollessa kuitenkin kasvava.

Vuoden 2023 syksyllä kilpailutettuun, koko hyvinvointialueen laajuiseen turvahälytyspalveluiden piiriin, on vaiheittain siirtynyt 98 prosenttia kaikista turva-auttamispalveluiden asiakkaista. Tavoitteena on, että kaikki turvapalvelut ovat uuden sopimuksen piirissä ja hälytyksen vastaanotto on omaa tuotantoa 9/2024 mennessä.

Vuoden 2023 lopussa yhdessä linjatun keskitetyn toiminnanohjauksen laajennetun toimintamallin piirissä on 93 prosenttia kotihoitoyksiköistä ja 100 prosentin tila saavutetaan suunnitelman mukaisesti 9/2024. Keskitetyn toiminnanohjauksen työnjakoon on siirretty uusia toimintoja, kuten etäkotihoito, kotikuntoutus ja yhteisöllisen asumisen yksiköitä.

Ikäihmisten palveluissa yhteisöllistä asumista on tavoitteena lisätä monipuolistamaan ikäihmisten asumisen mahdollisuuksia. Yhteisöllisessä asumisessa suunniteltuja asiakaspaikkoja oli vuoden 2023 lopussa 309 asiakaspaikkaa ja kesäkuuhun 2024 mennessä asiakaspaikkoja oli 320 paikkaa. Suunniteltujen paikkojen osuus on tällä hetkellä 0,8 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä, yhteisöllisen asumisen tavoitepeittävyys on 1 prosenttia. Yhteisöllisen asumisen ostopalveluiden hankinta on käynnistynyt markkinavuoropuhelulla.

Asumispalvelut

Ikäihmisten lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen ympärivuorokautiseen palveluasumiseen kohdistuu merkittäviä toimenpiteitä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa.

Ikäihmisten kotona asumisen ja kotiutumisen tukemiseksi on Pohteella lisätty kuntoutusyksikköpaikkoja. Vuoden 2023 lopussa kuntoutusyksikköpaikkoja oli käytössä 320, joista osa oli yksittäisiä lyhytaikaishoidon paikkoja ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköissä.

Ikäihmisten palveluissa oli kesäkuussa 2024 toteutunut 3 117 pitkäaikaista ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa. Pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa oli ajalla 1–6/2024 7,2 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä (7,5 % 12/2023, 7,1 % 6/2024), tavoitteen ollessa 2024 vuodelle 6 prosenttia. Vuoden 2023 joulukuuhun verrattuna vuoden 2024 ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana paikkamäärävähennys ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on ollut 110 paikkaa 75 vuotta täyttäneiden osalta, mutta edelleen 326 paikkaa yli tavoitteen. Alkuvuoden 2024 aikana on kasvanut alle 75-vuotiaiden paikkamäärä ympärivuorokautisessa palveluasumisessa (6/2024 215 yksityisessä palvelutuotannossa, 1/2024 188 yksityisessä palvelutuotannossa).

Laitoshoidon paikkojen vähentäminen on edennyt 19 paikan vähennyksellä alkuvuoden 2024 aikana.

Ikäihmisten hoito- ja palveluketjun kehittämisen tavoitteena on varmistaa ikääntyvän hoidon ja palvelun tarkoituksenmukaisuus ja sujuvuus eri palveluissa ja hoidoissa. Tavoitteena on varmistaa asiakkaan moniammatillinen ja hyvä sekä turvallinen hoito ja palvelu. Tavoitteena on myös yhtenäistää ja kehittää hoito- ja palvelukäytäntöjä. Erityisenä tarkastelun kohteena on ollut ikääntyvien akuuttihoitoketjun toiminta. Ympärivuorokautisten päivystysten (OYS, Oulainen, Kuusamo, Raahe)

75 vuotta täyttäneiden käyntien määrä on ajalla 1–6/2024 (15 047 käyntiä) ollut samaa tasoa kuin viime vuonna vastaavana ajanjaksona (1–6/2023 15 034 käyntiä). Kun suhteutetaan päivystyksessä käyneiden 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden määrä, kasvavaan Pohteen 75 vuotta täyttäneiden määrään, päivystyksessä käyneiden määrän osuudessa Pohteen 75 vuotta täyttäneistä on tapahtunut laskua vuoden 2024 ensimmäisellä vuosipuoliskolla (20,5 %) verrattaessa vuoden 2023 vastaavaan aikaan (20,8 %). 75 vuotta täyttäneiden akuuttiosastohoidon käyttö on vähentynyt vuosien 2022–2024 ensimmäisten vuosipuolikkaiden vertailussa (nettohoidopäivät 1-6/2022: 40 548, 1-6/2023: 38 494, 1-6/2024: 28 231). 75 vuotta täyttäneillä oli vuonna 2024 toteutunut 56 sairaansijaa vähemmän kuin vuonna 2023 ja 68 sairaansijaa vähemmän kuin vuonna 2022 ensimmäisten vuosipuolikkaiden vertailussa. Ikäihmisten osastohoidon käyttöä on kuvattu myös OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito -toimialueen luvussa.

Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen hakemuksia on saapunut 832 ajalla 1–6/2024. Keskimääräinen odotusaika ympärivuorokautiseen palveluasumiseen alkuvuoden 2024 aikana oli 72 vuorokautta, mikä on hieman kasvanut viime vuoden lopun tilanteesta (62 vrk). Ympäri vuorokautisen palveluasumiseen siirtyi uusia asiakkaita vuoden 2024 ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana 442 ikäihmistä. Sosiaalihuoltolain mukaisessa laitoshoidossa keskimääräinen odotusaika oli ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana 29 vuorokautta. Kesäkuussa 2024 75 vuotta täyttäneiden myönnetty omaishoidon tuki aloitettiin keskimäärin 68 vuorokauden aikana asian vireille tulosta, mikä on samaa tasoa kuin joulukuun 2023 tilanne (66 vrk asian vireille tulosta palvelun saamiseen kulunut aika keskimäärin). Ympäri vuorokautisen palveluasumisen, sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon ja omaishoidon keskimääräinen odotusaika täyttää lakisääteisen kolmen kuukauden odotusajan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella.

Ikäihmisten palveluiden toimialueelle on jätetty 286 asiakaspalautetta 1.1-30.6.2024 välisenä aikana, joista 72 prosenttia oli läheisen jättämä palaute. Eniten palautetta on jätetty ympärivuorokautiseen asumiseen (119 kpl) ja arviointi- ja kuntoutuspalveluihin (66 kpl). Ikäihmisten palveluiden suositteluindeksi oli 18, tavoitteen ollessa 60–70 ja 50,4 prosenttia palautteen antajista suosittelisivat saamaansa palvelua.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Henkilöstömäärä 30.6.2024 oli 5,6 prosenttia suurempi kuin vastaavana aikana viime vuonna (210 henkilöä), mikä selittyy suunnitelmallisella kotiin annettavien palveluiden vahvistamisella. Tämä sisältää toimien siirtoa terveyden ja sairaanhoidon palveluista. Määräaikaisten työ- ja virkasuhteisten osuus oli tammi-kesäkuussa suurempi (33,7 %) kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana (1–6/2023: 31,3 %). Lähtövaihtuvuus oli tammi-kesäkuussa 3,3 prosenttia (89 henkilöä), mikä on pienempi kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana (4,4 % eli 118 henkilöä).

Tammi-kesäkuun palkallinen työpanos on toteutunut 94,7 prosenttisesti käyttösuunnitelmaan 2024 nähden. Palkallinen työpanos oli tammi-kesäkuussa 4,7 prosenttia suurempi kuin viime vuonna vastaavana aikana, johtuen muun muassa kotiin vietävien palveluiden resurssilisäyksestä sekä kuntoutusyksikköpaikkojen perustamisesta. Vuosilomasijaisten tarve erityisesti kesäkaudelle nostaa palkallisen työpanoksen toteutumaprosenttia.

Sairauspoissaoloprosentti oli tammi-kesäkuussa matalampi (5,9 %) kuin vastaavana aikana viime vuonna (1–6/2024: 6,2 %). Sairauspoissaoloista erityisesti pitkät yli 90 päivän poissaolot ovat vähentyneet, mutta lyhyet 1–3 päivän poissaolot ovat lisääntyneet. Alkuvuoden infektiokausi on aiheuttanut sairauspoissaoloja edellisvuoden tapaan.

Tammi-kesäkuussa 2024 palvelussuhteessa olleista henkilöistä 57,9 prosentilla (2 296 henkilöä) ei ollut lainkaan terveysterveystilaisia poissaoloja. Sairausajan palkkakustannukset olivat tammi-kesäkuussa 10,6 prosenttia suuremmat kuin viime vuoden vastaavana aikana, vaikka sairauspoissaolot ovat vähentyneet. Sairausajan palkkakustannusten kasvuun on vaikuttanut palkkakustannusten kasvu.

Ikäihmisten palvelut, henkilöstötunnuslukuja						
Henkilöstömäärä			Määräaikaisten osuus, %		Lähtövaihtuvuus, %	
30.6.2023	30.6.2024	Muutos, %	30.6.2023	30.6.2024	1-6/2023	1-6/2024
3 757	3 967	5,6 %	31,3 %	33,7 %	4,4 %	3,3 %
Palkallinen työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %	KS 2024	1-6/2024 Tot.%/KS24
3 052,4	3 023,4	3 193,4	170,0	5,6 %	3 370,8	94,7 %
Toteutunut työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %		
2 519,0	2538,6	2657,7	119,1	4,7 %		
Sairauspoissaolo%			Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	Sairausajan palkkakustannus		
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	1-6/2024	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, %
6,2 %	6,2 %	5,9 %	2 296	2 629 992	2 908 956	10,6 %

Taulukko 37: Ikäihmisten palvelut, henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja (tilasto 11.7.2024 People Analytics).

Talouden toteuma ja ennuste vuodelle 2024

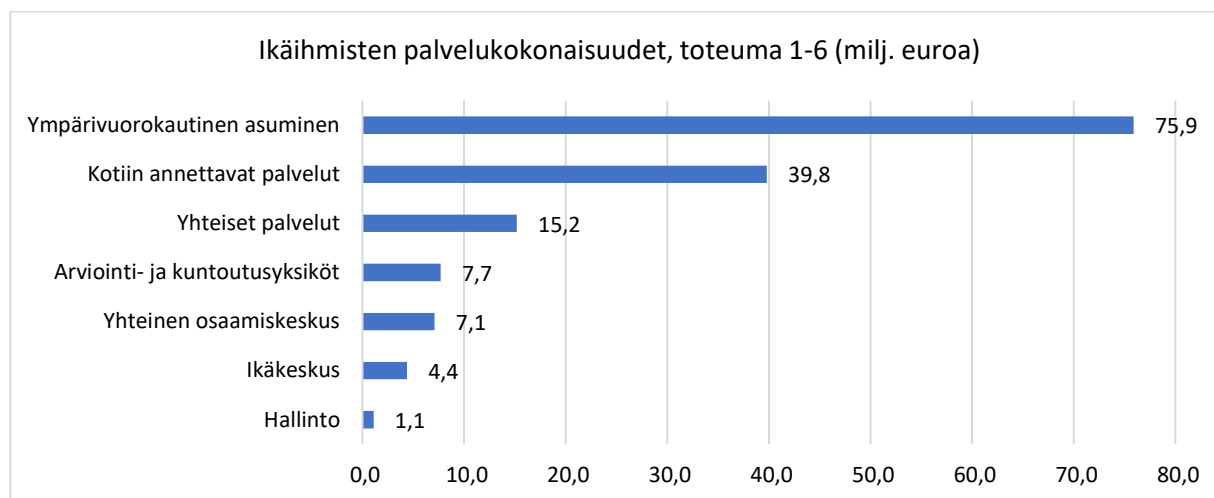
Toimialueen talousarvion sitova ulkoinen toimintakate vuodelle 2024 on -301,1 miljoonaa euroa. Toimintakatteen toteuma on tammi-kesäkuussa noin 0,7 miljoonaa euroa alle budjetoidun. Toimintatuotot ovat tammi-kesäkuussa toteutuneet hyvin. Tulot ylittyvät erityisesti kotiin annettavien palvelujen osalta.

Henkilöstömenot alittavat budjetoidun tammi-kesäkuussa, mutta asteittain voimaantulevat palkan korotukset nostavat menoja loppuvuotta kohden ja henkilöstömenojen ennakoitaan lopulta ylittävän talousarvion. Työvoiman vuokrauskulut pienenevät merkittävästi vuoteen 2023 verrattuna.

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen muodostaa noin 50 prosenttia ikäihmisten budjetista ja toteutumasta ja myös suurin ylitysriski kohdentuu tähän palvelukokonaisuuteen ja erityisesti sen palveluseteliostoihin, joiden ennakoitaan ylittävän koko vuoden osalta noin 13 miljoonaa euroa. Ylityksen syynä on palveluiden myöntämisperusteiden käyttöönotto vuoden alusta uusien

asiakkaiden osalta, hoitopäivähinnan nousu ja erityisesti Oulun sekä Oulun eteläisen alueellisten palveluiden tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteiden toimeenpanojen viivästyminen. Myös omaishoidon kokonaisuudessa on jonkin verran ylitysriskiä. Perhehoidon käytön tavoiteltu kasvu näkyy toimintakuluissa ja toteutuu talousarvioon varattua suurempana.

Arviointi- ja kuntoutusyksiköiden paikkojen tavoitteen mukainen lisäys näkyy menokasvuna loppuvuoden aikana.

Kuvio 4: Ikäihmisten palvelukokonaisuudet, toteuma 1-6, miljoonaa euroa.

Ikäihmisten palvelut (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muu- tettu
TOIMINTATUOTOT	31 802	27 272	4 531	116,6 %	64 937	54 543	54 543	58,3 %
Myyntituotot	6 814	4 911	1 903	138,8 %	13 966	9 821	9 821	69,4 %
Maksutuotot	20 062	18 080	1 981	111,0 %	39 737	36 160	36 160	55,5 %
Tuet ja avustukset	130	247	-117	52,5 %	148	494	494	26,3 %
Muut toimintatuotot	4 797	4 034	763	118,9 %	11 085	8 068	8 068	59,5 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	100,0 %	0	0	0	100,0 %
TOIMINTAKULUT	-183 376	-179 866	3 510	102,0 %	-359 609	-355 667	-355 667	51,6 %
Henkilöstökulut	-87 247	-90 343	-3 096	96,6 %	-168 710	-176 426	-176 620	49,4 %
Palvelujen ostot yhteensä	-81 869	-75 103	6 766	109,0 %	-166 567	-150 206	-150 206	54,5 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-75 537</i>	<i>-68 368</i>	<i>7 168</i>	<i>110,5 %</i>	<i>-151 374</i>	<i>-136 736</i>	<i>-136 736</i>	<i>55,2 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-6 333</i>	<i>-6 735</i>	<i>-402</i>	<i>94,0 %</i>	<i>-15 193</i>	<i>-13 470</i>	<i>-13 470</i>	<i>47,0 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 998	-3 028	-30	99,0 %	-5 240	-6 057	-6 057	49,5 %
Avustukset	-9 396	-8 861	535	106,0 %	-16 264	-17 916	-17 721	53,0 %
Muut toimintakulut	-1 866	-2 531	-665	73,7 %	-2 829	-5 062	-5 062	36,9 %
TOIMINTAKATE	-151 574	-152 595	-1 021	99,3 %	-294 673	-301 124	-301 124	50,3 %

Taulukko 38: Ikäihmisten palvelut, talouden toteuma.

5.1.4 Vammaispalvelut

Keskeiset nostot

- Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteet ovat edenneet toteutukseen, mutta eivät toteutuneet täysimääräisenä alkuvuonna.
- Asiakaspalvelujen ostojen suurimmat ylitykset kohdistuvat kehitysvammaisten asiakkaiden ympärivuorokautiseen palveluasumiseen ja vaikeavammaisten palveluasumiseen. Ostopalvelujen kotiutus ei ole toteutunut suunnitellusti ja soveltuvien asumispalvelutilojen puute vaikeuttaa toimenpiteiden toteutumista.
- Asiakkaiden avustuksista henkilökohtainen apu, kuljetuspalvelut ja omaishoidon tuki ylittävät käyttösuunnitelman.

Tavoitteiden eteneminen

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteet ovat alkuvuonna edenneet toteutukseen ja toimenpiteitä on systemaattisesti edistetty. Erityisesti yhteistoimintaneuvottelut, hankintojen viivästyminen ja asumispalvelujen vapaiden ja soveltuvien toimitilojen puute ovat haastaneet toimenpiteiden etenemistä. Vaikka tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteitä on edistetty, asumispalvelujen ostoissa sekä henkilökohtaisen avun ja kuljetuspalvelujen avustuksissa näkyy, etteivät tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteet ole toteutuneet täysimääräisinä. Koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon ja loma-ajan toiminnan järjestämisen kustannuksiin ei ole voitu varautua talouden budjetoinnissa, kuntien siirtäessä järjestämisvastuuta hyvinvointialueelle.

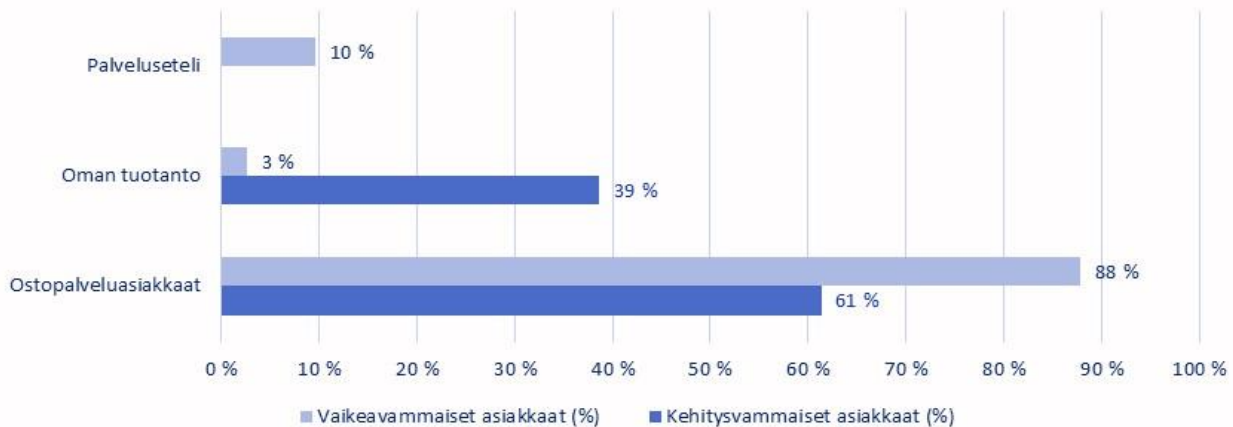
Asumispalvelujen järjestäminen

Asumispalveluihin kohdistuu mittavimmat tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteet. Alkuvuonna tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteet eivät ole täysimääräisenä toteutuneet. Toimenpiteiden edistymistä on jarruttanut erityisesti se, ettei omaa asumispalvelutuotantoa ole voitu käynnistää suunnitellulla tavalla, muun muassa soveltuvien toimitilojen uupuessa. Loppuvuonna perustetaan oman tuotannon asumispalveluyksiköitä asumispalvelurakenteen monipuolistamiseksi ja oman toiminnan vahvistamiseksi. Samalla voidaan aiempaa tehokkaammin vastata omalla palvelutuotannolla erityisesti asiakkaiden lyhytaikaishoidon tarpeeseen. Omassa palvelutuotannossa on pystytty hillitsemään kustannusten kasvua. Omassa asumispalvelutuotannossa oli tammi-kesäkuussa edelleen korkea täyttöaste pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja palveluasumisessa (96,9 %). Lyhytaikaisessa hoidossa käyttöaste oli 61,5 prosenttia. Lyhytaikaishoidon käyttöaste on noussut vuoden ensimmäiseen kolmannekseen nähden (55,6 %). Henkilöstöresursseja on tarkastettu mitoituksen ja toiminnan mukaiseksi ja työntekijöiden yhteiskäyttöä on toteutettu yhteistoimintaneuvottelujen päättyessä. Osaajayksikköön resursoitu työpanos ei ole toteutunut alkuvuonna ja henkilöstökustannukset ovat jyvittyneet toimialueelle.

Asumispalvelujen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman palvelurakenteen keventämisen toimenpidettä ei olla saatu vietyä suunnitellusti eteenpäin täysimääräisenä nykyisillä resursseilla. Tammi-kesäkuun aikana asiakkaiden asumispalveluita on saatu kevennettyä, mutta ei suunnitellussa määrin. Ympärivuorokautisessa palveluasumisessa yleisin palvelun tuotantotapa oli ostopalvelu sekä

vaikeavammaisilla että kehitysvammaisilla asiakkaila. Palvelusetelin osuus tuotantotapana on pysynyt ennallaan verrattuna alkuvuoteen (3/2024) ja vuoteen 2023. Omaa palvelutuotantoa on pystytty lisäämään, mutta ei tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteiden mukaisesti.

Kehitysvammaisten ja vaikeavammaisten asiakkaiden ympärivuorokautisen palveluasumisen tuotantotavat 6/2024

Kuvio 5: Ympäri vuorokautisen palveluasumisen tuotantotavat 6/2024 (%).

Asunnon muutostöiden myöntämisperusteissa toteutettiin alkuvuonna yhdenmukaistaminen. Asunnon muutostöiden hankinnan kilpailutus käynnistyi ja oli kesäkuussa käynnissä. Kustannusvaikutuksia voidaan arvioida tarkemmin elokuun jälkeen, kun hankinta on tehty.

Henkilökohtainen apu ja omaishoidon tuki

Henkilökohtaisen avun palveluseteli- ja ostopalveluasiakkaat on siirretty Effector-toiminnanohjausjärjestelmään. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän käytössä on ilmennyt laskutuksen ja raportoinnin osalta puutteita, eikä palveluseteliasiakkaiden ja ostopalveluasiakkaiden lukumäärää saada luotettavasti. Palveluseteliasiakkaille oli kesäkuuhun mennessä 867 palvelupäätöstä ja ostopalveluasiakkaille 202 palvelupäätöstä. Asiakkaalla voi olla useampi palvelupäätös, jolloin tietoja ei voida verrata aiempiin palveluseteliasiakkaiden tai ostopalveluasiakkaiden määrään. Työnantajamalli henkilökohtaisen avun järjestämistapana on lisääntynyt, ollen yleisin järjestämistapa. Työnantajina työskenteli 3,5 prosenttia enemmän vammaispalvelujen asiakkaita kuin vuonna 2023 (v. 2023: 1 042; 1–6/2024: 1 079). Tuotantotavan kasvua selittää osin se, että kesäkuuhun mennessä kaikkien henkilökohtaisen avun asiakkaiden palvelupäätökset on päivitetty palvelutarpeen arvioinneilla tai palvelusuunnitelman päivityksillä vastaamaan Pohteen yhtenäisiä myöntämisperusteita. Tietojen vertailua edelliseen vuoteen täytyy toteuttaa varauksella, vuoden 2023 tiedonsaannin ja laskutuksen haasteet huomioiden. Oman tuotannon osuus henkilökohtaisen avun järjestämistavoista on pysynyt ennallaan vuoteen 2023 verrattuna (18 asiakasta).

Omaishoidettavia asiakkaita on 1 433. Omaishoidon palvelupäätöksiä on alkuvuoden aikana päivitetty palvelutarpeen arviointien ja palvelusuunnitelman päivittämisten yhteydessä. Uusia omaishoidettavia asiakkaita on tullut alkuvuoteen nähden (1–3/2024: 1 656) lisää 74, mutta samalla omaishoidon palvelupäätösten päivittämisten myötä omaishoidettavien asiakkaiden lukumäärä on

laskenut. Omaishoidon tuen palvelupäätösten mukaisten takautuvien palkkioiden maksatukset näkyvät omaishoidon tuen kustannusten kasvussa.

Asiakkaiden osallisuuteen ja tarkoituksenmukaisiin ja asiakkaiden elämänlaatua lisääviin päiväkotiin palveluihin on kiinnitetty huomiota kehittämistyössä. Tilajärjestelyissä on huomioitu palvelujen jatkuvuus asiakkaille, varmistamalla riittävä henkilöstö. Työ- ja päivätoimintaan (oma toiminta) osallistui 1 820 asiakasta. Pohteen Lifecare-konsolidointi on vaikuttanut raportointiin ja tietojen saatavuuteen siten, että työ- ja päivätoiminnan toteutuneita toimintapäiviä ei alkuvuoden osalta saada Oulusta ja kokonaistieto on puutteellista.

Liikkumista tukevat palvelut

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisesti vammaispalvelulain perusteella myönnettyjen kuljetuspäätösten päivittämistä on toteutettu yhdenmukaisilla myöntämisperusteilla. Vammaispalvelulain perusteella myönnettyä liikkumista tukevan palvelun asiakkaiden määrä on kasvanut vuoteen 2023 verrattuna 3,8 prosenttia (2024: 4 252 asiakasta). Kuitenkin palvelua käyttäneiden asiakkaiden ja käytettyjen matkojen määrä ovat pysyneet alkuvuoden tasaisina. Sosiaalihuoltolain perusteella myönnettyä liikkumista tukevaa palvelua alle 65-vuotiaiden asiakkaiden määrä on pysynyt samalla tasolla verrattuna vuoteen 2023 (vuosi 2023: 423; 1–6/2024: 430).

Avohoito ja laituskuntoutus

Tavoitteena on, että kehitysvammaiset asiakkaat saavat oikea-aikaisen tuen OYS Konstista. Alkuvuonna (1–6/2024) Konstin avohoidon asiakasmäärä on pysynyt edellisen vuoden tasolla (v. 2023: 1008; v. 2024: 1007), mutta sekä avohoidon käyntien määrä (3,2 % kasvu) että etäyhteydellä toteutettujen avokäyntien osuus (9,9 % kasvu) on kasvanut viime vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Konstin pitkäaikaisten laituskuntoutujien määrä on laskenut viime vuoteen nähden ja laituskuntoutuksen asiakasmäärä on jonkin verran noussut edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Käyttöaste osastolla on ollut edelleen korkea (94,2 %) ja keskiarvo laituskuntoutuksen hoitovuorokausista on laskenut neljällä hoitovuorokaudella verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan. Kehitysvammaisten asiakkaiden akuutteihin tilanteisiin on pystytty vastaamaan tehokkaasti.

OYS Konstin poliklinikan asiakkaiden jonoa on pystytty tavoitteellisesti purkamaan alkuvuonna. Siten myös tutkimus- ja arviointijakson asiakkaiden jonon purkamista pystytään tehostamaan. Tutkimus- ja arviointijakson odottavien asiakkaiden määrän kasvua selittää osittain tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpide, jonka myötä Oulun eteläisen alueen ostopalveluasiakkaiden palvelut on järjestetty vuoden 2024 alusta OYS Konstissa.

OYS Konsti	1–6/2023	1–6/2024
Jonottavien asiakkaiden määrä, tutkimus- ja arviointijakso		423
Jonottavien asiakkaiden määrä, Poliklinikka		120
	Avohoito	Avohoito
Avohoidon asiakasmäärä	1 008	1 007
Avohoitokäyntien lukumäärä	1 841	1 899
Avokäynnit, joista käynti toteutettu etäyhteydellä (lkm.)	861	946

OYS Konsti	1–6/2023	1–6/2024
	Laitoskuntoutus	Laitoskuntoutus
Laitoskuntoutuksen asiakasmäärä	171	177
Pitkäaikaisen laitospalvelun asiakasmäärä (ka.)	20	17
Laitoskuntoutuksen hoitopäivät (lkm.)	5 183, ka. 17,1 hoitopäivää	4 982, ka. 12,6 hoitopäivää
Laitoskuntoutuksen käyttöaste (%)		94,2

Taulukko 39: OYS Konstin avohoidon ja laitospalvelun tiedot 1–6/2023 ja 1–6/2024.

Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen

Oulun palvelualueella asiakkaan palvelutarpeen selvittäminen aloitettiin yhteydenotosta 0–7 arkipäivän sisällä 74 prosentissa yhteydenotoista (1–6/2023: 66 %). Palvelutarpeen arvioinnit toteutettiin tammi-kesäkuun 2024 aikana 0–3 kuukauden sisällä yhteydenotosta 61 prosenttisesti (1–6/2023: 65 %). Sagan käyttöönoton viivästyminen, Sagan raportoinnin keskeneräisyys ja asteittaiset asiakkuussiirrot vaikeuttavat merkittävästi yhtenäisen tiedon saamista ja tiedolla johtamista. Asumispalveluihin odotti kesäkuussa 2024 yhteensä 19 vaikeavammaista asiakasta ja 38 kehitysvammaista asiakasta.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Henkilöstömäärä 30.6.2024 oli 1,4 prosenttia pienempi kuin vastaavana aikana viime vuonna (17 henkilöä). Määräaikaisen henkilöstön osuus oli tammi-kesäkuussa (31,9 %) pienempi kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana (33,8 %). Lähtövaihtuvuus oli tammi-kesäkuussa 2,5 prosenttia (21 henkilöä), mikä on pienempi kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana (3,7 % eli 31 henkilöä). Palvelussuhteiden päättymisen syitä ovat muun muassa irtisanoutuminen ja eläkkeelle siirtäminen.

Tammi-kesäkuun palkallinen työpanos on toteutunut 91,7 prosenttisesti käyttösuunnitelmaan 2024 nähden. Palkallinen työpanos oli tammi-kesäkuussa 2,1 prosenttia pienempi kuin viime vuoden vastaavana aikana. Palvelutuotannossa on pystytty tehostamaan toimintaa muun muassa tarkastelemalla mitoituksia ja toteuttamalla tarvelähtöistä henkilöstösuunnittelua. Vammaispalvelujen viranomaistyössä rekrytointiviiveet ovat pienentäneet palkallista työpanosta. Vuosilomasijaisten tarve kesän lomakaudella nostaa palkallisen työpanoksen toteumaprosenttia. Toteutunut työpanos on 3,4 prosenttia pienempi kuin vastaavana aikana (1–6/2023) viime vuonna.

Sairauspoissaoloprosentti oli tammi-kesäkuussa korkeampi (5,3 %) kuin vastaavana aikana viime vuonna (5,0 %). Sairauspoissaoloista pitkät yli 90 päivän poissaolot ovat vähentyneet, lähes samaa tasoa ovat 1–7 päivän poissaolot. Suurin osuus poissaoloista on 8–29 päivän pituiset poissaolot.

Tammi-kesäkuussa 2024 palvelussuhteessa olleilla 864 henkilöllä (71,8 %) ei ollut lainkaan terveysperusteisia poissaoloja. Sairausajan palkkakustannukset olivat tammi-kesäkuussa 33 532 euroa suuremmat (4,5 %), kuin vuotta aiemmin vastaavana aikana. Sairausajan palkkakustannusten kasvuun on vaikuttanut palkkakustannusten kasvu.

Vammaispalvelut, henkilöstötunnuslukuja						
Henkilöstömäärä			Määräaikaisten osuus, %		Lähtövaihtuvuus, %	
30.6.2023	30.6.2024	Muutos, %	30.6.2023	30.6.2024	1-6/2023	1-6/2024
1 220	1 203	-1,4 %	33,8 %	31,9 %	3,7 %	2,5 %
Palkallinen työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %	KS 2024	1-6/2024 Tot.%/KS24
965,9	983,3	962,5	-20,8	-2,1 %	1 049,3	91,7 %
Toteutunut työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %		
805,3	846,3	817,4	-28,9	-3,4 %		
Sairauspoissaolo%			Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	Sairausajan palkkakustannus		
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	1-6/2024	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, %
4,9 %	5,0 %	5,3 %	864	753 095	786 627	4,5 %

Taulukko 40: Vammaispalvelut, henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja (tilasto 11.7.2024 People Analytics).

Talouden toteuma ja ennuste vuodelle 2024

Talousarvion ulkoinen toimintakate vuodelle 2024 on -152,2 miljoonaa euroa. Toimialueen ulkoinen talousarvio on 10,1 miljoonaa euroa pienempi kuin vuoden 2023 tilinpäätöksen ulkoinen toimintakate, sisältäen myös lomapalkkavelan muutoksen. Talousarviovaiheessa on tehty resurssi- ja määrärahasiirtoja toimialueiden välillä sekä huomioitu tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tasapainotustoimenpiteet.

Toimintakatteen toteuma kesäkuun osavuosikatsauksessa on -85,5 miljoonaa euroa. Ylitystä käyttösuunnitelmaan on noin 11,5 prosenttia. Toimintatuottojen osalta toteuma jää alle käyttösuunnitelman, mutta toimintatuottojen arvioidaan toteutuvan yli talousarvion vakuutusyhtiöiltä laskutettavien korvausten vuoksi koko vuoden osalta.

Henkilöstökulut ovat toteutuneet 2,1 miljoonaa euroa alle käyttösuunnitelman yhteistoimintaneuvotteluista ja rekrytointihaasteista johtuen. Henkilöstökulujen alittamiseen vaikuttaa myös oman henkilöstön tarvelähtöinen henkilöstösuunnittelu. Oman palvelutuotannon lisääminen ei ole toteutunut suunnitellusti. Henkilöstömenojen arvioidaan alittavan talousarvion koko vuoden osalta, ellei omaa palvelutuotantoa kyetä lisäämään aiemmin suunniteltua enemmän.

Palvelujen ostot ovat ylittyneet tammi-kesäkuun käyttösuunnitelman erityisesti asiakaspalvelujen ostojen osalta. Suurimmat ylitykset johtuvat kehitysvammaisten ympärivuorokautisen palveluasumisen ja vammaispalvelulain mukaisen palveluasumisen ostoista. Palveluntuottajien hinnankorotukset ja tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman viivästyminen oman toiminnan käynnistämisessä vaikuttavat asiakaspalvelujen ostojen kasvuun. Kaikkia suunnitelman mukaisia toimenpiteitä ei ole saatu vielä käytäntöön ja palvelujen ostojen arvioidaan ylittävän talousarvion koko vuoden osalta. Sopivien toimitilojen saatavuus on ollut haasteena myös oman toiminnan käynnistämisessä.

Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa on hoitotarvike- ja puhdistusaineiden osalta ylitystä, joka nostaa ylitysriskiä myös loppuvuodelle.

Kesäkuun toteuma ylittää käyttösuunnitelman myös avustuksissa. Avustusten osalta ylitysriski loppuvuodelle on erityisesti omaishoidon tuen, vammaispalvelulain mukaisten kuljetusten ja henkilökohtaisen avun kustannuksissa. Omaishoidon tuen korotuksia on maksettu takautuvasti, joka osaltaan lisää kustannuksia myös loppuvuodelle. Vammaispalvelulain mukaisiin kuljetuksiin ja henkilökohtaiseen apuun kohdistuu kuluvalle vuodelle myös huomattavia tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteitä, joista osa on vielä toteutumatta. Kuljetuspalveluihin kohdistuvat tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteet eivät toistaiseksi näy toteumassa, vaikka välitystoiminta on porrastetusti laajentunut hyvinvointialueella. Kuljetuspalvelujen kustannusten kasvuun on vaikuttanut hankinnan viivästyminen ja asiakasmaksujen perinnän viivästyminen, eikä euromääräistä vaikutusta voi vielä arvioida. Avustusten osalta talousarviossa pysyminen koko vuoden osalta on epätodennäköistä.

Vammaispalvelut (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muu- tettu
TOIMINTATUOTOT	5 935	6 589	-655	90,1 %	11 831	13 179	13 179	45,0 %
Myyntituotot	2 108	2 110	-3	99,9 %	4 815	4 220	4 220	49,9 %
Maksutuotot	2 411	2 768	-357	87,1 %	4 031	5 536	5 536	43,6 %
Tuet ja avustukset	105	138	-33	76,3 %	120	275	275	38,1 %
Muut toimintatuotot	1 311	1 574	-263	83,3 %	2 865	3 148	3 148	41,6 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-91 422	-83 325	8 096	109,7 %	-174 225	-165 401	-165 401	55,3 %
Henkilöstökulut	-26 211	-28 325	-2 113	92,5 %	-52 350	-55 400	-55 400	47,3 %
Palvelujen ostot yhteensä	-41 912	-36 411	5 502	115,1 %	-79 004	-72 821	-72 821	57,6 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-38 117</i>	<i>-33 193</i>	<i>4 925</i>	<i>114,8 %</i>	<i>-71 679</i>	<i>-66 385</i>	<i>-66 385</i>	<i>57,4 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-3 795</i>	<i>-3 218</i>	<i>577</i>	<i>117,9 %</i>	<i>-7 326</i>	<i>-6 436</i>	<i>-6 436</i>	<i>59,0 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-624	-372	252	167,7 %	-1 164	-744	-744	83,9 %
Avustukset	-22 508	-18 075	4 433	124,5 %	-41 285	-36 150	-36 150	62,3 %
Muut toimintakulut	-166	-143	23	116,1 %	-422	-287	-287	58,0 %
TOIMINTAKATE	-85 487	-76 736	8 751	111,4 %	-162 394	-152 223	-152 223	56,2 %

Taulukko 41: Vammaispalvelut, talouden toteuma.

5.1.5 OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito

Keskeiset nostot

- Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteet etenivät alkuvuonna toteutukseen ja päätöksentekoon. Tavoiteltuja kustannussäästöjä ei todennäköisesti tulla saavuttamaan, koska suunniteltujen ostopalveluiden vähennykset eivät riitä kattamaan muiden kustannusten nousua. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla oli useita merkittävän kalta potilaita.
- Vaikka potilasjonojen purkuun panostettiin, yli kuusi kuukautta hoitoa odottavien määrä ei merkittävästi vähentynyt.
- Integraation lisäämisellä ja toimintamallien kehittämisellä on nähtävissä positiivisia vaikutuksia.
- Henkilöstömäärä ja sairauspoissaolot vähenivät hieman, ja sairausajan palkkakustannukset laskivat.
- Talouden ennuste heikkeni ensimmäiseen vuosineljännekseen verrattuna.

Tavoitteiden eteneminen

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman keskeisten tavoitteiden, toiminnan tehostamista, talouden sopeuttamista läpi koko toimialueen sekä päivystyksen ja leikkaustoiminnan kokonaissuunnitelman mukaisia toimenpiteitä on edistetty alkuvuoden aikana. Toimintaa tehostettiin, ja potilaita hoidettiin (136 000) edellisvuotta enemmän (1,4 %) pienemmällä oman henkilökunnan määrällä. Ostopalveluiden käyttöä vähennettiin, sopimuksia irtisanottiin ja tuotettuja hoitoja otettiin omaksi toiminnaksi jo alkuvuoden aikana. Toimenpiteet koskivat erityisesti Kuusamon ja Raahen yksiköitä, joissa erikoissairaanhoidon ostopalvelua oli enemmän. Kuitenkin erityisesti HUS:in laskutus kasvoi kumoten muilla ostojen karsimisella saavutettuja säästöjä.

Asiakkaat olivat saamaansa hoitoon kuitenkin pääosin tyytyväisiä. Roidun kautta asiakaspalautetta annettiin toimialueelle tammi-kesäkuussa 3 361 kappaletta ja kumulatiivinen NPS oli 59,2. Kesäkuussa annetun palautteen keskiarvo oli 8,3.

Kysyntä

Kokonaiskysynnän pieni kasvu jatkui alkuvuoden tahtiin. Hoitotakuun piiriin kysynnästä kuului 39,1 prosenttia. Uusien läheteiden määrä väheni 1,5 prosenttia edellisvuodesta, ja niihin vastattiin merkittävässä määrin konsultaatioina. Tämä näkyy sähköisten konsultaatiovastausten määrän kasvuna (6,9 %) tavoitteiden mukaisesti. Kysyntää on avattu tarkemmin alla olevassa taulukossa. Eniten sähköiset konsultaatiovastaukset kasvoivat osaamiskeskuksista Lasten- ja naisten osaamiskeskuksessa (14,1 %), vatsakeskuksessa (10,1 %) ja OYS Sydämessä (8,5 %).

Tuloja saadaan Pohteen ulkopuolisten potilaiden hoidosta. Pohteen ulkopuolisten potilaiden kokonaiskysyntä (-1,2 %), uudet läheteet (-4,3 %) laskivat edelleen samaan tahtiin ja nyt myös Pohteen ulkopuolisten potilaiden sähköiset konsultaatiot (-1,4 %) olivat kääntyneet laskuun edellisvuoteen verrattuna. Muilta hyvinvointialueilta tulevien läheteiden määrän laskun (-4,6 %)

nopeutuminen kertoo siitä, että kaikilla hyvinvointialuilla pyritään säästämään ostopalveluista. Hoitojonoissa on tällä hetkellä muiden hyvinvointialueiden potilaita, joten tämän vuoden myyntituottoihin tällä ei ole merkittävää vaikutusta. Tulevien vuosien osalta riski on kuitenkin olemassa. Yksityisen terveydenhuollon lähetemäärät jatkavat ovat sen sijaan edelleen kasvussa (2,9 %), mikä on haasteellista huomioiden, että suurin osa niistä tehdään Pohteen alueen potilaista.

OYS-sairaalapalveluiden kysyntä				
Huom! Sisältää entisen OYS Somatiikan toimialueen mukaiset tiedot (ei sisällä geriatrian- ja yleislääketieteen osaamiskeskuksen kysyntätietoja)	1-6/2023	1-6/2024	muutos % vertailu	muutos lkm
Kysyntä yhteensä (sisäinen + ulkoinen)	121243	121742	0,4 %	499
Lähetteet	61201	60293	-1,5 %	-908
Ilman lähetettä saapuneet	41922	42082	0,4 %	160
Sähköiset konsultaativastaukset	18120	19367	6,9 %	1247
Ulkaisen kysynnän osuus	84,7 %	84,2 %	-0,6 %	-129
Sisäisen kysynnän osuus	15,3 %	15,8 %	0,6 %	386
Hoitoon pääsyn seurantaan kuuluvan kysynnän osuus	39,0 %	39,1 %	0,5 %	419

Taulukko 42: OYS-sairaalapalveluiden kysyntä (Lähde: Oberon).

Avohoito

Käyntejä toteutui tammi-kesäkuussa 403 189, mikä on 0,8 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Osaamiskeskuksien välillä oli suurta vaihtelua. Avohoidon asiakasmäärä (120 381) kasvoi (1,1 %) edellisvuodesta, ja avohoidon potilasta yhä suurempi osa potilaista tuli Pohteen sisältä (91,8 %). Pohteen ulkopuolisten asiakkaiden käyntimäärä (32 715) laski 9,4 prosenttia edellisvuodesta ja asiakasmäärä (10 051) laski 3,2 prosenttia. Etäasiointien osuus Oberoniin kirjatuista avohoidon käynneistä (25,3 %) kasvoi edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan ja alkuvuoden tilanteeseen verrattuna tavoitteiden mukaisesti.

Pohteen sikiöseulontayksikkö aloitti toimintansa osana lasten- ja naisten osaamiskeskusta. Oulun yksikkö aukesi toukokuussa ja Oulaskankaalla toiminta alkaa elokuussa. Yksikkö perustettiin, koska aiemmin Terveystalon kautta ostettu sikiöseulontatoiminta irtisanotaan. OYS sydämessä avohoidon kardiologisten tutkimukset otettiin myös omaksi toiminnaksi. Tutkimusjonoja saatiin alkuvuodesta hallittua lisätoilla. Riskinä on, että niiden päätyttyä kesäkuussa, jonot lähtevät kasvuun.

Toimenpiteet ja osastohoito

Hoitajaksojen määrä kasvoi 1,1 prosenttia ja hoitopäivien määrä laski 4,6 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Keskimääräinen hoitoaika kasvoi hieman (4,9 vrk; +0,4 %), mutta potilaat siirtyivät yhä useammin suoraan kotiin osastohoidosta (79,0 %; +1 %). Osastohoidon potilasmäärä (20 738) kasvoi edellisvuodesta 4,3 prosenttia. Hoitopäivät kasvoivat lasten- ja nuorten (0-17 v, 9,7 %) sekä työikäisten (18-64 v, 1,1 %) ikäryhmissä ja vähentyivät ikäihmisillä molemmissa ikäryhmissä (65-74 v, -7,1 % ja 75 v+, -9,0 %). Pohteen ulkopuolisia asiakkaita oli osastohoidossa edellisvuotta enemmän. Lisää osastohoidon suoritteita löytyy alla olevasta taulukosta.

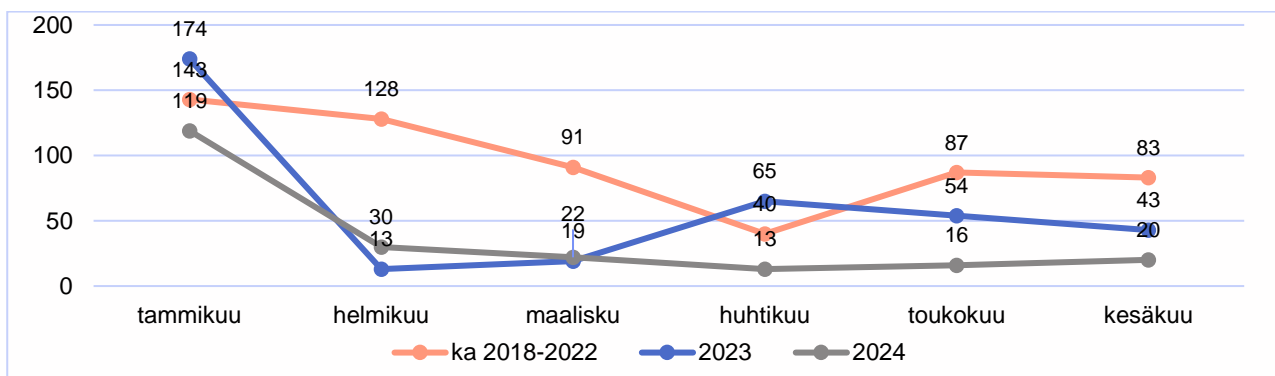
Sairaalapaikkojen ja akuuttiosastopaikkojen vähentyminen luo tarpeen uusille toimintamalleille, ja kotiin jatkohoitoon siirtyneiden potilaiden osuus (79,0 %) kasvoi edellisvuodesta. Esimerkkinä Geriatrian ja Ortopedian yhteispilotissa pystyttiin lyhentämään tukieliinkirurgian osastojen 75 vuotta täyttäneiden potilaiden jatkohoitopaikkojen tarvetta säännöllisten geriatrien osastokiertojen avulla. Toiminnan todettiin olevan vaikuttavaa ja kustannustehokasta.

Leikkaustoimenpiteiden määrän (24 338) kasvoi edelleen 8,5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna jononpurun seurauksena. Synnytysten määrä oli tammi-kesäkuussa 1 502, mikä oli 6,4 prosenttia edellisvuotta enemmän. Synnytysten mahdollisen päättymisen Kemissä vuoden 2025 alusta ennakoidaan lisäävän synnyttäjien määrää jo kuluvan vuoden aikana.

OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito toimialueen osastohoidon suoritteita											
	1-6/2023				1-6/2024				Asiakas- määrän muutos %	Hoito- jaksojen muutos %	Hoito- päivien muutos
	Hoito- jaksojen asiakkaat	Hoito- jaksot	Hoito- päivät	Hoito- aika (ka)	Hoito- jaksojen asiakkaat	Hoito- jaksot	Hoito- päivät	Hoito- aika (ka)			
Oberoniin kirjatut	17122	21919	81623	3,7	19021	24629	99693	4,0	11,1 %	12,4 %	22,1 %
Lifecare:iin kirjatut	4132	5593	49332	8,8	2315	3189	25261	7,9	-44,0 %	-43,0 %	-48,8 %
Joista Pohteen ulko- puoliset asiakkaat	2666	3282	13756	4,2	2765	3288	13376	4,1	3,7 %	0,2 %	-2,8 %
Toimialue yhteensä	19 885	27 512	130 955	4,8	20 738	27 818	124 954	4,5	4,3 %	1,1 %	-4,6 %

Taulukko 43: OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito toimialueen osastohoidon suoritteita. (Lähde: Tableau)

Osastohoidosta jatkohoitopaikkaa odottavien potilaiden odotuspäivät (kuvaaja alla) ovat pysyneet edelleen edellisvuosia alhaisemmalla tasolla. Eniten jatkohoidon odotuspäiviä kertyi tammi-kesäkuun aikana vatsakeskuksen, tukieliinkirurgian keskuksen ja sisätautikeskuksen osastoilla. Vaikka osastohoidon jatkohoito toteutuu pääosin hyvin, saatavuushaasteita oli päivystyksien potilaille jatkohoitopaikkojen saamisessa. Tätä pyritään helpottamaan jättämällä riittävästi vapaita vuodepaikkoja sekä Geriatrian- ja yleislääketieteen- että akuuttiosastoille erityisesti viikonloppuja varten. Tämä voi jatkossa näkyä jatkohoidon odotuspäivien kasvuna.

Kuvio 6: Jatkohoidon odotuspäivät OYS sairaalan osastoilla tammi-kesäkuu vuosien vertailu. Kuviossa ei ole mukana Geriatrian ja yleislääketieteen osaamiskeskuksen jatkohoidon odotuspäiviä, sillä ne eivät ole olleet osa organisaatiota edellisinä vuosina. (Lähde: Tableau).

Ympäri vuorokautiset päivystykset

Ympäri vuorokautisissa päivystyksissä kävi tammi-kesäkuussa 40 668 potilasta ja heillä oli yhteensä 66 523 fyysistä päivystyskäyntiä lääkärillä tai hoitajalla. Kaikissa päivystyksissä kumulatiivinen käyntimäärä laski viime vuodesta, mutta kesäkuussa, Raahen päivystystä lukuun ottamatta, käyntimäärät kasvoivat. Molemmissa yhteispäivystyksissä tammi-kesäkuun erikoissairaanhoidon käynnit laskivat edelleen ja Oulun seudun yhteispäivystyksen (OSYP) osalta lasku kiihtyi maaliskuun tilanteesta. Sekä Kuusamon että Raahen laajoissa perusterveydenhuollon päivystyksissä lääkärikäyntien määrän lasku jatkui ja kiihtyi. Tarkemmat tiedot ovat alla olevassa taulukossa. Eri ikäryhmien päivystyksen käytössä ei ollut merkittävää muutosta.

Oulun seudun ja Oulaskankaan yhteispäivystysten sekä Kuusamon ja Raahen laajojen perusterveydenhuollon päivystysten suoritemääriä						
	1-6/2023		1-6/2024		Asiakasmäärän muutos %	Käyntien muutos %
	Asiakkaita	Fyysiset käynnit	Asiakkaita	Fyysiset käynnit		
Oulun seudun yhteispäivystys (ESH+PTH yht.)	26165	35557	26027	35069	-0,5 %	-1,4 %
ESH	12667	15790	12499	15376	-1,3 %	-2,6 %
PTH	15692	19767	15649	19693	-0,3 %	-0,4 %
Oulaskankaan yhteispäivystys (ESH+PTH yht.)	6939	8951	6695	8833	-3,5 %	-1,3 %
ESH	1594	1825	1424	1659	-10,7 %	-9,1 %
PTH	5797	7120	5721	7167	-1,3 %	0,7 %
Kuusamon laaja pth päivystys (PTH)	5130	15068	4882	14889	-4,8 %	-1,2 %
Joista lääkärikäyntejä	4086	6048	3791	5446	-7,2 %	-10,0 %
Raahen laaja pth päivystys (PTH)	5461	8206	5308	7732	-2,8 %	-5,8 %
Joista lääkärikäyntejä	5144	7589	5014	7125	-2,5 %	-6,1 %
Yhteensä	41645	67782	40668	66523	-2,3 %	-1,9 %

Taulukko 44: Ympäri vuorokautisten päivystysten käynnit. (Lähde: Tableau)

Yöajan (klo 22.00-7.59) päivystyskäyntien määrässä (11 558) ei ollut merkittävää muutosta edellisvuoteen. Kuusamon päivystyksessä yöajan käyntejä oli 1 807 (8,6 %), Raahen päivystyksessä 1 095 (-6,8 %), Oulaskankaan yhteispäivystyksessä 1 816 (0,7 %) ja OSYP:issa 6 840 (-1,0 %).

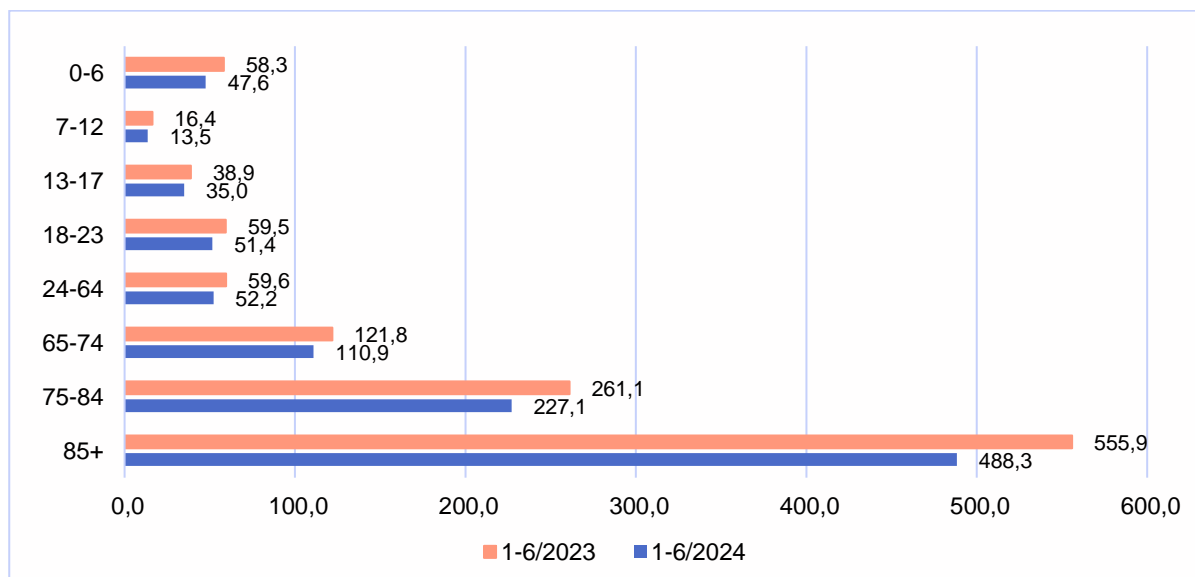
Käyntimäärien lisäksi yhteispäivystyksissä seurataan potilaiden läpimenoaikaa hoidon tarpeen arviosta siihen hetkeen, jolloin he lähtevät päivystyksestä. Tiedoissa ovat mukana myös kaikkein pitempään jatkohoitoa odottavat potilaat. OSYP:in keskimääräinen läpimenoaika tammi-kesäkuussa oli 289 minuuttia ja se kasvoi edellisvuodesta 4,7 prosenttia. Oulaskankaan yhteispäivystyksessä läpimenoaika samalla ajanjaksolla oli 231 minuuttia ja se kasvoi 29,1 prosenttia.

Erikoissairaanhoidon päivystyksen ja leikkaustoiminnan kokonaissuunnitelma lähti etenemään 16.4 kehysriihen sairaalaverkkoesityksen jälkeen. Raahen ympäri vuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen poikkeuslupa ja Raahen lääkärityövoiman ostopalvelu päättyvät 31.12.2024. Aluevaltuusto päätti 17.6.2024, että Raahen ei haeta uutta poikkeuslupaa vuodelle 2025 ja Raahen yöpäivystys lopetetaan ennakoivasti jo 31.12.2024. Raahen järjestetään vastaanotto kiireellistä

hoitoa tarvitseville klo 8-22 välisenä aikana viikon jokaisena päivänä vuoden ympäri. Toiminta siirryttyä terveyden- ja sairaanhoidon toimialueelle vuoden 2025 alusta.

Ensihoito

Ensihoidon hälytystehtäviä oli tammi-kesäkuussa 32 869, joka oli 11,7 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna vastaavana ajankohtana. Hälytyksiä tuhanta asukasta kohti oli alkuvuodesta koko Pohteella 78,7. Alla kuvaajassa nähtävissä hälytystehtävien muutosta ikäryhmittäin. Myös X-tehtävä määrät, joissa potilasta ei kuljetettu, laskivat 16,4 prosenttia edellisvuodesta.

Kuvio 7: Ensihoidon hälytystehtäviä 1000 asukasta kohti eri ikäryhmissä tammi-kesäkuussa 2023 ja 2024. (Lähde: Tableau).

Aluevaltuusto hyväksyi ensihoidon palvelutasopäätöksen muutoksen 22.4.2024, jossa lauantai ja sunnuntai päivistä siirrettiin viikonloppu öille. Ensihoidon yöaikainen tuki Rannikon alueella alkoi ja se laajenee asteittain koko Pohteen alueelle.

Ensihoidon palvelutasopäätöstä ei ole käytettävissä kesäkuulta. Palvelutasopäätöksen valtakunnallisen analytiikan piti siirtyä kesän aikana CGI:ltä Terveyden- ja hyvinvoinnin laitokselle (THL), mutta THL ilmoitti äskettäin, etteivät he tee analytiikkaa, ennen kuin Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on saanut päivitettyä ensihoidon palvelutasopäätös oppaan. STM sivuilla ei ollut tähän liittyen aikatauluja. Tällä hetkellä selvitetään mahdollisuutta saada palvelutasopäätöksen analyysi CGI:n kautta.

Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen

Hoitotakuun piiriin kuuluvia läheteitä käsiteltiin OYS-sairaalapalveluiden erikisaloilla tammi-kesäkuussa OYS:ssa 48 458 kappaletta. Määrässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Suurin osa läheteistä (99,7 %) pystyttiin edelleen käsittelemään lakisääteisten määräaikojen puitteissa. Tarkemmat luvut nähtävissä alla olevassa taulukossa.

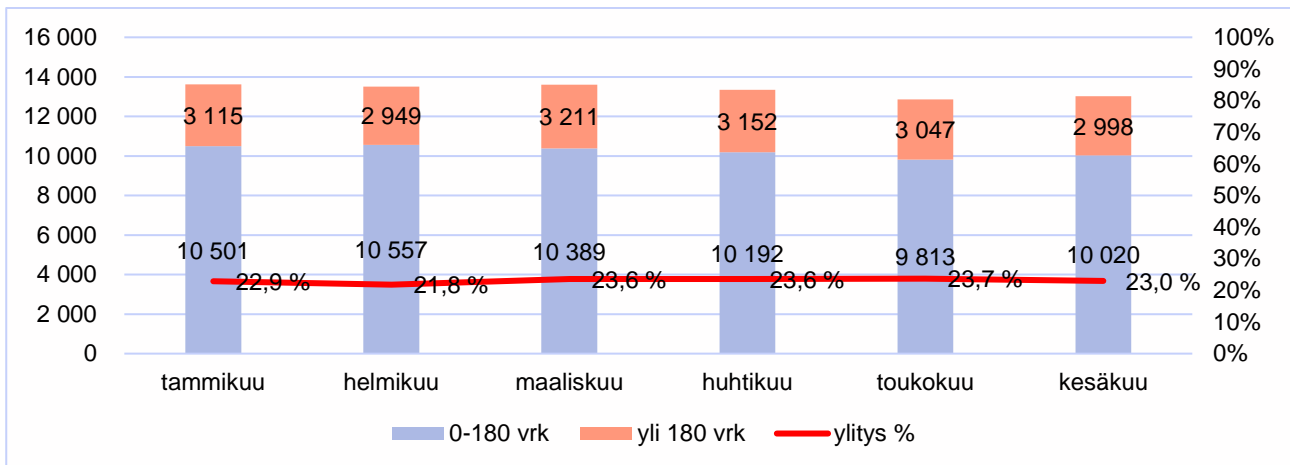
Hoidon tarpeen arviointia odottavien potilaiden määrä (9 775) ja yli kolme kuukautta hoidon tarpeen arviointia odottaneiden määrä (2 150) kasvoivat helmikuusta lähtien. Kesäkuun ylitysprosentti oli viimeisen puolen vuoden heikoin (22,0 %). Kesäkuussa määrissä näkyy selkeä kasvu, sillä kesälomakaudella kiireetöntä toimintaa on vähemmän. Edellisvuosien tapaan määrät tulevat kasvamaan lisää vielä heinä- ja elokuussa. Eniten yli kolme kuukautta hoidon tarpeen arviointia odottavia potilaita oli ortopedian ja traumatologian 745 (35,5 %), silmätautien 385 (34,1 %) ja käsikirurgian 262 (46,1 %) erikoisaloilla.

Hoitoa odottavien potilaiden määrä (12 987) ja yli kuusi kuukautta hoitoa odottaneiden potilaiden määrä (2 997) laskivat hieman alkuvuoden ja maaliskuun lopun tilanteesta, mutta toukokuun tilanteeseen verrattuna tilanne heikkeni. Mediaani odotusaika oli kesäkuun lopussa 83 vuorokautta. Edellisvuosien trendiä ennakkoiden määrä tulee edelleen kasvamaan heinä- ja elokuussa. Eniten yli kuusi kuukautta hoitoa odottavia potilaita oli ortopedian ja traumatologian 1 434 (47,7 %), gastroenterologisen kirurgian 554 (34,1 %) ja käsikirurgian 212 (35,2 %) erikoisaloilla.

Erikoissairaanhoidon hoitopääsytiedot olivat kesäkuulta saatavissa ainoastaan Oberoniin kirjatavan tiedon osalta. Toukokuussa, jolloin edellisen kerran tietoja saatiin Kuusamon Lifecaresta, tietojen osuus oli sen verran pieni (1 %), ettei niiden pois jäännillä ole merkittävää vaikutusta somaattisen erikoissairaanhoidon hoitopääsytiedon kokonaiskuvaan.

Hoitopääsytiedon seurannan vaihe			Edellinen kuukausi 31.5.2024	30.6.2024	Muutos % (ed. kuukauteen verrattuna)
Hoidon tarpeen arvioinnin aloittamisen toteutuminen (OYS sairaalan erikoisalot yhteensä)	lkm	Käsitelty hoitopääsytiedon seurannan piiriin kuuluvat läheteet kumulatiivinen määrä vuoden alusta	40468	48458	19,7 %
	lkm	0-21 vrk	40320	48298	19,8 %
		yli 21 vrk	148	160	8,1 %
	%	0-21 vrk	99,6 %	99,7 %	0,0 %
	%	yli 21 vrk	0,4 %	0,3 %	-9,7 %
Hoidon tarpeen arvioinnin toteutuminen (OYS sairaalan erikoisalot yhteensä)	lkm	Hoidon tarpeen arviointia odottavat yhteensä	9264	9775	5,5 %
	lkm	0-90 vrk	7467	7625	2,1 %
		yli 90 vrk	1797	2150	19,6 %
	%	0-90 vrk	80,6 %	78,0 %	-3,2 %
	%	yli 90 vrk	19,4 %	22,0 %	13,4 %
Hoitoon pääsytiedon toteutuminen kiireettömässä erikoissairaanhoidossa (OYS sairaalan erikoisalot yhteensä)	lkm	Hoitoa odottavat yhteensä	12831	12987	1,2 %
	lkm	0-180 vrk	9781	9990	2,1 %
		yli 180 vrk	3050	2997	-1,7 %
	%	0-180 vrk	76,2 %	76,9 %	0,9 %
	%	yli 180 vrk	23,8 %	23,1 %	-2,9 %

Taulukko 45: Hoitopääsytiedon määrärajojen toteutuminen OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito toimialueen erikoisaloilla. Tiedot sisältävät Oberonin hoitopääsytiedot. (Lähde: Tableau).

Kuvio 8: Hoitoa odottavat potilaat kuukausittain ja määräajan ylitys prosentti kuukausittain tammi-kesäkuun aikana OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito toimialueen erikoisaloilla. Sisältää Oberoniin kirjatut tiedot. (Lähde: Tab-leau).

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Toimialueen henkilöstömäärä on pienentynyt 0,7 prosenttia (34 henkilöä) edellisvuoden vastaavaan tarkastelujaksoon nähden. Tarkastelujakso ulottuu osittain kesälomakaudelle, joten useiden palvelualueiden henkilöstömäärässä näkyvät muutokset (määräaikaisten palvelussuhteiden määrän kasvu) voivat selittyä ainakin osittain kesän lomasijaisten rekrytoinneilla. Vakituisen henkilöstön määrä on kasvanut erityisesti Päivystyskeskuksessa. Määräaikaisten osuus (26,7 %) on henkilöstöstä pysynyt jokseenkin samalla tasolla edellisvuoden vastaavaan tarkastelujaksoon (1-6/ 2023: 26,5 %) nähden. Eniten määräaikaisen osuus henkilöstömäärästä on pienentynyt edellisvuoteen nähden Tehohoitokeskuksessa, Päivystyskeskuksessa ja Tukielinkirurgian keskuksessa. Samalla määräaikaisten osuus henkilöstömäärästä edellisvuoden tilanteeseen nähden on kuitenkin kasvanut Vatsakeskuksessa, Geriatrian ja yleislääketieteen osaamiskeskuksessa, Aistieliinsairauksien keskuksessa ja Syöpähoitokeskuksessa.

Lähtövaihtuvuudessa (1-6/2024: 2,7 %) on tapahtunut hyvin pientä laskua edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden (1-6/2023: 2,8 %). Korkein lähtövaihtuvuus tammi-kesäkuussa 2024 oli Tukielinkirurgian keskuksessa (7,3 %), Päivystyskeskuksessa (6,7 %) ja Kuusamon hoitotyössä (5,7 %). Aistieliinsairauksien keskuksen, Neurokeskuksen, Sisätautikeskuksen, Tehohoitokeskuksen ja Vatsakeskuksen lähtövaihtuvuus tarkastelujaksolla oli puolestaan 0 prosenttia.

Palkallinen työpanos toteutui tammi-kesäkuussa 2024 96,5 prosenttisesti käyttösuunnitelmaan 2024 nähden. Edellisvuoden vastaavaan tarkastelujaksoon nähden palkallinen työpanos pieneni tammi-kesäkuussa 0,5 prosenttia. Palkallinen työpanos on vähentynyt eniten edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden Perioperatiivisessa hoitotyössä, Oulaskankaan ja Oulaisten hoitotyössä ja Sisätautikeskuksessa. Palkallinen työpanos kasvoi edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden erityisesti sekä Geriatrian ja yleislääketieteen että Ensihoidon osaamiskeskuksissa.

Toteutunut työpanos väheni toimialueella tammi-kesäkuussa 2024 edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden 0,9 prosenttia. Toteutuneen työpanoksen väheneminen koostuu pääasiassa toteutuneen työpanoksen vähenemisestä Somatiikan yhteisissä, Sisätautikeskuksessa,

Tukielinkirurgian keskuksessa, Vuodeosastohoitotyössä, Perioperatiivisessa hoitotyössä, Oulaskankaan ja Oulaisten hoitotyössä ja Kuusamon hoitotyössä.

Toimialueen sairauspoissaoloprosentti oli vuoden 2024 tammi-kesäkuussa 5,3 prosenttia, eli hieman alhaisempi kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana (1-6/2024: 5,4 %). Edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden sekä lyhyet (1-7 pv), keskipitkät (8-29 pv) että yli 90 päivää kestävät terveysperusteiset poissaolot ovat vähentyneet toimialueella, mutta 30-89 päivää kestävät terveysperusteiset poissaolot ovat kasvaneet edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Koko toimialueen tasoa korkeammat sairauspoissaoloprosentit olivat tammi-kesäkuussa 2024 Somatiikan yhteisissä (6,6 %), Vuodeosastohoitotyössä (6,8 %), Avohoitotyössä (6,2 %) ja Perioperatiivisessa hoitotyössä (7,3 %). Alhaisimmat sairauspoissaoloprosentit olivat tammi-toukokuussa Neurokeskuksessa (0,7 %), Aistielinsairauksien keskuksessa (1,2 %), OYS Sydämessä (1,2 %) ja Vatsakeskuksessa (1,2 %).

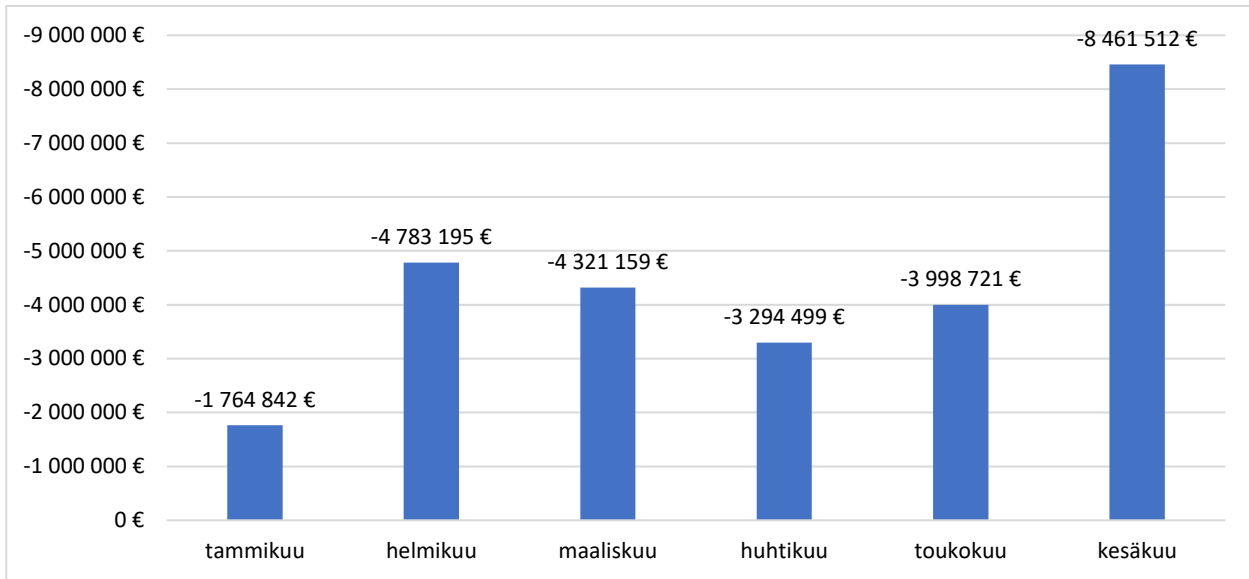
Tammi-maaliskuussa 2024 palvelussuhteessa olleista henkilöistä 2794 henkilöllä ei ollut ollenkaan sairauspoissaoloja. Se on hieman enemmän kuin edellisvuonna vastaavana ajankohtana (1-6/2023: 2745 henkilöä). Sairausajan palkkakustannukset pienenevät tammi-kesäkuussa 2024 2,1 prosenttia edellisvuoden vastaavan tarkastelujakson sairausajan palkkakustannuksiin nähden.

OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito, henkilöstötunnuslukuja						
Henkilöstömäärä			Määräaikaisten osuus, %		Lähtövaihtuvuus, %	
30.6.2023	30.6.2024	Muutos, %	30.6.2023	30.6.2024	1-6/2023	1-6/2024
5 117	5 083	-0,7 %	26,5 %	26,7 %	2,8 %	2,7 %
Palkallinen työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %	KS 2024	1-6/2024 Tot. %/KS24
4 216,1	4 213,1	4 194,0	-19,1	-0,5 %	4 346,7	96,5 %
Toteutunut työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %		
3393,2	3492,9	3460,7	-32,2	-0,9 %		
Sairauspoissaolo%			Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	Sairausajan palkkakustannus		
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	1-6/2024	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, %
5,4 %	5,4 %	5,3 %	2 794	4 237 795	4 150 420	-2,1 %

Taulukko 46: OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito, henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja (tilasto 11.7.2024 People Analytics).

Talouden toteuma ja ennuste vuodelle 2024

Toimialueen taloudessa tapahtui merkittävä muutos kesäkuussa toukokuun tilanteeseen nähden. Suurin muutos tapahtui asiakaspalvelujen ostoissa, johtuen muutamista erittäin kalliista hoidoista Lasten ja naisten osaamiskeskuksessa. Myös muissa osaamiskeskuksissa kesäkuussa oli tavanomaista kuukautta enemmän asiakaspalvelujen ostoja.

Kuvio 9: Asiakaspalvelujen ostot 1-6 2024 OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito.

Kesäkuun korkea toteuma ostopalveluissa heikentää toimialueen ennustetta merkittävästi. Kesäkuun tilanteessa toimintakatteen alitus on 2,2 miljoonaa euroa ja loppuvuodelle toimintakatteen ylityksen ennustetaan kasvavan, koska kustannukset painottuvat toiselle vuosipuoliskolle. Toimintakatteen ylitystä pyritään hillitsemään mm. hallitsemalla henkilöstökustannuksia vuoden toisella puoliskolla. Muun muassa lisätöiden määrää vähennetään, Oulaskankaan sisätautipäivystyksen toteuttamistapaa kevennetään ja sijaisuuksien ja vakinaisten virkojen täyttöä tarkastellaan kriittisesti.

OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muutettu
TOIMINTATUOTOT	73 447	73 193	254	100,3 %	141 829	146 387	146 387	50,2 %
Myyntituotot	55 298	55 698	-400	99,3 %	105 811	111 395	111 395	49,6 %
Maksutuotot	13 792	12 509	1 283	110,3 %	25 086	25 019	25 019	55,1 %
Tuet ja avustukset	4 078	4 538	-460	89,9 %	9 285	9 076	9 076	44,9 %
Muut toimintatuotot	195	448	-254	43,4 %	1 480	897	897	21,7 %
Valmistus omaan käyttöön	84	0	84	100,0 %	166	0	0	100,0 %
TOIMINTAKULUT	-255 095	-253 524	1 571	100,6 %	-500 859	-498 480	-499 663	51,1 %
Henkilöstökulut	-152 632	-162 083	-9 451	94,2 %	-306 311	-315 610	-316 781	48,2 %
Palvelujen ostot yhteensä	-52 730	-42 693	10 037	123,5 %	-99 162	-85 373	-85 386	61,8 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-26 624</i>	<i>-18 303</i>	<i>8 321</i>	<i>145,5 %</i>	<i>-45 617</i>	<i>-36 605</i>	<i>-36 605</i>	<i>72,7 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-26 106</i>	<i>-24 390</i>	<i>1 716</i>	<i>107,0 %</i>	<i>-53 545</i>	<i>-48 768</i>	<i>-48 781</i>	<i>53,5 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46 117	-44 913	1 204	102,7 %	-89 464	-89 826	-89 826	51,3 %
Avustukset	-1	0	1	100,0 %	0	0	0	100,0 %
Muut toimintakulut	-3 615	-3 836	-220	94,3 %	-5 921	-7 671	-7 671	47,1 %
TOIMINTAKATE	-181 648	-180 331	1 317	100,7 %	-359 030	-352 093	-353 276	51,4 %

Taulukko 47: OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito, talouden toteuma.

5.1.6 Kuntoutuspalvelut

Keskeiset nostot

- Apuvälinepalveluiden hankerahoituksella perustetun ohjauskeskuksen toiminta on osin hillinnyt kustannustason nousun suoraa vaikutusta.
- Integraation edistämiseksi tehty työ vaikuttaa kuntoutuspolkujen sujuvuuteen.
- Toimintamallien yhtenäistäminen edennyt koko hyvinvointialueella.
- Osaamisen kehittämiseksi tehty työ omana toimintana on vahvistunut.

Tavoitteiden eteneminen

Kuntoutuksen toimialueella on tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisina tavoitteina toteuttaa kuntoutuksen palveluja osana tarpeenmukaisia sote-keskuksia sekä parantaa kuntoutusketjun toimivuutta. Lisäksi kuntoutuksen toimialue jatkaa sopeutetulla budjetilla.

Perusterveydenhuollon oman tuotannon terapiapalveluissa on tammi-kesäkuun aikana kontaktien määrä kasvanut 7,2 prosenttia verrattaessa edellisen vuoden vastaavaan aikaan, 77 718 kontaktia 1–6/2023, 83 358 kontaktia 1–6/2024. Etäasiointien määrä on kasvanut edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattaessa 13,4 prosenttia (1–6/2023: 10 517, 1–6/2024: 11 925). Fysioterapeuttien vastaanotot ovat käynnistyneet heinäkuussa 2023 osana digitaalista sote-keskusta Oulun eteläisen ja Raahen alueilla sekä helmikuusta 2024 lähtien Oulun alueella. Fysioterapeutin suoravastaanotto toimintaa kehitetään osana hoidonjatkuvuus mallin kehittämistä. Uusia lääkinnällisen kuntoutuksen pienryhmiä käynnistyneet.

Erikoissairaanhoidon kuntoutuksen oman tuotannon avohoidon käyntien asiakas- ja käyntimäärät ovat laskeneet ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana jokaisessa kuntoutuspalveluiden osaamiskeskuksessa verrattaessa edellisvuoden vastaavaan aikaan. Terveyssoseaalityön siirtyminen toisille toimialueille lääkinnällisen kuntoutuksen osaamiskeskuksista on vaikuttanut asiakas- ja käyntimäärien laskuun. Lisäksi fysiatrian osaamiskeskuksen erikoislääkärivaje ja toiminnan muutokset selittävät asiakasmäärän laskua. Apuvälinelainaamon ja Raahen kipupoliklinikan suoritteet puuttuvat alla olevista suoritemääristä. Etäasiointien osuus käynneistä on toteutunut edellisvuoden tasolla.

Kuntoutuksen toimialueen avohoidon suoritteita						
	1–6/2023		1–6/2024		Asiakasmäärän muutos %	Käyntien muutos %
	käyntien asiakkaat	käynnit	käyntien asiakkaat	käynnit		
Oberoniin kirjatut suoritteet yhteensä	8479	20 790	6670	15 493	-21,3 %	-25,5 %
Etäasiointien osuus käynneistä		27,9 %		26,1 %		
Apuvälinepalveluiden osaamiskeskus (Oulu)	2153	2793	1917	2622	-11,0 %	-6,1 %
Fysiatrian osaamiskeskus	4195	10 968	4037	10 006	-3,8 %	-8,8 %
Lääkinnällisen kuntoutuksen osaamiskeskus	2684	7029	1042	2865	-61,2 %	-59,2 %

Taulukko 48: Kuntoutuksen toimialueen erityistason kuntoutuspalveluiden avohoidon suoritteita.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen terapiaostojen (puhe-, toiminta-, fysioterapia sekä muu terapia ja laitoshoido) kustannukset ovat laskeneet vuoden 2024 ensimmäisen vuosineljänneksen ja toisen vuosineljänneksen välillä 14,2 prosenttia (1–3/2024 2 145 958, 4–6/2024 1 841 126), vaikka terapiaostojen käyntimäärissä on 3,7 prosentin kasvu. Kustannusten laskuun on vaikuttanut muun muassa terapioiden tuottaminen ensisijaisesti vastaanottokäynteinä sekä omana toimintana toteutuneen lääkinällisen kuntoutuksen fysioterapian ja fysioterapian ryhmäkuntoutuksen lisääminen. Oman tuotannon henkilöstövajetta on jouduttu alkuvuoden aikana paikkaamaan ostopalvelulla erityisesti puhe- ja toimintaterapiassa, mikä on nostanut terapiaostojen käyntimääriä. Tarkasteltuja terapiaostoja toteutuu Kuntoutuksen toimialueen lisäksi myös muun muassa foniatrialta sekä lasten psykiatrian poliklinikalta ja nuorten psykiatrian poliklinikalta. Tietojen neljännesvuosittaisen vertailun luotettavuutta heikentää tietojen kertyminen järjestelmään viiveellä.

	Q1/2024	Q2/2024	Muutos	Muutos%
Puheterapia	19 310	19 970	660	3,4 %
Toimintaterapia	13 444	15 610	2166	16,1 %
Fysioterapia	5830	4500	-1330	-22,8 %
Muu terapia	263	221	-42	-16,0 %
YHTEENSÄ	38 847	40 301	1454	3,7 %
Laitoshoido (vrk)	260	167	-93	-35,8 %

Taulukko 49: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ostopalveluna tuotettujen terapioiden käynti- ja vuorokausimäärien kehitys alkuvuoden 2024 aikana neljännesvuosittain tarkasteltuna.

Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen

Kuntoutuksen toimialueen erityistason hoitoon pääsyn seurannan piiriin kuuluvia saapuneita läheteitä oli 5 013 ja käsiteltyjä läheteitä 5 121 ajalla 1–6/2024. Käsitelyaika 21 vuorokautta ylittyi 21 läheteellä, mikä oli 0,4 prosenttia läheteiden määrästä.

Hoidon tarpeen arviointia odotti kesäkuussa 241 asiakasta, joista yli 90 vuorokautta oli odottanut 25 asiakasta (10,4 %). Hoitoa odottavien määrä oli kesäkuussa 182 asiakasta, joista 42 (23,1 %) asiakasta oli odottanut yli 180 vuorokautta. Hoidon tarpeen arviointia odottavien määrään on alkuvuonna vaikuttanut erikoislääkärivaje.

Kuntoutuksen toimialueen asiakkaiden antaman palautteen perusteella on kuntoutuksen palveluihin oltu pääsääntöisesti tyytyväisiä vuoden 2024 ensimmäisellä vuosipuolikkaalla. Roidun kautta asiakaspalautetta annettiin toimialueelle tammi-kesäkuussa 611 kappaletta ja kumulatiivinen NPS oli 62. Saamaansa palvelua suosittelisi palautteen jättäjistä 77,6 prosenttia. Palautteiden keskiarvo oli 8,37 asteikolla 1–10.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Henkilöstömäärä 30.6.2024 oli 2,2 prosenttia pienempi kuin vastaavana aikana viime vuonna (14 henkilöä). Määräaikaisen henkilöstön osuus oli tammi-kesäkuussa lähes samaa tasoa (23,8 %) kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana (23,0 %). Lähtövaihtuvuus oli tammi-kesäkuussa 2,2 prosenttia (11 henkilöä), mikä on pienempi kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana (2,5 % eli 12 henkilöä). Palvelussuhteiden päättymisen syitä ovat mm irtisanoutuminen ja eläkkeelle siirtyminen.

Tammi-kesäkuun palkallinen työpanos on toteutunut 88,2 prosenttisesti käyttösuunnitelmaan 2024 nähden. Palkallinen työpanos oli tammi-kesäkuussa 1,2 prosenttia pienempi kuin viime vuoden vastaavana aikana, johtuen rekrytointikiellosta alkuvuonna ja yleisesti rekrytointiongelmista. Toteutunut työpanos on 15,1 prosenttia pienempi kuin vastaavana aikana viime vuonna.

Sairauspoissaoloprosentti on tammi-kesäkuussa samalla tasolla (4,9 %) kuin vastaavana aikana viime vuonna (4,9 %). Sairauspoissaoloista pitkät yli 90 päivän poissaolot ovat vähentyneet, lähes samaa tasoa ovat 1–7 päivän poissaolot verrattuna vastaavaan aikaan viime vuotta. Suurin osuus poissaoloista on 1–3 päivän ja 8–29 päivän pituiset poissaolot, joita määrällisesti on lähes sama määrä.

Tammi-kesäkuussa 2024 palvelussuhteessa olleilla 279 henkilöllä (45,7 %) ei ollut lainkaan terveysperusteisia poissaoloja. Sairausajan palkkakustannukset olivat tammi-kesäkuussa 5,1 prosenttia suuremmat (44 333 euroa) kuin vuotta aiemmin vastaavana aikana. Sairausajan palkkakustannusten kasvuun on vaikuttanut palkkakustannusten kasvu.

Kuntoutuspalvelut, henkilöstötunnuslukuja						
Henkilöstömäärä			Määräaikaisten osuus, %		Lähtövaihtuvuus, %	
30.6.2023	30.6.2024	Muutos, %	30.6.2023	30.6.2024	1-6/2023	1-6/2024
624	610	-2,2	23,0 %	23,8 %	2,5	2,2
Palkallinen työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %	KS 2024	1-6/2024 Tot.%/KS24
513,5	518,1	507,0	189,81	1,2	574,8	88,2 %
Toteutunut työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %		
416,9	441,2	426,1	-15,1	-5,6		
Sairauspoissaolo%			Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	Sairausajan palkkakustannus		
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	1-6/2024	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, %
4,6 %	4,9	4,9	279	428 359	472 692	5,1

Taulukko 50: Kuntoutuspalvelut, henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja (tilasto 11.7.2024 People Analytics).

Talouden toteuma ja ennuste vuodelle 2024

Vuoden 2024 talousarvion ulkoinen toimintakate on -48 miljoonaa euroa. Kuntoutuspalveluista on siirtynyt terveyssozialityön kokonaisuus sekä lääkinnällisen kuntoutuksen ostoja toisille toimialueille vuonna 2024, jotka vaikuttavat vuoden 2024 talousarvioon pienentävästi verrattuna edellisvuoteen.

Toisella vuosineljänneksellä toimintatuotot eivät yltäneet talousarvioon. Tuotoista maksutuotot ovat toteutuneet tammi-kesäkuussa yli talousarvion, kun taas myyntituotot alittuvat. Syynä tälle on veteraanikuntoutuksen määrärahojen jaksotus käytön mukaan sekä vähentyneet

täyskustannuskorvaukset. Veteraanien määrän vähentyessä ja raportointiaikataulun muuttuessa kalenterivuotiseksi talousarvioon varatut sekä meno- että tulomäärärahat eivät toteudu täysimääräisesti.

Toimintakulut alittavat kokonaisuudessaan talousarvion 0,5 miljoonalla eurolla. Toimintakulujen osalta suurin alitus on henkilöstökuluissa, jotka alittavat kumulatiivisen talousarvion 1,7 miljoonalla eurolla. Rekrytointikielloista ja haasteista johtuen asiakaspalvelujen ostot ylittyvät, kun taas muiden palvelujen ostot alittuvat. Huolto- ja korjaustoimintojen osittainen kotiuttaminen vaikutti myös omalta osaltaan toteutuneiden ostopalveluiden alittumiseen. Muiden palvelujen ostoissa näkyy erityisesti veteraanikuntoutuksen väheneminen. Aineissa ja tarvikkeissa suurimmat syyt ylitykselle ovat kysynnän kasvu sekä yleisen hintatason nousu. Apuvälinepalveluiden hankerahoituksella perustetun Ohjauskeskuksen toiminta on kuitenkin hillinnyt kustannustason suoraa vaikutusta.

Talousarvion toteutuminen arvioidun mukaisena edellyttää tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutumista suunnitellusti. Toimialueen tilanne on toisella vuosineljänneksellä vielä hyvä, mutta loppuvuoteen sisältyy riskejä liittyen oman toiminnan vahvistamiseen ja ostopalveluiden kotiutukseen sekä apuväline- ja huoltotarvikemenoihin. Sekä asiakaspalvelujen ostot että aineet ja tarvikkeet tulevat ylittämään talousarvion, mutta henkilöstökuluissa, muiden palvelujen ostoissa ja muissa toimintakuluissa toteutuvien alitusten odotetaan kattavan suurimman osan näistä ylityksistä. Jatketaan edelleen tarkalla henkilöstöressurssisuunnittelulla.

Kuntoutuspalvelut (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muu- tettu
TOIMINTATUOTOT	2 242	2 402	-160	93,3 %	4 781	4 805	4 805	46,7 %
Myyntituotot	1 639	1 937	-298	84,6 %	3 725	3 874	3 874	42,3 %
Maksutuotot	581	458	124	127,0 %	975	916	916	63,5 %
Tuet ja avustukset	18	0	18	100,0 %	6	0	0	100,0 %
Muut toimintatuotot	4	8	-3	57,0 %	72	15	15	28,5 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	3	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-26 097	-26 766	-669	97,5 %	-54 312	-52 820	-52 820	49,4 %
Henkilöstökulut	-13 933	-15 682	-1 749	88,8 %	-27 469	-30 650	-30 650	45,5 %
Palvelujen ostot yhteensä	-6 479	-6 838	-359	94,7 %	-17 459	-13 676	-13 676	47,4 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-5 007</i>	<i>-4 752</i>	<i>255</i>	<i>105,4 %</i>	<i>-14 361</i>	<i>-9 504</i>	<i>-9 505</i>	<i>52,7 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-1 472</i>	<i>-2 086</i>	<i>-614</i>	<i>70,6 %</i>	<i>-3 098</i>	<i>-4 173</i>	<i>-4 172</i>	<i>35,3 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 520	-4 057	1 463	136,1 %	-9 089	-8 113	-8 113	68,0 %
Avustukset	-75	-100	-24	75,8 %	-160	-199	-199	37,9 %
Muut toimintakulut	-90	-90	0	99,9 %	-135	-181	-181	49,9 %
TOIMINTAKATE	-23 855	-24 364	-509	97,9 %	-49 531	-48 015	-48 015	49,7 %

Taulukko 51: Kuntoutuspalvelut, talouden toteuma.

5.1.7 Sairaanhoidolliset palvelut

Keskeiset nostot

- Toiminta pyörii suunnitellusti ja hoitotakuu toteutuu.
- Rakennemuutos ja ostopalveluiden kotiuttaminen etenevät.
- Tämän hetken ennusteen mukaisesti talouden osalta pysytään käyttösuunnitelman mukaisella tasolla.

Tavoitteiden eteneminen

Sairaanhoidollisissa palveluissa toiminta on pyörinyt tammi-kesäkuussa pääosin suunnitellusti. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteiden edistämisen yhteydessä myös toiminnan kehittämistyötä on tehty. Uuden sairaalan valmistelut ovat käynnissä, muun muassa sairaalan käyttöönoton perusvarustelu on aloitettu. Asiakkaat ovat olleet saamaansa palveluun tyytyväisiä. Roidun mukaan kumulatiivinen NPS oli tammi-kesäkuussa 78 (925 vastausta). Kesäkuun osalta NPS oli 82 (168 vastausta) ja keskiarvo oli 9,14.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteet liittyvät tiiviisti tarpeen mukaisten sote-keskusten palveluverkkoon. Diagnostiikan osaamiskeskuksen osalta röntgenpalveluita keskitetään suuremman palvelutarpeen sosiaali- ja terveystieteisiin. Näiden toimenpiteiden täytäntöönpanossa on edetty. 1.6.24 alkaen kuvantamisen toimipisteet Vaalassa ja Haapavedellä lakkautettiin. Taivalkosken, Pyhäjärven, Haapajärven ja Limingan toimipisteet osa-aikaistettiin alkaen 1.6.2024. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman taloudellinen tavoite (-200 000 euroa) ei kuitenkaan tule täytymään täysimääräisesti tänä vuonna, koska alkuperäinen tavoite yksiköiden vähentämisestä ei toteutunut. Patologian palveluiden osalta Oulun alueen ja Raahen ostopalveluiden kotiuttaminen aloitettiin huhtikuussa ja kesäkuussa jatkettiin Kuusamon ostopalveluiden kotiuttamisen valmistelulla. Ostopalveluiden kotiutusten myötä patologian läheteiden määrä on kasvanut 9 prosenttia vuoden alusta. Diagnostiikan ostopalvelukulut vähenivät vuoden takaiseen vertailujaksoon nähden 35 prosenttia.

Kuvantamisen osalta laiterikot ja henkilöstön poissaolot ovat kesäkuussa haastaneet toiminnan järjestämistä, esimerkiksi toimenpideradiologiassa on jouduttu pitämään yksittäisiä sulkupäiviä henkilöstövajauksen vuoksi. Ultraääni, röntgen- ja magneettikuvauksia tehtiin tammi-kesäkuussa noin 4 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Varjoainekuvausten ja angiografiatutkimusten määrät kasvoivat. Tietokonetomografialaitteiden käyttöaste parani 1,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Sonograferien tekemien ultraäänitutkimusten (4 699) osuus kasvoi 24 prosentista 29 prosenttiin.

Perinnöllisyyslääketieteen erikoisalalla hoitopääsyn määrääjat toteutuivat kesäkuussa lakisääteisissä aikarajoissa. Kokonaiskysyntä kasvoi tammi-kesäkuussa 14,4 prosenttia edellisvuodesta. Siitä läheteitä oli 740 (kasvua 15,8 %) ja sähköisiä konsultaatioita 86 (kuten edellisvuonnakin). Hyvinvointialueen ulkopuolelta tullut kysyntä kasvoi 17,9 prosenttia. Avohoitokäyntejä perinnöllisyyslääketieteessä toteutui tammi-kesäkuun aikana 2022 (-4,7 % edellisvuodesta). Avohoitokäynneistä 65 prosenttia pystyttiin toteuttamaan etänä.

Lääke- ja potilashoidon osaamiskeskuksen ja moniosaajapalveluiden osalta tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteenä on lääkehuollon ja välinehuollon keskittäminen ja tuottaminen uuden palveluverkoston mukaisesti. Toukokuussa tehtiin päätös, jonka mukaisesti Haapajärven ja Pyhäjärven välinehuollot lakkautetaan alkaen 1.9.2024. Lääkehuollon osalta palveluverkon muutos on toteutettu vuoden 2023 aikana sekä tammikuussa 2024. Tänä vuonna toimintaa vakiinnutetaan. Haittatapahtumailmoituksia kohdistui sairaala-apteekille tammi-kesäkuussa 40 prosenttia vähemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Lääkkeenvalmistuserien lukumäärässä ei ole tapahtunut kasvua, mutta valmistuksen kappalemäärät ovat kasvaneet kipukasettien valmistuksen eräkokojen ja varastoinnin myötä. Uuden sairaalan ensimmäinen IV-antibiotiroboti otettiin tuotantokäyttöön kesäkuun alussa.

Potilashoidon palveluissa on jatkettu puheentunnistusjärjestelmän jalkauttamista yksiköihin yhteistyössä järjestelmäpalveluiden kanssa. Puheentunnistuksen myötä tekstinkäsittelyn tarve on vähentynyt merkittävästi. Säästöjä on saatu henkilöstökuluissa ja Monetran tekstinkäsittelypalveluiden ostojen vähenemisestä. Lääke- ja potilashoidon osaamiskeskuksessa ennakoidaan ICT-kuluissa merkittävästi budjetoitua suurempaa toteumaa vuodelle 2024 johtuen uuden sairaalan palvelujen käyttöönottojen valmistelusta ja vakiinnuttamisvaiheen projektirahoituksen riittämättömyydestä. Henkilöstökulut alittavat tekstinkäsittelyssä budjetoidun käytyjen yhteistoimintaneuvottelujen johdosta.

Keskeiset mittarit	Tavoite	Toteuma 1-6/2023	Toteuma 1-6/2024	Muutos % (edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna)
Röntgenlaitteiden käyttöaste Tutkimusmäärä laitetta kohden	Laitteiden käyttöaste nousee ilman, että tutkimusmäärä kasvaa	2 190	2476	13,1
Tietokonetomografialaitteiden (TT) käyttöaste Toteutunut käyttöaste, maksimikapasiteetti	Laitteiden käyttöaste nousee ilman, että tutkimusmäärä kasvaa	52,8	57,2	8,3
Magneettikuvauslaitteiden (MRI) käyttöaste Toteutunut käyttöaste, maksimikapasiteetti	Laitteiden käyttöaste nousee ilman, että tutkimusmäärä kasvaa	69	65,3	-5,4
Sonograferien tekemien ultraäänitutkimusten osuus	Nousee	24 %	29 %	20,8
Sairaala-apteekille kohdistuvat Haipro-ilmoitukset (kaikki/vakavat)	Merkittävien ja vakavien riskien määrä ei nouse	20/0	12/0	-40,0
Diagnostisten palveluiden ostopalvelukustannukset laskevat	Laskee (ostopalvelut keskitetty toimialueelle 3/2023)	Toteuma 3-6 2023 751 339 €	Toteuma 3-6 2024 487 663 €	-35,1 %

Taulukko 52: Sairaanhoidollisten palveluiden keskeisten järjestämissuunnitelman mittareiden toteuma ja vertailu edelliseen vuoteen.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Sairaanhoidollisissa palveluissa tammi-kesäkuussa henkilöstömäärä oli 8,5 prosenttia pienempi kuin edellivuoden vastaavana ajanjaksona. Tammi-kesäkuun palkallinen työpanos oli 1 027,9 ja se toteutui 93,7 prosenttisesti 2024 talousarvioon verrattuna. Palkallinen työpanos väheni 6,1 prosenttia edellivuoteen verrattuna. Sairauspoissaoloprosentti oli hiukan edellivuotta korkeampi (0,1 prosenttiyksikköä). Ilman sairauspoissaoloja olevan henkilöstön määrä (602) väheni tammi-

kesäkuun tarkastelussa edellisvuodesta (684) 12 prosenttia. Sairausloma-ajan palkkaa maksettiin tammi-kesäkuussa 3,8 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Lähtövaihtuvuus tammi-kesäkuulla 2024 oli 3,1 prosenttia. Luvussa on pientä nousua (0,6 prosenttiyksikköä) edellisvuoden lukuun verrattuna. Nousuun vaikutti muun muassa vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeelle jääneiden määrä.

Sairaanhoidolliset palvelut, henkilöstötunnuslukuja						
Henkilöstömäärä			Määräaikaisten osuus, %		Lähtövaihtuvuus, %	
30.6.2023	30.6.2024	Muutos, %	30.6.2023	30.6.2024	1-6/2023	1-6/2024
1 335	1 221	-8,5 %	25,7 %	23,2 %	2,5 %	3,1 %
Palkallinen työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %	KS 2024	1-6/2024 Tot.%/KS24
1 090,2	1 095,2	1 027,9	-67,3	-6,1 %	1 097,0	93,7 %
Toteutunut työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %		
884,4	918,4	854,0	-64,4	-7,0 %		
Sairauspoissaolo%			Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	Sairausajan palkkakustannus		
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	1-6/2024	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, %
5,9 %	5,8 %	5,9 %	602	907 067	872 285	-3,8 %

Taulukko 53: Sairaanhoidolliset palvelut, henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja (tilasto 11.7.2024 People Analytics).

Talouden toteuma ja ennuste vuodelle 2024

Sairaanhoidollisten palvelujen toimialueen taloudessa ei ole tapahtunut suurta muutosta edelliseen kuukauteen verrattuna. Toimintakatteen alitus käyttösuunnitelmaan on tällä hetkellä 4,7 miljoonaa euroa, mutta kustannukset painottuvat toimialueella vuoden toiselle puoliskolle. Tämän hetken ennusteen mukaan toimialueen ennustetaan pysyvän käyttösuunnitelmassa. Riskiä ennusteeseen aiheuttavat muun muassa uuden sairaalan käyttöönottoon liittyvät kustannukset ja ostopalveluiden mahdollinen kohdentuminen väärälle toimialueelle.

Sairaanhoidolliset palvelut (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muutettu
TOIMINTATUOTOT	2 180	2 712	-532	80,4 %	4 951	5 424	5 424	40,2 %
Myyntituotot	1 991	2 450	-459	81,3 %	4 237	4 901	4 901	40,6 %
Maksutuotot	17	15	2	114,2 %	19	29	29	57,1 %
Tuet ja avustukset	5	3	2	180,1 %	76	6	6	90,0 %
Muut toimintatuotot	152	244	-92	62,2 %	573	487	487	31,1 %
Valmistus omaan käyttöön	15	0	15	100,0 %	45	0	0	100,0 %
TOIMINTAKULUT	-38 666	-43 910	-5 244	88,1 %	-79 018	-86 432	-86 432	44,7 %
Henkilöstökulut	-28 148	-30 532	-2 383	92,2 %	-58 023	-59 675	-59 675	47,2 %
Palvelujen ostot yhteensä	-4 653	-6 342	-1 689	73,4 %	-9 661	-12 683	-12 683	36,7 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	-17	-36	-19	47,2 %	-103	-71	-71	23,6 %
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-4 636	-6 306	-1 670	73,5 %	-9 558	-12 612	-12 612	36,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 274	-5 752	-478	91,7 %	-10 497	-11 504	-11 504	45,8 %
Avustukset	0	0	0	100,0 %	0	0	0	100,0 %
Muut toimintakulut	-592	-1 285	-693	46,0 %	-837	-2 569	-2 569	23,0 %
TOIMINTAKATE	-36 486	-41 199	-4 712	88,6 %	-74 067	-81 008	-81 008	45,0 %

Taulukko 54: Sairaanhoidolliset palvelut, talouden toteuma.

5.2 Pelastustoimi

Keskeiset nostot

- Onnettomuuksien ehkäisyssä valvonta on hieman jäljessä tavoitteesta. Turvallisuusviestintä toteutuu tavoitteen mukaisesti.
- Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikaavaatimukset toteutuvat koko aluetta tarkasteltaessa hyvin. Toteumien paikallisia puutteita ja heikentymistä on.
- Talouden toteuma on hyvä. Jakson 1–6/2024 toteumasta ei voi vielä päätellä koko vuoden toteumaa.
- Tilasynergian toimenpiteitä on päätetty. Ensihoidon kenttäjohto ja tekniikka siirtyvät Linnanmaan paloasemalle, jossa tilatehokkuutta lisätään.

Tavoitteiden eteneminen

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluista valvonnan toteuma on noin 88 prosenttia ja turvallisuusviestinnän noin 96 prosenttia kokonaistavoitteesta 1–6/2024. Neuvonta ja ohjaus, päivystävä palotarkastaja -palvelu sekä palontutkinta toimivat suunnitellusti.

Hälytystehtävien kokonaismäärä on tavanomaista pienempi (-21,2 %, -860 kpl vrt. ka 1–6/2021–2023). Tehtävämäärä laski erityisesti ensivastetehtävissä (-60,8 %, -680 kpl) ja liikenneonnettomuuksissa (-35,7 %, -215 kpl). Nousua on etenkin tarkastustehtävissä (+24,9 %, +91 kpl).

Rakennuspalojen keskimääräiset omaisuusvahingot ovat merkittävässä kasvussa (ka 1–6/2024 n. 115 000 euroa, ka 1–6/2021–2023 n. 73 000 euroa). Miljoonaluokan palovahinkoja oli kaksi kappaletta. Henkilö- tai ympäristövahinkojen näkökulmasta ei tapahtunut tavanomaista suurempia onnettomuuksia.

Kiireellisen pelastustoiminnan toimintavalmiusajat toteutuivat koko aluetta tarkasteltaessa hyvin. Merkittävää on toteumien heikentyminen kunnissa, joiden alueella ei ole 247-päivystävää paloasemaa. Esimerkiksi II-luokan riskialueilla jakson 1–6/2024 toteuma oli 60,9 prosenttia, kun se vertailujaksolla 1–6/2021–2023 oli 76,4 prosenttia. Tilanteen korjaaminen edellyttää sopimushenkilöstön lähtövarmuuteen, lähtöviiveeseen ja hälytysajoon liittyvien tekijöiden tarkastelua.

Niin sanottujen ongelmaruutujen (riskiruudut, joissa toimintavalmiusaikojen toteuma on ollut alle 50 prosenttia neljänä vuotena peräkkäin) tilanne on ennallaan. Ongelmat painottuvat Länsi-Tuiran ja Toppilan alueelle sekä Oulunsalon keskustan alueelle. Korjaavat toimenpiteet ovat vaikeita ja/tai kalliita. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on nostanut puutteet valvonta-asiaksi. Seuranta ja uudelleen tarkastelua tehdään heti vuodenvaihteen jälkeen, kun uusi toimintavalmiuden suunniteluohje astuu voimaan.

Pelastustoimialueella on tehokkaan pelastustoiminnan toteutumisen näkökulmasta kriisiytyneitä paloasemia (etenkin Kärsämäki ja Vaala). Lisäksi usealla paloasemalla on vakavana huolena palokuntatoimintaan aktiivisesti osallistuvien pieni määrä ja/tai puutteet toimintakykyvaatimusten toteutumisessa.

Pelastustoimen omavalvontaohjelman laatiminen on edistynyt siten, että se saadaan turvallisuuslautakunnan hyväksyttäväksi elo-syyskuun 2024 aikana. Omavalvontaa on tehty, mutta varsinainen ohjelma on viivästynyt.

Mittari	Tavoite	Toteuma 1–6/2024	Toteuma 1–6/ka 2021–2023
Määrävälein tehtävän valvonnan toteutuminen verrattuna valvontasuunnitelman tavoitteeseen.	100 %/v, 8,33 %/kk	43,8 %	Ei vertailuarvoa
Turvallisuusviestinnällä tavoitettujen kokonaismäärä suhteessa pelastustoimialueen väestöön.	≥ 7 %/v, 0,58 %/kk	3,4 %	2,5 %
Pelastustoiminnan hälytystehtävien määrä (kaikki tehtävät)	Määrä laskee	3 205 kpl	4 065 kpl
Pelastustoiminnan hälytystehtävien määrä (pl. ensivastetehtävät)	Määrä laskee	2 767 kpl	2 947 kpl
Riskiluokakohtaisen toimintavalmiusajan toteuma, kohteen ensimmäisenä tavoitettava yksikkö.			
• Riskiluokka 1 (6 minuutissa)	≥ 50 %	68,8 %	65,6 %
• Riskiluokka 2 (10 minuutissa)	≥ 50 %	86,2 %	86,4 %
• Riskiluokka 3 (20 minuutissa)	≥ 50 %	95,4 %	98,1 %
Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan mediaani kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokasta riippumatta (tavoite PTP:ssä* ≤ 8:47 min)	≤ 8:47 min	7:39 min	8:09 min
Pelastustoiminnan toimintavalmiusajan mediaani kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokasta riippumatta (tavoite PTP:ssä* ≤ 13:23 min)	≤ 13:23 min	11:32 min	12:26 min
Pelastusjoukkueen toimintavalmiusajan mediaani kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokasta riippumatta (tavoite PTP:ssä* ≤ 17:12 min)	≤ 17:12 min	16:18 min	17:09 min
* PTP = palvelutasopäätös			

Taulukko55: Keskeiset toiminnalliset toteumat tarkastelujaksolta 1–6/2024 ja vertailujaksolta 1–6/2021–2023.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Palkallinen työpanos on pienentynyt noin -8 prosenttia vuoden 2023 vastaavasta ajasta. Selittäjänä ovat ennen kaikkea toimialueen täyttämättä jätetyt vakanssit, joihin ovat johtaneet muun muassa hyvinvointialueuudistuksen henkilöstövaikutukset, tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteet ja virkavapaat. Toteutunut työpanos on pienentynyt myös jaksolla 1–6/2024, mutta vähäisempänä.

Pelastustoimi, henkilöstötunnuslukuja						
Henkilöstömäärä			Määräaikaisten osuus, %		Lähtövaihtuvuus, %	
30.6.2023	30.6.2024	Muutos, %	30.6.2023	30.6.2024	1–6/2023	1–6/2024
373	357	-4,3 %	11,0 %	8,1 %	3,5 %	1,8 %
Palkallinen työpanos						
TP 2023	1–6/2023	1–6/2024	Muutos, lkm.	Muutos, %	KS 2024	1–6/2024 Tot.%/KS24
343,0	346,2	319,6	-26,6	-7,7 %	340,0	94,0 %
Toteutunut työpanos						
TP 2023	1–6/2023	1–6/2024	Muutos, lkm.	Muutos, %		
281,7	290,1	266,0	-24,1	-8,3 %		
Sairauspoissaolo%			Henkilöt ilman sairauspoissaoloja		Sairausajan palkkakustannus	
TP 2023	1–6/2023	1–6/2024	1–6/2024	1–6/2023	1–6/2024	Muutos, %
5,5 %	5,4 %	4,5 %	162	305 101	257 977	-15,4 %

Taulukko56: Pelastustoimi, henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja (tilasto 11.7.2024 People Analytics).

Talouden toteuma ja ennuste vuodelle 2024

Toimialueen toimintakatteen toteuma oli jaksolla kesäkuussa 2024 noin -13,3 miljoonaa euroa. Toimintakate alittui noin 2 miljoonalla eurolla henkilöstökulujen sekä palvelu- ja tavaraostojen alittumisen vetämänä.

Kesäkuun 2024 toimintakatteen alittuminen ei vielä ennusta sitä, että tilanne olisi sama koko vuoden osalta. Kustannuskehitykseen vaikuttaa muun muassa hälytystehtävien määrä ja laatu loppuvuoden aikana sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmien toteuttaminen suhteessa välttämättömiin henkilöstö-, kalusto- ja varustetarpeisiin.

Osana tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteitä toteutettu hälytysvasteuudistus on vähentänyt sopimushenkilöstön käyttöä pelastustoiminnassa. Uudistuksesta muodostuva kustannusten säästö on vuositasolla arviolta 0,2–0,3 miljoonaa euroa.

Pelastustoimi (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muu- tettu
TOIMINTATUOTOT	323	125	199	259,6 %	323	249	249	129,8 %
Myyntituotot	5	0	5	100,0 %	4	0	0	100,0 %
Maksutuotot	177	125	53	142,3 %	268	249	249	71,1 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	0,0 %	15	0	0	0,0 %
Muut toimintatuotot	90	0	90	100,0 %	16	0	0	100,0 %
Valmistus omaan käyttöön	51	0	51	100,0 %	20	0	0	100,0 %
TOIMINTAKULUT	-13 608	-15 442	-1 834	88,1 %	-29 133	-30 309	-30 309	44,9 %
Henkilöstökulut	-11 383	-12 692	-1 309	89,7 %	-23 955	-24 807	-24 807	45,9 %
Palvelujen ostot yhteensä	-1 039	-1 282	-243	81,1 %	-2 567	-2 563	-2 563	40,5 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-1 039	-1 282	-243	81,1 %	-2 567	-2 563	-2 563	40,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-507	-809	-301	62,7 %	-1 181	-1 618	-1 618	31,4 %
Avustukset	-114	-115	-1	99,3 %	-239	-230	-230	49,7 %
Muut toimintakulut	-565	-545	20	103,6 %	-1 191	-1 091	-1 091	51,8 %
TOIMINTAKATE	-13 285	-15 318	-2 033	86,7 %	-28 809	-30 060	-30 060	44,2 %

Taulukko57: Pelastustoimi, talouden toteuma.

5.3 Järjestämistoiminto

Keskeiset nostot

- Pohteen tietoaalustan kehitystyö on edennyt. Toteutunut Lifecare-järjestelmän konsolidointi tukee jatkossa tiedontuotantoa, mutta aiheuttaa osavuosisikatsauksen tilanteessa haasteita.
- Palveluiden myöntämisen perusteita on yhtenäistetty. Palvelujen hankintoja on toteutettu toimielinten linjausten mukaisesti. Valvonta on toteutunut lainmukaisesti.
- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelma 2024–2025 eteni poliittiseen päätöksentekoon.
- Kehittämistoiminnassa ulkopuolista rahoitusta on saatu merkittävästi.
- Vaikuttavuuden arvioinnin toteuttamiseksi on aloitettu toimenpiteitä (laaturekisterit) ja TKIO-ohjelman mukaisia toimenpiteitä on lähdetty osaltaan edistämään ja koordinoimaan yhteistoiminta-alueella.

Tavoitteiden eteneminen

Strategiatyö ja resurssiohjaus -palvelualue

Strategiatyön ja resurssiohjauksen palvelualueella organisoiduttiin hallinnollisesti strategiatyön ja tietojohdamisen vastuualueelle vuoden 2024 alusta. Vastuita ja työprosesseja kehitettiin ja tarkasteltiin kevään aikana sekä vastualueen sisällä että yhdessä sidosryhmien kanssa. Palvelualueen työ kohdentui olennaiselta osin hyvinvointialueen talousarvioprosessin strategiseen tukeen.

Tietohuollon ja sovellustuen yksikön työpanos painottui varsinaisiin uusien asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöönottoihin ja konsolidointiin liittyviin tehtäviin (muun muassa toimintamallikuvaukset, käyttäjähallinta ja testaus sekä koulutukset). Lifecare-konsolidointi toteutui kevään aikana. Asiakas- ja potilastietojärjestelmien (Saga, Esko ja Lifecare) käyttäjätuet alkoivat toimimaan asteittain koko alueen kattavan sovellustuen toimesta.

Pohteen oman tietoaalustan, PohdeDW:n, kehitystyössä edettiin. Järjestelmäkehitys ja Lifecare-konsolidaatio aiheuttivat muutoksia, päivittämistyötä ja niiden vuoksi katkoksia tiedon tuotantoon. Yhteistyössä toimittajan kanssa tehtävää työtä ohjattiin entistä vahvemmin Pohteen toimesta. Omaa asiantuntijuutta vahvistettiin kevään aikana uusilla vastuujaoilla ja henkilöstön koulutuksilla.

Pohteella tiivistettiin elämänkaarenmukaista prosessityöskentelyä, valmisteltiin organisaatioriippumattomaa palvelukohtaista tietotuotantoa PohdeDW:lle ja osana kehitystyökokonaisuutta aloitettiin järjestämistapa-analyysin laatiminen. Kustannuslaskentamallin ensivaiheen pilotointi toteutettiin osaksi PohdeDW:tä.

Yhteistyö, osallisuus ja hyvinvointi –palvelualue

Asiakaskokemuksen toimintamalli edistyi. Kuluneella neljänneksellä saatiin ensimmäistä kertaa kokonaisvaltainen NPS eli suositteluindeksi. Pohteen NPS-luku Q2-jaksolla oli 57 (n=7881). Q1-jaksolta ei ole vielä kokonaisvaltaista vertailtavaa tietoa. Eniten palautetta annetaan palautelaitteilla. Pohteen verkkosivulle on saatu seurattavaksi koko hyvinvointialueen NPS-luku sekä lääkärin ja hoitajan vastaanottojen, suun terveydenhuollon, OYS-sairaalapalveluiden ja kuvantamisen NPS-luvut. Verkkosivulta näkee suositteluindeksin viimeisen 30 päivän ajalta.

Lakisääteiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut kuntien kanssa järjestettiin touko-kesäkuussa. Neuvottelussa käsiteltiin päätöksenteossa olevan hyvinvointisuunnitelman toimeenpanon tiettyjä tavoitteita vuosille 2024–2025. Aiheina olivat kuntien liikuntaneuvonnan ja Pohteen elintapaohjauksen yhteistyö, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimeenpano sekä ikääntyvien hyvinvointisuunnitelman toimeenpano. Järjestöt ovat osallistuneet myös alueellisiin hyte-neuvotteluihin. Kesäkuussa toteutettiin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen neuvottelut myös Pohjois-Pohjanmaan liiton ja aluehallintoviraston kanssa.

Yhdyspintalautakunta hyväksyi hyvinvointisuunnitelman ja sen osasuunnitelmat toukokuussa. Kesäkuussa hyvinvointisuunnitelma oli aluehallituksen ja aluevaltuuston käsittelyssä. Aluevaltuusto päätti siirtää hyvinvointisuunnitelman käsittelyn syyskuun kokoukseensa.

Lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn liittyen tuotettiin pohde.fi/lahisuhdevakivalta -verkkosivusto kokoaan kaikki Pohjois-Pohjanmaan alueen apu ja tuki yhdelle sivustolle. Lähisuhdeväkivallasta toteutettiin myös henkilöstön osaamiskartoitus, jonka pohjalta järjestetään henkilöstölle koulutusta. Ehkäisevän päihdetyön osalta Pohteen henkilöstölle on järjestetty koulutuksia, joihin osallistuminen on lisääntynyt. Päihteiden käytön ja rahapelaamisen kartoituksen ja mini-intervention kirjaaminen on parantunut, mutta vaatii edelleen tehostamista. Pohteelle on perustettu moniammatillinen Päihteet, raskaus ja vauvaperheet -kehittäjäryhmä, joka vastaa palvelukokonaisuuden edelleen kehittämisestä. Kunnissa tehtävää ehkäisevää päihdetyötä tuettiin järjestämällä yhdyshenkilökokous kesäkuussa.

Pohteen järjestöyhteistyön suunnitelma 2024–2025 hyväksyttiin yhdyspintalautakunnassa. Järjestöavustusmallia on yhteiskehitetty kuntien ja järjestöjen kanssa. Sote-keskusten järjestöyhdyskilköt perehdytettiin tehtäväänsä.

Lakisääteiset vaikuttamistoimielimet (vammaisneuvosto, vanhusneuvosto ja nuorisovaltuusto) ja niiden työvaliokunnat ovat kokoontuneet ja nostaneet esille edustamansa kohderyhmän huolia tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan liittyen. Vaikuttamistoimielinten puheenjohtajistojen ja Pohteen johdon tapaaminen järjestettiin ensimmäistä kertaa. Huhtikuussa järjestettiin Pohteen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan liittyviä asukastilaisuuksia, jotka keräsivät paljon kuulijoita ja joissa käytiin aktiivista keskustelua Pohteen suunnitelmiin liittyen.

Palvelujen hankinta, hallinta, ohjaus ja valvonta –palvelualue

Hankinnan vastualueen toiminta

Sosiaali- ja terveystalveluiden hankintoja, palvelusetelin sääntökirjoja, palveluiden myöntämisen perusteita ja asiakasmaksuja on valmisteltu toimielinten päätöksentekoon yhteistyössä toimialueiden kanssa. Sosiaali- ja terveystalvelut kattavat kaikkien asiakasryhmien talvelut eri toimialueilla.

Hankinnoissa ja palveluseteleissä noudatetaan Pohteen palvelustrategiaa, sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämissuunnitelmaa sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa 2024–2026. Keskeiset hankinnat on tunnistettu ja ne on kirjoitettu järjestämissuunnitelmaan sekä talousarvioon ja taloussuunnitelmaan. Järjestämissuunnitelmaan perustuva hankintasuunnitelma ja myöntämisen perusteiden sekä palvelusetelien valmistelun suunnitelma on tehty vuodelle 2024 toimialueiden esitysten mukaisesti. Hankinnoissa yhdenmukaistetaan palveluita ja niiden sisältövaatimuksia. Valvontalain muutoksen myötä hankinnoissa ja palveluseteleissä on korostunut entisestään ennakkollisen valvonnan sekä palveluntuottajien ohjauksen ja neuvonnan merkitys. Ennakollista valvontaa on tehty yhteistyössä hankinnan ja valvonnan kanssa.

Hankintapalveluissa rekrytointihaasteet ovat hidastaneet hankintojen ja palvelusetelin sääntökirjojen valmistelua. Toimialuekohtaiset hankinnat, palvelusetelin sääntökirjat, myöntämisen perusteet ja asiakasmaksut ajalta 1.1.2024 - 30.06.2024 on esitetty osavuositatsauksen liitteenä (liite 3).

Asiakasmaksut ja asiakasmaksuyksikön toiminta

Asiakasmaksuyksikössä tehdään tuloselvitysten pohjalta asiakkaille maksupäätökset tai määritetään palvelusetelin arvot tulosidonnaisiin palveluihin. Tulosidonnaisia palveluita ovat lapsiperheiden kotitalvelu, kotihoito (sis. kotisairaanhoidon), ikäihmisten ympärivuorokautinen palveluasuminen ja laitoshoido, mielenterveys- ja päihdeasuminen sekä pitkäaikainen laitoshoido mukaan lukien kehitysvammaisten pitkäaikainen laitoshoido ja pitkäaikainen psykiatrinen laitoshoido. Asiakasmaksuyksikön tehtäviin kuuluu myös asiakkaiden ohjaus ja neuvonta, asiakasmaksun alentamisen ja perimättä jättämisen hakemusten sekä oikaisuvaatimusten käsittely.

Asiakasmaksuyksikössä työskentelee 10 vakituista asiakaspalvelusihteeriä sekä kuusi määräaikaista työntekijää. Tammi-kesäkuussa 2024 asiakasmaksuyksikössä on tehty noin 16 000 asiakasmaksupäätöstä. Asetettuihin työntekijäkohtaisiin tavoitteisiin on päästy.

Asiakasmaksun alentamisen tai perimättä jättämisen hakemuksia on tullut vireille vuoden 2024 aikana yhteensä 237. Asiakasmaksupäätöksiä tai asiakaslaskuja koskevia oikaisuvaatimuksia on tullut vireille 235. Sekä asiakasmaksun alentamisen että oikaisuvaatimusten määrä on kasvussa.

Valvonnan vastuualueen toiminta

Hyvinvointialueen omavalvontaohjelman ja valvontasuunnitelman päivityksiä on valmisteltu toimielinten päätöksen tekoon. Päivityksissä on huomioitu 1.1.2024 voimaan tulleet valvontalaissa (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023) säädetyt vaatimukset. Valvonnan ohjauksen ja valvonnan prosessien sujuvuutta, tasalaatuisuutta ja yhdenmukaisuutta sekä tarkoituksenmukaisen valvonnan raportoinnin kehittämistä, on toteutettu säännöllisesti alkuvuoden aikana.

Valvonnan asiantuntijat ovat toteuttaneet oman tuotannon omavalvonnan toteutumisen valvontaa ja yksityisiin palveluntuottajiin kohdistuvaa sopimusvalvontaa. Valvonnan asiantuntijat ovat osallistuneet palvelujen hankintojen, palvelusetelien sääntökirjojen ja palvelujen myöntämisen perusteiden valmisteluun sekä ennakkolliseen valvontaan. Suunnitelmallisia ja reaktiivisia valvontatapaamisia on toteutettu omaan palvelutuotantoon ja ostopalveluihin. Sopimusvalvontaan on sisällytetty myös sopimuskumppaneiden alihankkijoiden hyväksyminen sekä vuosittain toimitettavien liitteiden hyväksyntä.

Valvonnan yleisinä huomioina esille ovat nousseet henkilöstön saatavuus ongelmat sekä omassa että ostopalveluissa, lääkehoitolupien ja lääkehoitosuunnitelmien puutteellisuus, asiakkaiden itsemääräämisoikeuden rajoittamistoimenpiteiden tarpeellisuuden arviointi ja rajoittamistoimenpiteiden kirjaaminen ja sen kehittäminen.

Valvontatapahtumat ja toimialueille tulleet kantelut ja muistutukset vuonna 2023 ja 1.1.- 30.06.2024 on esitetty osavuosisikatsauksen liitteenä (liite 4).

Kehittämisen palvelualue

Kehittämistoiminnan tehtävänä on edistää hyvinvointialueen sotepalvelutuotannon uudistumista ja sitä kautta parantaa asukkaille tarjottavien palvelujen lisäksi toiminnan vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Kehittämistoiminnan resurssina on koko hyvinvointialueen henkilöstö.

Kehittämisen palvelualueella on vain kahdeksan toistaiseksi voimassa olevaa työsuhdetta, mutta eri hankkeissa ja eri pituisissa määräaikaisissa tehtävissä työskenteli vuoden 2024 tammi-kesäkuun aikana yhteensä yli 500 henkilöä. Kehittämistoiminta kokonaisuutena on alkuvuoden aikana toteutunut pääosin suunnitelmien mukaisesti. Toiminnan luonteesta johtuen uusia hankkeita ja rahoituspäätöksiä tulee jatkuvasti, minkä seurauksena palvelualueen talousarvio (tulot ja menot) elävät vuoden aikana merkittävästi, mutta tulojen ja menojen tasapaino säilyy.

Testaus- ja innovaatiotoiminta

Testaus- ja innovaatiotoiminnassa edettiin alkuvuonna toimintasuunnitelman 2024 mukaisesti. OuluHealth Labs -rajapinnassa toteutettiin testitapauksia terveysteknologiayritysten ja OYS2030-ohjelman edustajien kanssa. Pohteen tietohallinnon kanssa tehtiin henkilöstölle suunnattu tekoälyhaaste, jossa valittiin kolme tekoälyä hyödyntävää käyttötapausta toteutettavaksi ja käyttöönotettavaksi syksyn 2024 aikana.

Vastuualueella käynnistyi ulkopuolisen rahoituksen turvin kolme uutta hanketta. EAKR-rahoitteisessa DiKi - Digitaalisten terveysteknologiayritysten kiihdyttäminen -hankkeessa kehitetään digitaalisten terveysteknologiayritysten langaton testausympäristö sekä integraatioalusta Esko-potilastietojärjestelmän osalta OuluHealth Labs:iin. EU komission rahoittamassa Hola 5G Oulu -projektissa perustetaan OYSin uuteen B-taloon aito kliininen tutkimus- ja kehitysympäristö private 5G -verkkoa hyödyntäville teknologioille ja menetelmille. Tämän osalta yhteistyö STM:n kanssa tiivistyy syksyn 2024 aikana. Sitran rahoittamassa AI DocLog -hankkeessa kehitetään ja pilotoidaan tekoälyavusteista potilaan ja lääkärin välisen dialogin kirjaamista potilastietojärjestelmään laajoja kielimalleja hyödyntäen.

Kansainvälisen SSAI 2024 Oulu -kongressissa Pohteen Testaus- ja innovaatiotoiminta vastasi teknologiasession sisällöntuotannosta.

Sähköiset palvelut ja digi

Sähköiset palvelut ja digi -vastuualueella jatkettiin digitaalisten palveluiden kehittämistä ja käyttöönottojen tukemista kehittämissuunnitelman mukaisesti. Vastuualueella on erityisesti tuettu Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeiden digitaalisten palveluiden ja ratkaisujen sekä niihin liittyvien asukas- ja ammattilaisprosessien kehittämistä.

Vuoden 2024 aikana on käyttöönotettu myös yhdeksän uutta Terveyskylän digipolkua eri palvelualueiden kanssa ja 15 digipolkua on kehitystyön alla. Yhteistyöaluealajuuisten digipolkujen kehittämisestä on aloitettu keskustelu palvelutuotannon ja yhteistyöalueen muiden hyvinvointialueiden kanssa. Omaolo-palvelun ja Pohteen yhteisen digitaalisen ajanvarauksen käyttöä on laajennettu osana Suomen kestävän kasvun ohjelman RRP2-hanketta.

Omaolo-palvelun oirearvioiden, hyvinvointitarkastuksen sekä neuvolan ja kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten käyttö on laajentunut ja palvelun käyttömäärissä on tapahtunut huomattavaa kasvua.

Suomen kestävän kasvun ohjelma, RRP-hankkeet (STM):

- RRP2-hanke on edennyt suunnitelman mukaisesti. Hankkeessa on jatkettu digitaalisten palveluiden käyttöönottoa ja monialaisten toimintamallien pilotointeja ja käyttöönottoja toimialueilla. Toteutusaika: 1.1.2023-31.12.2025.
 - Pohjois-Suomen arviointitutkimus RRP3-hanke on käynnistynyt. Toteutusaika: 1.6.2023-31.12.2025.
 - RRP4-hankkeen suunnitelma on päivitetty vastaamaan rahoituspäätöstä. Hanke on käynnistynyt. Toteutusaika:1.1.2024-31.12.2025.
-

Palvelutuotannon ja kehittämisen yhteiset projektit ja hankkeet

Kehittäminen yhdessä palvelutuotannon kanssa on jatkunut pääosin vuoden 2024 toimintasuunnitelman mukaisena. Erityisesti sosiaalityön, lastensuojelun ja mielenterveyspalveluiden osalta liäsämme kevätkaudella ei ulkopuolista rahoitusta saavien kehittämispajojen pitkäjänteistä fasilitointia.

Tammi-kesäkuun välisellä ajanjaksolla oli käynnissä tai saanut rahoituspäätöksen 21 ulkopuolista rahoitusta saavaa hanketta. Merkittävää on hankkeiden ja hankebudjettien määrällinen lisäys sekä kaikkiin hankeavustushakemuksiin saatu positiivinen päätös. Tämän yksikön alla olevien hankkeiden budjetti on vuonna 2024 yhteensä kesäkuun loppuun 2,3 miljoonaa euroa. Kolme hankehakemusta odottaa päätöstä ja uusia hankeavustushakuja on käynnissä.

Vakiinnuttamisraha

Vakiinnuttamisrahan osakokonaisuuksien kehittämistä on jatkettu pääosin suunnitelmien mukaisesti yhteistyössä toimialueiden kanssa. Tietohallinnon osalta allokaatio, 5 miljoonaa euroa on täytynyt heinäkuun aikana, samoin myös Terveyden ja sairaanhoidolliset palvelut on käyttänyt osuutensa jo kokonaan. Kiinteistöjen tyhjen tilojen vuokratulujä on kohdentunut vakiinnuttamisrahalle toistaiseksi odotettua vähemmän. Vuokratulujen kohdalta näkymä kuitenkin on, että kustannukset tulevat loppuvuoden aikana kasvamaan.

Tutkimus, opetus ja koulutus -palvelualue

Tutkimus, opetus ja koulutus -palvelualueen tehtävänä on vastata tutkimukseen ja opetukseen liittyvistä lakisääteisistä hallinnointitehtävistä ja tukipalveluista, mukaan lukien viranomaisasiointi ja tietoluvat, kansallinen koordinointi ja raportointi, perus- ja jatkokoulutuspalvelut sekä muu opetus-toiminta oppilaitosten kanssa. Pohteen TKIO-ohjelmaa on katselmoitu ja Pohde jatkaa pohjoiselle yhteistoiminta-alueelle laadittavan TKI-strategian koordinointia vuoden 2024 aikana. Kokonaisuutena on alkuvuoden aikana toteutunut pääosin suunnitelmien mukaisena, joskin vastuuhenkilöressurssissa on esiintynyt vajeita.

Tutkimuspalvelut

Pohteen kliinistä tutkimus- ja julkaisutoimintaa, sosiaali- ja terveystieteiden opinnäytetöitä ja muita sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuksia on toteutettu entiseen tapaan eri yksiköissä. Pohjois-Suomen yhteistyöalueen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunta on toteuttanut yliopistotasoisien terveyden tutkimuksen valtion rahoitushaun (VTR) vuodelle 2024. Tutkimustoiminnan luonteesta johtuen uusia tutkimushankkeita ilmaantuu ennakoimattomasti, minkä seurauksena palvelualueen talousarvio (tulot ja menot) elävät vuoden aikana merkittävästi, mutta tulojen ja menojen tasapaino säilyy.

Opetuspalvelut

Lääketieteen, sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden harjoittelujaksot ovat toteutuneet suunnitellusti. Opetukseen kohdistettavien valtion korvauksien käyttöä hyvinvointialueella on koordinoitu kansallisesti korvauskäytäntöjen yhtenäistämiseksi ja ohjaamismekanismien lisäämiseksi. Yhteistyösopimusten päivittäminen keskeisten oppilaitosten kanssa on aloitettu.

Menetelmien arviointi

Menetelmien arviointi vastuualueella FinCCHTA on ollut suunnitelman mukaisesti aktiivisesti mukana kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä menetelmien arviointiin liittyvissä tehtävissä. Erityisesti digitaalisten tuotteiden ja palveluiden arviointeja on tehty useita kevään aikana. Laaturekisterit siirtyivät vuoden 2024 alussa omaan vastuuyksikkönsä palvelualueella ja niiden osalta on jatkettu keskusteluja toiminnan kehittämisestä ja hyödynnettävyyden lisäämisestä. Laaturekisterien osalta vuoden 2024 kustannukset tulevat hieman ylittämään suunnitellun. Toimenpiteet laaturekistereiden osalta ovat toteutuksessa.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Järjestämistoimintojen henkilöstömäärä 30.6.2024 oli 542 henkilöä, mikä on 64,7 prosenttia enemmän kuin vastaavana aikana viime vuonna, mutta lähes vuodelle 2024 suunnitellun mukainen. Viime vuoteen verrattuna määrää on nostanut vuoden vaihteessa erityisesti strategiatyön ja resursiohjauksen palvelualueelle keskitetty tiedolla johtaminen. Pääosa henkilöstöresurssin lisäyksestä johtuu kehittämisen palvelualueelle sijoitetuista uusista hankkeista. Lähtövaihtuvuus on pudonnut vuoden 2023 4,4 prosentista 0,8 prosenttiin.

Tammi-kesäkuun palkallinen työpanos on toteutunut 83,7 prosenttisesti käyttösuunnitelmaan 2024 verrattuna, mutta se on 78,2 prosenttia suurempi kuin vastaavaan aikaan viime vuonna. Alkuvuosien 2023 ja 2024 rekrytointikiellot ovat osaltaan hidastaneet rekrytointeja. Määräaikaisten hankehenkilöiden rekrytointi on jatkuvaa, sitä mukaa kun myönteisiä rahoituspäätöksiä saadaan.

Sairauspoissaoloprosentti on tammi-kesäkuussa 1,9 prosenttia eli kasvua edellisvuoden samaan ajankohtaan on 0,4 prosenttiyksikköä. Sairauspoissaoloprosentti on edelleen pieni verrattuna koko Pohteen sairauspoissaoloprosenttiin (5,2 %). Tammi-kesäkuussa 2024 järjestämistoiminnoissa oli yhteensä 566 henkilöä ilman sairauspoissaoloja. Järjestämistoiminnon sairausajan palkkakustannukset olivat tammi-kesäkuussa 218 406 euroa (+114,9 %). Henkilöstömäärän kasvu näkyy sairauspoissaolojen tunnusluvuissa.

Järjestämistoiminto, henkilöstötunnuslukuja						
Henkilöstömäärä			Määräaikaisten osuus, %		Lähtövaihtuvuus, %	
30.6.2023	30.6.2024	Muutos, %	30.6.2023	30.6.2024	1-6/2023	1-6/2024
329	542	64,7 %	47,1 %	53,2 %	4,4 %	0,8 %
Palkallinen työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %	KS 2024	1-6/2024 Tot. %/KS24
302,3	244,9	436,5	191,6	78,2 %	521,4	83,7 %
Toteutunut työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %		
265,8	226	395,5	169,5	75,0 %		
Sairauspoissaolo%			Henkilöt ilman sairauspoissaoloja		Sairausajan palkkakustannus	
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	1-6/2024	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, %
1,6 %	1,5 %	1,9 %	566	101 632	218 406	114,9 %

Taulukko 58: Järjestämistoiminto, henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja (tilasto 11.7.2024 People Analytics).

Talouden toteuma ja ennuste vuodelle 2024

Talousarvion ulkoinen toimintakate vuodelle 2024 on -15,1 miljoonaa euroa. Tammi-kesäkuun toteutunut ulkoinen toimintakate on -7,7 miljoonaa euroa (96,6 %).

Toimintatuottojen toteumassa on alitusta 0,4 miljoonaa. Toimintakulut puolestaan alittuvat 0,7 miljoonalla eurolla. Sekä toimintatuottojen että -kulujen arvioidaan loppuvuonna ylittyvän, mutta järjestämistoimintojen arvioidaan pysyvän kokonaisuutena talousarviossa. Kehittämisen hanketoimintaan on alkuvuoden aikana saatu uusia hankepäätöksiä noin 8,1 miljoonalla eurolla ja avoimia hakemuksia on yhä. Kun niin sanottujen vakiinnuttamisrahahankkeiden alkuperäisestä talousarviosta (15 miljoonaa) vähennetään vuodelle 2025 siirtyviä hankkeita (2,5 miljoonaa), arvioidaan kehittämisen avustustuottojen ja samalla toimintakulujen kasvavan yhteensä noin 5,6 miljoonalla eurolla, toimintakatteen pysyessä samana.

Järjestämistoiminto (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muu- tettu
TOIMINTATUOTOT	17 151	17 584	-433	97,5 %	24 749	34 663	35 169	48,8 %
Myyntituotot	2 275	3 388	-1 113	67,1 %	6 328	6 777	6 777	33,6 %
Maksutuotot	0	0	0	100,0 %	0	0	0	100,0 %
Tuet ja avustukset	14 681	14 027	654	104,7 %	17 524	27 548	28 054	52,3 %
Muut toimintatuotot	195	169	26	115,4 %	897	338	338	57,7 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	100,0 %	0	0	0	100,0 %
TOIMINTAKULUT	-24 868	-25 569	-702	97,3 %	-32 508	-49 834	-50 340	49,4 %
Henkilöstökulut	-15 184	-17 708	-2 524	85,7 %	-22 078	-34 106	-34 618	43,9 %
Palvelujen ostot yhteensä	-7 400	-5 623	1 777	131,6 %	-8 088	-11 252	-11 245	65,8 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	-129	0	129	100,0 %	-364	0	0	100,0 %
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-7 270	-5 623	1 648	129,3 %	-7 724	-11 252	-11 245	64,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-994	-1 314	-320	75,6 %	-1 135	-2 626	-2 628	37,8 %
Avustukset	-874	-492	383	177,9 %	-901	-983	-983	88,9 %
Muut toimintakulut	-416	-433	-17	96,1 %	-307	-866	-866	48,0 %
TOIMINTAKATE	-7 716	-7 985	-269	96,6 %	-7 759	-15 171	-15 171	50,9 %

Taulukko 59: Järjestämistoiminto, talouden toteuma.

5.4 Konsernipalvelut

Keskeiset nostot

- Konsernipalvelujen toimintakatteen arvioidaan alittuvan noin 12,2 miljoonaa euroa.
- Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaiset toimenpiteet pääsääntöisesti etenevät.

Tavoitteiden eteneminen

Hallintopalvelut

Hallintopalveluissa on alkuvuonna keskitytty siirtyneiden sihteeritiimien toiminnan ja tehtävien vaikiinnuttamiseen, erityishuomion kohteena on tilastoinnin ja laskutuksen prosessit. Asiakirjahallinnon ja kirjaamopalvelujen kehitystyön seurauksena toimintojen vasteajat alkavat olla kohtuullisella tasolla. Toimielimille tuotettavat palvelut toimivat hyvin. Toimielinpalveluja ja asianhallinnan palveluja kuitenkin haastaa asianhallintajärjestelmän käyttöönottoon liittyvät tekniset haasteet. Oikeudelliset palvelut ja tietosuojavastaavat ovat tuottaneet ohjeita ja koulutuksia henkilöstölle, muun muassa henkilötietojen käsittelyyn, viranhaltijapäätösten tekemiseen ja sopimushallintaan. Sihteeritiimien ja asiakirjahallinnon toiminnan kehitys luovat kovaa painetta hallintopalvelujen henkilöstöbudjettiin ja 10 prosentin tuottavuustavoitteeseen.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluissa on loppukevään aikana toteutettu HR-tuen vahvistaminen toimialueille. Tuki toteutetaan kohdistamalla henkilöstöpalveluiden vastuualuepäälliköiden ja alueellisten HR-asiantuntijoiden työpanosta ensisijaisesti toimialueiden johtoryhmätyöskentelyyn. Palkka- ja HR-prosessien kehittämistä on jatkettu hankerahoituksen turvin. Kevään aikana on aloitettu neuvottelut työehtosopimusten mukaisten 1.6.2024 maksuun tulevien järjestely- ja kehittämiserien käyttämisestä. Uusi työajanseurantajärjestelmä Nepton on otettu käyttöön 1.5. alkaen. Pelastustoimen ja ensihoivon uusi työajanvuorosunnittelujärjestelmän käyttöönottovalmistelu on menossa.

Henkilöstöpalvelut on organisoinut ja ollut vetovastuussa alkuvuoden aikana aloitettujen ja käytyjen yhteistoimintaneuvottelujen toteuttamisesta. Henkilökunnan työterveyspalveluiden kilpailutuksen valmistelu on jatkunut kevään aikana.

Talous- ja hankintapalvelut

Alkuvuonna talouspalvelut on osaltaan tukenut Pohteen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimeenpanoa ja sen seuranta. Arvonlisäveroprosentin muutokseen on valmistauduttu Pohteen eri toiminnoissa. Vuoden 2025 talousarvioprosessi on käynnistynyt toukokuussa. Asiakaslaskutusyhtiössä alkuvuosi on valmisteltu tiiviisti uuden asiakaslaskutusjärjestelmän käyttöönottoa. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönoton aikataulun päivittyminen on vaikuttanut myös laskutusjärjestelmän aikataulun viivästymiseen. Hankintapalvelut on osallistunut kansalliseen hankintojen kehittämisen akatemiaan. Pitkään jatkunut hankintavelka ja haasteet henkilöstöressurssin

riittävydessä ovat haastaneet hankintaprosessien sujuvuutta ja läpimenoaikoja. Tavarakuljetusten runkoreittien kilpailutus on saatu toteutettua ja kuljetukset ovat käynnistyneet.

Ateria- ja puhtauspalvelut

Ateria- ja puhtauspalveluissa on käynnissä OYSin kahvioiden kilpailutus. Kilpailutus oli tavoite saada päätöksentekoon toukokuun loppuun mennessä, mutta tähän aikatauluun ei päästy. Raahen Kalajoen ateria- ja puhtauspalveluiden liikkeen luovutus on toteutunut suunnitellusti vuoden alusta. Raahen kanttiinien tiloihin etsitään edelleen vuokralaista. Kärsämäen ateria- ja puhtauspalvelut on siirtynyt Pohteen omaan toimintaan, tätä ei ole huomioitu talousarviossa.

Tietohallinto

Tietohallinnon alkuvuoden keskeisiä tehtäviä ovat olleet isojen hankkeiden vuosisuunnitelmien mukainen toteuttaminen ja muutokset. Pohteen yhtenäisen asiakas- ja potilastietojärjestelmäkokonaisuuden (AAPO-hanke) käyttöönottoaikataulua tarkennettiin maaliskuussa. Perustietotekniikan ja ICT-infrastruktuurin uudistamisessa (PERTTI-hanke) on siirrytty suunnittelu- ja kartoitusvaiheesta käytännön toteutuksiin. Uuden sairaalan tietojärjestelmä- ja ICT-projektit (UUTE-hanke) valmistautuvat tehostetusti uuden sairaalan käyttöönottoon.

Hankkeiden lisäksi tietohallinnossa on suunniteltu ja toteutettu aktiivisesti palveluiden yhtenäistämisen- ja kustannussäästötoimenpiteitä kaikilla vastuualueilla. Massalisenssien kuluja on saatu pienennettyä käyttöä ja lisenssityyppäjä optimoimalla ja teleoperaattoripalveluiden yhtenäistäminen on lähes valmis. Pohteen uudet yhtenäiset digipalvelut ovat alkuvuoden aikana alkaneet korvata vanhoja. Digitaalinen sote-keskus on korvannut kolme erillistä omahoitoportaalia ja Pohteen uusi ajanvarausjärjestelmä on korvannut vanhan erikoissairaanhoidon sähköisen ajanvarauksen.

ChatGPT:n aloittama laajojen kielimallien tekoälymurros on alkanut näkyä myös Pohteella. Tietohallinto on kartoittanut yhdessä toimialojen kanssa tekoälyn käyttökohteita ja tehnyt pienimuotoisia kokeiluja tekoälyn mahdollisuuksien selvittämiseksi. Lisäksi Pohde on verkostoitunut muiden hyvinvointialueiden sekä alan toimijoiden kanssa ja on mukana sosiaali- ja terveysministeriön perustamassa SOTE-tekoälyn ekosysteemissä.

Tietohallinnon johtoryhmä vieraili kevään aikana Pohteen kaikkien toimialojen johtoryhmissä keskustelemassa meneillään olevista mittavista hankkeista ja muutoksista sekä ICT-kuluista.

Tekniset palvelut

Teknisten palveluiden toiminnassa on alkuvuonna painottunut valmistautuminen Uuden sairaalan A- ja B –rakennusten käyttöönottoon sekä laajan vuokrakiinteistökannan moninaisiin hallinta- ja selvitystehtäviin. A- ja B –rakennukset on otettu vastaan molemmilta allianssikumppaneilta alkuvuoden aikana. Vuokrakiinteistöissä on lukuisissa kohteissa ilmennyt sisäilmaongelmia ja korvaavien tilojen löytäminen on ollut haasteellista. OYS:n kantasairaalan purkamisen aikataulutusta ja työn organisoitumista on tarkennettu.

Viestintä

Muutosviestintä palveluista ja tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmasta on jatkunut. Verkkosivujen selkeyttä ja saavutettavuutta on kehitetty. Viestintä Pohteen päätöksenteosta on ollut aktiivista ja säännöllistä, samoin kuin mediayhteistyö. OYS viestinnän kehittämishanke etenee. Uuden sairaalan käyttöönottoon liittyvä viestintä on käynnistynyt.

Henkilöstöviestintää on tehty monikanavaisesti ja järjestetty esimerkiksi henkilöstötilaisuuksia ja media- ja some-koulutuksia. Henkilöstölehti Pohdelaisen jakelun painopiste siirtyi sähköisiin kanaviin. Ilona-intranetin muutosta on valmisteltu. Muutos tapahtuu syksyllä 2024. Kriisiviestintäsuunnitelma on päivitetty.

Kuntaviestijöistä ja muista tärkeistä sidosryhmistä koostuva viestintäverkosto on kokoontunut Pohdeen viestinnän johdolla kuukausittain. Viestintäyhteistyötä kuntien kanssa on tiivistetty esimerkiksi sosiaalisen median ja kuntajulkaisujen osalta. Viestinnän palvelualueella on organisoiduttu uudelleen osana johtamisjärjestelmän uudistusta.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Konsernipalveluissa henkilöstömäärä 30.6.2024 ei ole vertailukelpoinen vuoden takaiseen, johtuen useista henkilöstöryhmien siirroista konsernipalveluiden ja muiden toimialueiden välillä. Määräaikaisten osuus on hieman laskenut. Palkallinen työpanos alittaa kuitenkin käyttösuunnitelman mukaisen työpanoksen ollen 90,6 prosenttia. Sairauspoissaoloprosentti oli hieman korkeampi edellisvuoteen verrattuna, kasvu painottui osajaysikköön ja ateriapalveluihin. Sairausajan palkkakustannuksissa oli myös nousua vuoden takaiseen 22,9 prosenttia, johtuen suuremmasta henkilö- ja sairauspoissaolojen määrästä sekä palkkakustannusten noususta.

Konsernipalvelut, henkilöstötunnuslukuja						
Henkilöstömäärä			Määräaikaisten osuus, %		Lähtövaihtuvuus, %	
30.6.2023	30.6.2024	Muutos, %	30.6.2023	30.6.2024	1-6/2023	1-6/2024
1 416	1 576	11,3 %	11,7 %	11,1 %	4,3 %	2,5 %
Palkallinen työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %	KS 2024	1-6/2024 Tot.%/KS24
1 275,3	1 245,8	1 378,1	132,3	10,6 %	1 521,2	90,6 %
Toteutunut työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %		
1 036,5	1 050,4	1 141,3	90,9	8,7 %		
Sairauspoissaolo%			Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	Sairausajan palkkakustannus		
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	1-6/2024	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, %
5,1 %	4,9 %	5,3 %	756	1 017 010	1 250 376	22,9 %

Taulukko 60: Konsernipalvelut, henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja (tilasto 11.7.2024 People Analytics).

Talouden toteuma ja ennuste vuodelle 2024

Toimialueen vuoden 2024 sitova ulkoinen toimintakate aluevaltuustoon nähden on -365,8 miljoonaa euroa (ilman sisäisiä eriä ja pois lukien tarkastuslautakunta). Toimintakatteen toteuma tammi-kesäkuussa on -166,5 miljoonaa euroa. Erityisesti uuden sairaalan aiheuttamat kulut ja ostopalvelut toteutuvat takautuvasti.

Toimintatuottojen toteuma kesäkuussa 2024 on 10,5 miljoonaa euroa (89 %), alittaen talousarvion 1,3 miljoonalla eurolla. Tuottojen toteumassa tietohallinnon tukien ja avustusten, teknisten palveluiden vuokratulojen sekä ateria- ja puhtauspalvelujen myyntituottojen yhteismäärä jää talousarviosta. Tilanteen odotetaan tasaantuvan loppuvuotta kohti.

Toimintakulujen toteuma kesäkuussa 2024 alittaa talousarvion 19,5 miljoonalla eurolla (90,1 %) johtuen toimialueen kulujen epätasaisesta kertymisestä muun muassa teknisten palvelujen lämmityskulujen osalta. Myös uuden sairaalan käyttöönotto viivästyi suunnitellusta, jolloin kulut painottuvat loppuvuoteen.

Hallintopalveluiden palvelualueen toimintakate alittaa käyttösuunnitelman tammi-kesäkuussa 2024 noin 0,6 miljoonaa euroa (91,5 %; ilman lomapalkkavelan muutosta). Henkilöstökulujen toteuma kesäkuussa on lähes talousarviossa, joten henkilöstökuluihin sisältyykin ylitysriskiä. Yleishallinnon sihteeripalveluihin on siirtynyt vielä 2024 sihteereitä ilman että he ovat sisältyneet budjettiin, samoin palvelutuotannossa olevien sihteerien kesälomasijaisuudet eivät sisältyneet budjettiin. Aliresursointi ja jonojen purku on vaatinut määräaikaisten henkilöiden palkkaamista. Lisäksi kesällä tulevat palkkojen sopimuskorotukset. Tämänhetkisen arvion mukaan Hallintopalvelut tulee ylittämään talousarvion niukasti.

Henkilöstöpalvelujen palvelualueen (ilman Rekrytointi- ja resurssipalvelujen vastuualuetta) tammi-kesäkuun toimintakatteen toteuma on 0,2 miljoonaa euroa alle käyttösuunnitelman (98,3 %). Palvelualueen odotetaan pääsevän talousarvioon.

Talous- ja hankintapalveluissa tammi-kesäkuun 2024 toimintakate on 1,6 miljoonaa euroa alle käyttösuunnitelman (ilman lomapalkkavelan muutosta). Vaikka kuluja on toteutunut alkuvuodesta vähemmän suhteessa budjettiin, koko vuoden osalta on riskinä, että henkilöstökulut ylittävät budjetin. Tämä ylitys kompensoituu muiden palvelujen ostojen alituksella ja toimintatuottojen ylityksellä verrattuna talousarvioon. Kokonaisuutena palvelualueen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisena.

Tietohallinnon palvelualueen toteutunut toimintakate tammi-kesäkuulta on 5,9 miljoonaa euroa alle käyttösuunnitelman (86,5 % talousarviosta). ICT-muutosohjelman kulut eivät toteudu tasaisesti vuoden aikana (painottuvat loppuvuoteen), mistä johtuen toimintatuotoissa avustusjaksotus on huomattavasti pienempi kuin budjetissa ja vastaavasti toimintakulut jäävät alle budjetin. Muutoinkin ICT-kulut nousevat loppuvuotta kohti. ICT-muutosohjelman rahoitus ei riitä koko vuodelle. Tämän hetken arvion mukaan Tietohallinto tulee alittamaan käyttösuunnitelman noin 4,5 miljoonalla eurolla johtuen joidenkin uusien tietojärjestelmien käyttöönottojen viivästymisestä ja isojen hankkeiden (AAPO ja PERTTI) aikataulujen tarkastamisesta.

Teknisten palvelujen tammi-kesäkuun 2024 toimintakatteen toteuma on 6 miljoonaa euroa alle käyttösuunnitelman (91,5 %). Toimintatuotot alittavat hieman talousarvion. Toimintakuluissa säästöä aiheuttaa uuden sairaalan A ja B rakennuksen käyttöönoton ja sen kustannusten painottuminen loppuvuoden puolelle. Arvion mukaan palvelualue tulee alittamaan käyttösuunnitelman 6,6 miljoonalla eurolla.

Ateria- ja puhtauspalveluiden tammi-kesäkuun toteutunut toimintakate alittaa käyttösuunnitelman toimintakatteen 1,3 miljoonalla eurolla. Toimintatuotot ovat toteutuneet 75,5 prosenttisesti. Tämä johtuu OYS:n henkilöstöravintolan myyntituotoista, joiden odotetaan jäävän alle budjetin koko vuoden osalta. Sama toimintatuottojen alitus koskee uuden sairaalan Apila ravintolaa, joka suunnitellusta poiketen avautuu vasta syksyllä. Henkilöstökulujen arvioidaan jäävän hieman talousarviosta (-9 %) Myös palvelujen ostot ovat toteutuneet tammi-kesäkuussa alle talousarvion (93,7 %) mutta niiden odotetaan toteutuvan loppuvuodesta talousarvion mukaisina. Kokonaisuutena palvelualueelle arvioidaan pientä talousarvion alitusta.

Viestinnän palvelualueella tammi-kesäkuun toimintakate on 0,2 miljoonaa euroa alle käyttösuunnitelman. Alitus johtuu palvelujen ostoista, joita on toteutunut alkuvuodesta huomattavasti alle budjetin. Palvelujen ostot toteutuvat painottuen loppuvuoteen ja arvion mukaan palvelualue tulee toteutumaan talousarvion mukaisena.

Talousarviossa pysyminen edellyttää tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutumista suunnitellusti. Erityisesti suunniteltujen palveluverkkomuutosten toteutuminen on avainasemassa. Näyttää siltä, että konsernipalveluissa tullaan alittamaan talousarvio noin 12,2 miljoonalla eurolla.

Konsernipalvelut (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muu- tettu
TOIMINTATUOTOT	10 546	11 844	-1 298	89,0 %	30 340	23 688	23 688	44,5 %
Myyntituotot	2 125	2 281	-155	93,2 %	5 270	4 561	4 561	46,6 %
Maksutuotot	1	0	1	100,0 %	4	0	0	100,0 %
Tuet ja avustukset	4 633	6 414	-1 780	72,2 %	18 316	12 827	12 827	36,1 %
Muut toimintatuotot	2 442	2 337	105	104,5 %	4 154	4 674	4 674	52,2 %
Valmistus omaan käyttöön	1 345	813	531	165,3 %	2 597	1 626	1 626	82,7 %
TOIMINTAKULUT	-177 272	-196 029	-18 757	90,4 %	-338 458	-391 279	-390 096	45,4 %
Henkilöstökulut	-40 359	-43 247	-2 888	93,3 %	-77 198	-85 004	-84 533	47,7 %
Palvelujen ostot yhteensä	-74 404	-86 856	-12 452	85,7 %	-141 961	-174 424	-173 712	42,8 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0,0 %</i>	<i>-40</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0,0 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-74 404</i>	<i>-86 856</i>	<i>-12 452</i>	<i>85,7 %</i>	<i>-141 921</i>	<i>-174 424</i>	<i>-173 712</i>	<i>42,8 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 355	-12 813	-2 458	80,8 %	-20 938	-25 626	-25 626	40,4 %
Avustukset	-348	-191	157	182,4 %	-683	-382	-382	91,2 %
Muut toimintakulut	-51 806	-52 922	-1 116	97,9 %	-97 679	-105 844	-105 844	48,9 %
TOIMINTAKATE	-166 725	-184 184	-17 459	90,5 %	-308 118	-367 591	-366 408	45,5 %

Taulukko 61: Konsernipalvelut, talouden toteuma.

Konsernipalveluille on vuodelle 2024 asetettu myös aluehallitukseen nähden sitova ulkoinen toimintakate, joka on -337,6 miljoonaa euroa. Sitova tavoite on asetettu ilman tarkastuslautakunnan sekä henkilöstöpalvelujen rekrytointi- ja resurssipalvelujen tuottoja ja kuluja.

Aluehallitukseen nähden sitovan ulkoisen toimintakatteen toteuma tammi-kesäkuussa oli -154,2 miljoonaa euroa (91 %), alittaen talousarvion 15,3 miljoonalla eurolla.

Konsernipalvelut, sitovuustaso (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muutettu
TOIMINTATUOTOT	10 545	11 844	-1 299	89,0 %	30 125	23 688	23 688	44,5 %
Myyntituotot	2 125	2 281	-155	93,2 %	5 261	4 561	4 561	46,6 %
Maksutuotot	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	4 633	6 414	-1 780	72,2 %	18 316	12 827	12 827	36,1 %
Muut toimintatuotot	2 442	2 337	105	104,5 %	3 951	4 674	4 674	52,2 %
Valmistus omaan käyttöön	1 345	813	531	165,3 %	2 597	1 626	1 626	82,7 %
TOIMINTAKULUT	-164 737	-181 455	-16 718	90,8 %	-311 353	-361 326	-361 596	45,6 %
Henkilöstökulut	-28 044	-29 111	-1 067	96,3 %	-51 161	-56 637	-56 907	49,3 %
Palvelujen ostot yhteensä	-74 197	-86 445	-12 248	85,8 %	-141 341	-172 890	-172 890	42,9 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	0	0	0	0,0 %	-40	0	0	0,0 %
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-74 197	-86 445	-12 248	85,8 %	-141 301	-172 890	-172 890	42,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 350	-12 791	-2 442	80,9 %	-20 905	-25 583	-25 583	40,5 %
Avustukset	-348	-191	157	182,4 %	-284	-382	-382	91,2 %
Muut toimintakulut	-51 799	-52 917	-1 119	97,9 %	-97 661	-105 835	-105 835	48,9 %
TOIMINTAKATE	-154 192	-169 611	-15 419	90,9 %	-281 228	-337 637	-337 908	45,6 %

Taulukko 62: Konsernipalvelut sitovuustaso (ilman tarkastuslautakuntaa ja rekrytointi- ja resurssipalveluita).

Konsernipalvelujen henkilöstöpalvelujen palvelualueelle kuuluvan rekrytointi- ja resurssipalveluiden sitova ulkoinen toimintakate aluehallitukseen nähden on -29,3 miljoonaa euroa. Toimintakate tammi-kesäkuussa on -12,3 miljoonaa euroa (86,5 %), joka alittaa talousarvion 1,9 miljoonalla eurolla. Vastualueen henkilöstömäärä ja -kulut kasvavat vuoden kuluessa erityisesti kesälomasijaisien myötä.

Rekrytointi- ja resurssipalvelut (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muutettu
TOIMINTATUOTOT	1	0	1	100,0 %	200	0	0	0,0 %
Myyntituotot	0	0	0	0,0 %	3	0	0	100,0 %
Maksutuotot	1	0	1	100,0 %	4	0	0	100,0 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
Muut toimintatuotot	0	0	0	0,0 %	193	0	0	0,0 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-12 323	-14 240	-1 917	86,5 %	-23 360	-29 295 296	-27 841 851	44,3 %
Henkilöstökulut	-12 149	-13 923	-1 774	87,3 %	-23 064	-28 648 064	-27 207 234	44,7 %
Palvelujen ostot yhteensä	-162	-296	-133	54,9 %	-262	-603 721	-591 107	27,4 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-162	-296	-133	54,9 %	-262	-603 721	-591 107	27,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5	-20	-15	26,3 %	-29	-39 810	-39 810	13,1 %
Avustukset	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-8	-2	6	408,1 %	-5	-3 700	-3 700	204,0 %
TOIMINTAKATE	-12 322	-14 240	-1 918	86,5 %	-23 160	-29 295 296	-27 841 851	44,3 %

Taulukko 63: Rekrytointi- ja resurssipalvelut, talouden toteuma.

Konsernipalvelujen toimialueelle kuuluvan tarkastuslautakunnan sitova ulkoinen toimintakate aluevaltuustoon nähden on noin -658 000 euroa. Toimintakate tammi-kesäkuussa on -210 583 euroa (63,2 %), alittaen käyttösuunnitelman noin 122 582 eurolla.

Tarkastuslautakunta (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muutettu
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
Myyntituotot	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
Maksutuotot	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
Muut toimintatuotot	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-211	-333	-123	63,2 %	-401	-658 016	-658 016	32,0 %
Henkilöstökulut	-166	-213	-47	78,0 %	-306	-418 436	-418 436	39,8 %
Palvelujen ostot yhteensä	-44	-115	-71	38,2 %	-93	-230 380	-230 380	19,1 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-44	-115	-71	38,2 %	-93	-230 380	-230 380	19,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-2	-1	7,3 %	-1	-3 200	-3 200	3,7 %
Avustukset	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
Muut toimintakulut	0	-3	-3	1,7 %	0	-6 000	-6 000	0,8 %
TOIMINTAKATE	-211	-333	-123	63,2 %	-401	-658 016	-658 016	32,0 %

Taulukko 64: Tarkastuslautakunta, talouden toteuma.

5.5 Hyvinvointialueen johtaminen

Keskeiset nostot

- Hyvinvointialueen valmiussuunnittelu ja YTA-sopimuksen päivitystyö ovat edenneet suunnitellusti.
- Potilas- ja sosiaaliasiavastaavilla on ollut kesäkuun loppuun mennessä 2862 asiakas-kontaktia, joista 2273 on ollut potilasasiavastaavatoimintaan liittyvää ja loput 589 kontaktia ovat sosiaaliasiavastaavien toiminnan puolelta. 15.4.2024 avatun sähköisen palvelukanavan kautta on tullut 66 yhteydenottoa kesäkuun loppuun mennessä. Potilasasioissa eniten yhteydenottoja aiheuttavat hoitoonpääsy ja palvelun toteuttaminen. Sosiaaliasiavastaaviin ollaan yhteydessä lastensuojeluun sekä palvelun toteuttamiseen ja kohteluun liittyvissä asioissa.

Tavoitteiden eteneminen

Yliopistosairaalan tehtävääla

Turvallisuus ja valmius

Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus vastaanotti kesäkuun loppuun mennessä 61 ilmoitusta Pohteen toimintaan liittyvistä merkittävistä häiriötilanteista, joista se suoritti toimintaohjekorttien mukaiset hälytykset sekä keräsi ja välitti tilannekuvatietoa sovitulla tavalla.

Häiriöilmoituksen aihe	Määrä
Tietoturva ja tietosuojapoikkeamat	3
Sote-kiinteistön infraan liittyvät häiriöt	4
Sote-palveluihin kohdistuneet uhka- ja väkivaltatilanteet	1
Sote-tietoliikenteeseen liittyvät häiriöt	49
Muut	4
YHTEENSÄ	61

Taulukko 65: Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskukselle ilmoitetut Pohteen merkittävät häiriötilanteet kesäkuun loppuun mennessä.

Valmiussuunnittelutyö eteni suunnitellusti ja aikataulussaan. Hyvinvointialueen valmiussuunnitelman yleinen osa valmisteltiin yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kanssa hyväksyttäväksi elokuussa 2024. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelma laadittiin VALSU-portaaliin ja hyväksyttiin kesäkuussa. Asiantuntijaryhmät ovat laatineet hyvinvointialueen valmiussuunnitelmat Sosiaali- ja terveysministeriön määrittämälle seitsemälle sosiaali- ja terveydenhuollon keskeisimmälle häiriötilanteelle (pandemia, terroristinen isku, kyberisku, voimanhuollon häiriöt, sotilaallisen voiman käyttö, laajamittainen maahantulo ja CBRNE). Lisäksi toimialueet ovat saaneet ohjauksen ja käyttäjätunnukset toimialuekohtaisten valmiussuunnitelmien laatimiseksi.

YTA-koordinaatio

Pohjoisen YTA-alueen aluehallitusten ja -valtuustojen puheenjohtajistojen sekä johtoryhmien tapaminen toteutettiin Oulussa 14.-15.3.2024. Kokouksessa sovittiin pohjoisen yhteistoiminta-alueen yhteisen selvityksen tekemisestä tammikuussa ilmestyneen kansallisen erikoissairaanhoidon sairaaloiden ja päivystysten porrasteisuuden, työnjaon ja yhteistyön raportin (VN/24983/2023) pohjalta. Pohjoisen YTA:n hyvinvointialueet pitivät oma-aloitteista, ennakoivaa, työnjaon edistämistä mahdollisuutena edistää kestäväää sairaaloiden ja päivystysten toimintaa alueella. Selvitystyö käynnistyi suunnitellusti.

Lisäksi kokouksessa käsiteltiin tiekarttaa YTA-sopimuksen päivitykselle. Päivitettyä YTA-sopimusta tavoitellaan tuotavaksi aluehallitusten ja -valtuustojen käsittelyyn loppuvuodesta 2024.

Osana tiekarttaa toteutettiin valmistelua YTA-konttorin perustamiseksi. YTA-konttorin tehtävänä on Pohjois-Suomen hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevien palvelujen strategisen ohjauksen ja johtamisen laaja-alainen asiantuntijatuki ja siihen liittyvän osaamisen varmistaminen resurssien näkökulmasta. YTA-konttori tukee hyvinvointialueiden toimintoja muun muassa seuraavissa

asioissa: tietojohtaminen, analyysit ja ennusteet, tietohallinto (arkkitehtuuri ja infra), sähköiset palvelut, hankinnat (palvelut ja tavarat), varasto- ja logistiikkapalvelut, vaativat lakipalvelut, lääkintälaitetekniikka, rakennuttamis- ja kiinteistöhallintapalvelut ja tutkimukseen, koulutukseen ja innovaatio-toimintaan liittyvät tukipalvelut.

Lääketieteen, hoitotyön ja -tieteen ja sosiaalityön tehtäväalat

Lääketieteen, hoitotieteen ja -työn ja sosiaalityön tehtäväalojen työ laadukkaiden ja turvallisten palveluiden kokonaisuuden tukemisessa, ammattiryhmien yhteistyön sekä hoito- ja toimintakäytäntöjen kehittämisessä on edennyt. Pohteen ammattilaisille suunnattuja hoito- ja palveluketjuja on alkuvuonna 2024 julkaistu neljä, valmisteilla moniammatillisissa koko Pohteen organisaation läpi-leikkaavissa työryhmissä on 12 hoitoketjua. Hoito- ja palveluketju on ammattilaisille suunnattu työkalu, jossa on alueellisesti kuvattu eri toimijoiden työnjako ja yhteistyö yleensä tietyn potilasryhmän hoidon osalta. Hoito- ja palveluketjutyöhön liittyen on aloitettu osaamistarpeiden selvittely ja kehittämistyö, jota edistetään hoitotieteen ja -työn tehtäväalan osaamisen johtamisen kokonaisuudessa. Asiakas- ja potilasturvallisuustyön verkostomaisen rakenteen työskentely on edennyt. Yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmien (Saga ja Esko) toiminnallisen käyttöönoton toimintamalleja on tarkennettu ja vahvistettu ammattilaisten roolia käyttöönotossa. Sosiaalityössä on vahvistettu osaamisen tukirakenteita ja sosiaalityöntekijöiden allokoitiprosessien myötä saatu vahvistettua palvelujen integraatiota. YTA-alueen sosiaalityön asiantuntijaverkoston työ on käynnistynyt Pohteen koordinoimana. Ohjautumista sosiaalihuoltoon sekä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistyön käynnistämistä on myös ohjeistettu.

Osaajapula haastaa monia ammattiryhmiä. Pohteella on tunnistettu henkilökunnan saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseksi muun muassa työnjaon, työn sisältöjen ja uramallien kehittämisen tarve ja useita hankkeita tilanteen korjaamiseksi on aloitettu. Hoitotyön uramalli etenee samanaikaisesti KT:n tasopalkkamallin mukaisesti ja suunnitellaan yhteensopivaksi hoito- ja palveluketjuissa tarvittavan osaamisen kanssa. Oikean osaamisen kohdistamisen ja osaamisen jakaminen potilaiden ja asiakkaiden hoito- ja palveluketjussa nähdään osaksi palveluiden vaikuttavaa kohdentamista ja myös keinoksi edistää henkilöstön pysyvyyttä ja riittävyttä. Osaamisen oikean kohdentamisen edistämiseksi on aloitettu moniammatillinen hanke, jossa kartoitetaan tehtäväsisältöjä ja tehdään esitys työtehtävien allokoinnista. Toimenpiteitä edistetään yhteistyössä palvelutuotannon sekä kehittämis- ja henkilöstöpalveluiden kanssa. Lisäksi hoitohenkilökunnan riittävyttä pyritään varmistamaan kansainvälisen rekrytoinnin kautta sekä hankkeessa, jossa kartoitetaan alueella jo asuvien maahanmuuttajatausteisten henkilöiden, vajaatyökykyisten ja alalta pois lähteneiden mahdollisuutta työllistyä Pohteelle. Sosiaalityöntekijöiden saatavuuden ja riittävyden toimenpidesuunnitelma on hyväksytty ja suunnitelma osaltaan toimii myös sosiaalihuollon osaamisen vahvistamisen viitekehyksenä.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Toimialueen palkallinen työpanos on hieman laskenut edellisestä vuodesta ylittäen kuitenkin vuoden 2024 talousarvion vajaalla prosentilla.

Sairauspoissaoloprosentti on kasvanut edellisvuoteen nähden, ollen tammi-kesäkuussa 2,6 prosenttia (edellisenä vuonna vastaavana aikana 0,8 %). Sairausajan palkkaa on maksettu 360,6 prosenttia enemmän kuin vastaavana aikana edellisvuonna.

Hyvinvointialueen johtaminen, henkilöstötunnuslukuja						
Henkilöstömäärä			Määräaikaisten osuus, %		Lähtövaihtuvuus, %	
30.6.2023	30.6.2024	Muutos, %	30.6.2023	30.6.2024	1-6/2023	1-6/2024
37	34	-8,1 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %	3,1 %
Palkallinen työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %	KS 2024	1-6/2024 Tot.%/KS24
34,7	34,4	33,7	-0,7	-2,0 %	33,4	100,9 %
Toteutunut työpanos						
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, lkm	Muutos, %		
29,1	30,2	29,4	-0,8	-2,6 %		
Sairauspoissaolo%			Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	Sairausajan palkkakustannus		
TP 2023	1-6/2023	1-6/2024	1-6/2024	1-6/2023	1-6/2024	Muutos, %
1,1 %	0,8 %	2,6 %	24	5 658	26 061	360,6 %

Taulukko 66: Hyvinvointialueen johtaminen, henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja (tilasto 11.7.2024 People Analytics).

Talouden toteuma ja ennuste vuodelle 2024

Hyvinvointialueen johtaminen sisältää tehtävälait (lääketiede, hoitotyö ja -tiede, sosiaalityö ja yliopistollinen sairaala), riskien hallinnan sekä sisäisen tarkastuksen.

Toimialueen vuoden 2024 sitova ulkoinen toimintakate aluevaltuustoon nähden on -17,7 miljoonaa euroa (ilman sisäisiä eriä). Toimintakate tammi-kesäkuun tilanteessa on -8,3 miljoonaa euroa (93,7 %) alittaen talousarvion noin 0,6 miljoonaa eurolla. Toimintatuotoissa on ylitystä noin 0,3 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen erä on yliopistollisen sairaalan tehtävälaitan hankeavustus, joka toteutuu kaksi kertaa vuodessa hakemusten perusteella. Toimintakulut on toteutunut 96,8 prosenttisesti, alittaen talousarvion noin 0,3 miljoonalla eurolla.

Hyvinvointialueen johtamisen toimialan yliopistollisen sairaalan tehtävälaitalle kohdistuvat Pohteen vartiointilaskut. Vuoden 2023 kokemuksen perusteella vartiointilaskuissa on eroja kuukausittain. Riskienhallinnan palvelualueelle kirjautuivat vuonna 2023 lähes kaikki Pohteen vakuutuslaskut. Vuonna 2024 on tavoitteena kohdistaa vakuutuslaskut toimialoille aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Tammi-kesäkuun toteuman perusteella hyvinvointialueen johtaminen tulee alittamaan talousarvion noin 0,2 miljoonalla eurolla.

HVA Johtaminen (1 000 €)	TOTEUMA 6/2024	KS 6/2024	YLITYS (+) / ALITUS (-)	TOT % KS 6/2024	TP 2023	TA 2024 alkuperäinen	TA 2024 muutettu	TOT-% TA24 muu- tettu
TOIMINTATUOTOT	445	151	294	295,1 %	361	302	302	147,5 %
Myyntituotot	20	23	-3	86,1 %	31	46	46	43,0 %
Maksutuotot	0	0	0	100,0 %	0	0	0	100,0 %
Tuet ja avustukset	102	96	6	105,9 %	184	192	192	53,0 %
Muut toimintatuotot	324	32	292	1011,9 %	146	64	64	505,9 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-8 759	-9 034	-274	97,0 %	-11 958	-17 986	-17 986	48,7 %
Henkilöstökulut	-1 783	-1 802	-18	99,0 %	-3 597	-3 523	-3 523	50,6 %
Palvelujen ostot yhteensä	-6 565	-6 788	-224	96,7 %	-7 944	-13 577	-13 577	48,4 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	0	0	0	100,0 %	-1	0	0	100,0 %
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-6 565	-6 788	-224	96,7 %	-7 944	-13 577	-13 577	48,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23	-29	-6	78,5 %	-37	-58	-57	39,3 %
Avustukset	0	0	0	0,0 %	-1	-1	-1	0,0 %
Muut toimintakulut	-388	-414	-26	93,7 %	-378	-828	-828	46,9 %
TOIMINTAKATE	-8 314	-8 883	-569	93,6 %	-11 597	-17 685	-17 685	47,0 %

Taulukko 67: Hyvinvointialueen johtaminen, talouden toteuma.

6 Riskit ja niihin varautuminen

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sisäinen valvonta ja riskienhallinta järjestetään hyvinvointialueelle asetettujen tavoitteiden sekä hyvän hallintotavan vaatimusten mukaisesti. Hyvinvointialue on velvollinen huolehtimaan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Talousarviokirjan 2024 mukaisia toimialueiden tunnistamia keskeisimpiä toimintamallien ja rakenteiden uudistamiseen liittyviä riskejä ja niihin varautumista on kuvattu alla olevassa taulukossa:

Riski	Tilanne 1–6/2024
<p>Osaavan henkilöstön puute</p> <p>Rekrytointihaasteet ja lisääntynyt henkilöstön vaihtuvuus haastaa palvelutarpeeseen vastaamisessa sekä kasvattaa vuokratyövoiman ja ostopalveluiden käyttöä. Tulevat lakisääteiset mitoitussuhteiden muutokset huomioiden tilanteen odotetaan vaikeutuvan. Henkilöstövaje hidastaa kehittämistyötä.</p>	<p>Osaavan henkilöstön puute haastoi toimialueita vaikuttaen asiakas- ja potilastyöhön. Henkilöstön saatavuusongelmia oli myös tukipalveluissa. Henkilöstön saatavuudessa on ammattiryhmien ja myös alueen sisällä vaihtelua. Henkilöstön rekrytointia on hidastanut osaltaan yhteistoimintamenettely.</p> <p>Osaajavajeeseen pyritään vaikuttamaan tasaamalla henkilöstön käyttöä yksiköiden ja alueiden välillä ja lisäämällä resurssien puitteissa vakinaisten vakanssien määrää. Osaavaa henkilökuntaa on paremmin saatavilla vakinaisiin toimiin kuin sijaisuuksiin. Pienempien yksiköiden palveluita keskitetään isompiin yksiköihin. Viestintää kohdennetaan suoraan alueen alan opiskelijoille ja kampanjoidaan työnantajakuvan parantamiseksi.</p>
<p>Palvelutarpeen sekä hoito- ja palveluvelan kasvu</p> <p>Asiakkaiden palvelutarvetta ei pystytä arvioimaan lakisääteisissä määrärajoissa. Hoitotakuu ei toteudu, hoitotakuu lainsäädännön tiukentuminen haastaa Pohteen resurssit. Asiakkaiden palvelutarpeet kasvavat ja monimutkaistuvat.</p>	<p>Hoidon ja palvelun tarpeisiin ei pystytty kaikilta osin vastaamaan lakisääteisissä ajoissa. Osaavan henkilöstön puute vaikutti monelta osin palveluiden järjestämiseen ja siten myös hoidon ja palvelun saatavuuteen. ja esimerkiksi kotiin annettavien palveluiden suunnitelmallinen vahvistaminen estyi. Osaavan henkilökunnan puute aiheuttaa myös leikkauksien sulkemista. Hoitojonot kasvoivat. Sosiaalityöntekijöiden saatavuus on riskinä siinä, että pystytäänkö asiakkaiden palvelupäätöksiä tarkastamaan tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteiden aika- ja laatuolosuhteissa. Lakisääteiset henkilöstömitoitukset toteutuivat eri palveluissa pääosin, mutta joistakin ammattilaisista on osaajapula.</p> <p>Pelastustoimialueella on tehokkaan pelastustoiminnan toteutumisen näkökulmasta kriisityneitä paloasemia. Lisäksi usealla paloasemalla on vakavana huolena palokuntatoimintaan aktiivisesti osallistuvien pieni määrä ja/tai puutteet toimintakykyvaatimusten toteutumisessa. Tämä vaikeuttaa tavoitteiden toteuttamista erityisesti savusukellus- ja pintapelastuskykyä vaativissa tehtävissä.</p> <p>Kiireellisen pelastustoiminnan toimintavalmiusajat toteutuivat koko aluetta tarkasteltaessa hyvin. Merkittävää on toteutumien heikentyminen kunnissa, joiden alueella ei ole 247-päivystävää paloasemaa. Niin sanottujen ongelmaruutujen tilanne on ennallaan. Korjaavat toimenpiteet ovat vaikeita ja/tai kalliita.</p>
<p>Integraatio ei toteudu hoito- ja palveluketjuissa</p> <p>Yhteistyö/viestintä toimialueiden sekä operatiivisen ja strategisen toiminnan välillä ei toteudu toivotusti. Siiloutuminen haastaa palveluketjukohtaisen toiminnan tarkastelun.</p> <p>Talousarviossa tehtyjen suunnitelmien toteuma riippuvainen muiden toiminnasta ja muun muassa kilpailutuksista.</p>	<p>Hoito- ja palveluketjujen sujuvuuden varmistamiseksi tarvitaan jatkuvaa yhteistyössä tehtävää kehittämistyötä. Hoito- ja palveluketjujen haasteita on tunnistettu ja yhteistyö aloitettu eri toimialojen kanssa jo viime vuonna mm. ikäihmisten akuuttihoitoketjutyöryhmän toimesta.</p> <p>Alkuvuoden aikana on tiivistetty elämäntapa- ja elämäntilanteen prosessityöntekijöiden tavoitteena edelleen parantaa palveluiden yhteensovittamisen kautta palveluiden vaikuttavuutta ja sitä kautta edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä.</p>

Riski	Tilanne 1–6/2024
<p>Kustannuskehitys ei vastaa rahoitusta</p> <p>Ostopalveluiden ynnä muiden hintojen korotukset haastavat taloutta.</p> <p>Rakennemuutokset eivät toteudu tai ne viivästyvät. Kansallinen rahoitus ei kehity vastaamaan kasvaviin palvelutarpeisiin ja hyvinvointialueiden erityiskysymyksiin.</p>	<p>Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisia sopeuttamistoimia on laadittu ja käsitelty yhteistoimintamenettelyssä. Riskinä on kuitenkin, ettei suunniteltuja toimenpiteitä päästä toteuttamaan riittävän nopeasti tai ollenkaan talousarviovuoden aikana.</p> <p>Taloudellisia riskejä on sopeutettu eri palveluissa arvioimalla palveluseteli- ja ostopalvelusopimuksia ja niiden käyttöä. Vaikka osassa palveluita käyttö on vähentynyt ei tämä näy välttämättä talouden tunnusluvuissa. Muun muassa henkilöstön saatavuuden haasteet ja oman tuotannon vähäinen osuus erityisesti kalliiden laitospalveluiden osalta sekä hinnankorotukset ja yleensä vaativimpien palveluiden tarve vaikuttavat ostopalveluiden kustannusten hallintaan.</p> <p>Talouden osalta riskiä aiheuttivat myös kohonneet hoitotarvike- ja laboratoriokulut. Myös tulevaisuuden sairaalaan muuton myötä realisoituvat kustannukset ovat riski.</p>
<p>Ulkopuolisen rahoituksen hyödyntäminen ei toteudu</p> <p>Hankkeiden toiminnot saadaan viiveellä käyntiin, jolloin kustannukset jäävät alle budjetoidun ja näin ollen myöskään tulot tai tasapainotusvelvoitteet eivät toteudu suunnitellusti.</p> <p>Tutkimusrahoitusta ei pystytä hyödyntämään täysimääräisesti.</p>	<p>Ulkopuolisen rahoituksen väheneminen haastaa tietohallinnon ICT-muutosohjelman toteuttamista. Tämä ja henkilöstön rekrytointiongelmät voivat aiheuttaa viivästyksiä muutosohjelman toteuttamisessa.</p>
<p>Tukijärjestelmien toimimattomuus</p> <p>Tietoaltaan ja johdon työpöydän rakentamisessa ei edetä aikataulussa. Yhtenäisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän vaiheittainen käyttöönotto viivästyy.</p> <p>Tukipalveluita ei ole riittävästi tai ne eivät vastaa toimialueiden tarpeisiin.</p>	<p>Pohteen tietoalustan, PohdeDW:n kehitystyön etenemiseen vaikuttaa asiakas- ja potilastietojärjestelmien kehitystyön aikataulutus ja eteneminen. Toimintatiedon saannissa erityisesti sosiaalihuollon osalta on edelleen puutteita ja tämä hankaloittaa toimialueilla toiminnan arviointia ja tavoitteiden asetantaa. Lisäksi myös muun muassa henkilöstö- ja taloustietojärjestelmiin tehdään päivityksiä.</p>
<p>Tietojärjestelmien uudistamisten ongelmat</p> <p>Asiakas- ja potilastietojärjestelmäkokoisuuden käyttöönoton viivästyminen. HR-järjestelmän ja muiden toimialariippumattomien järjestelmien uusien versioiden käyttöönoton ongelmat.</p>	<p>Asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöönotot haastoivat asiakas- ja potilastyötä. Tietojärjestelmien uudistamisten hitaus on aiheuttanut ja aiheuttaa tehottomuutta.</p> <p>Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä Sagan käyttöönoton viivästyminen vaikeuttaa merkittävästi palvelujen suunnitelmallista toimintaa. Lifecare-potilastietojärjestelmä konsolidoitiin kevään aikana. Konsolidoinnin aikainen työ heikensi potilasturvallisuutta ja ammattilaisen työtä sekä aiheutti ajoittain suuria häiriöitä toimintaan. Konsolidointi tuo toisaalta helpotusta erityisesti palveluissa, jotka tuotetaan keskitetysti koko hyvinvointialueelle.</p> <p>Muutoksien aiheuttamiin riskeihin ja häiriötilanteisiin varauduttiin ohjeistuksilla ja tiedottamalla. Huolellinen suunnittelu ja ennakkoviestintä on tärkeää potilasturvallisuuden säilyttämiseksi.</p>
<p>Uuden sairaalan käyttöönottoon liittyvät häiriöt</p> <p>Sairaalan käyttöön liittyvien järjestelmien ja toimintamallien häiriöt.</p>	<p>Uuden sairaalan käyttöönotto tulee olemaan vaativa työ toimialueella ja myös muun muassa useilla konsernipalvelujen palvelualueilla.</p> <p>Tulevaisuuden sairaalaan muuton lähestyessä isoimpana riskinä tulee olemaan onnistuminen tietotekniikan muutossa. Potilasturvallisuuden säilyttämiseksi muuton aikana on tehtävä paljon työtä.</p>

Taulukko 68: Toimintamallien ja rakenteiden uudistamiseen liittyvät riskit ja niihin varautuminen.

Liitteet

- Liite 1:** [Rakennemuutoksen eteneminen järjestämissuunnitelman mukaisesti](#)
- Liite 2:** [Talouden tasapainotustavoitteiden eteneminen](#)
- Liite 3:** [Toimialuekohtaiset hankinnat, palvelusetelin sääntökirjat, myöntämisen perusteet ja asiakasmaksut 1.1.2024 - 30.06.2024](#)
- Liite 4:** [Valvontatapahtumat ja toimialueille tulleet kantelut ja muistutukset vuonna 2023 ja 1.1.2024 - 30.06.2024](#)
-

Liite 1: Rakennemuutoksen eteneminen järjestämissuunnitelman mukaisesti

Järjestämissuunnitelman rakennemuutoksen tavoitteiden toteutumista on kuvattu seuraavasti:

- Tavoite on toteutunut ●
- Tavoitteessa on edetty ●
- Tavoite ei ole edennyt ●

Indikaattori ja valtuustokauden tavoite / suunnitelma 2023–2025 + lisätynä TUTA2 muutokset	Lähtö- tilanne (2023)	TP 2023	1-6/2024	Tavoitteen toteutuminen
1. Yhteisöllinen asuminen (sosiaalihuolto)				
Asumispaikkojen muutos	309	309	320	Tavoitteessa on edetty ●
Lähtötilanne 309 yhteisöllisen asumisen asumispaikkaa, tavoitteena lisätä paikkamäärää 158 paikalla, jolloin paikkoja yhteensä 467.				
2. Ympäri vuorokautinen palveluasuminen (sosiaalihuolto)				
Asumispaikkojen muutos	3228	3170	3117	Tavoitteessa on edetty ●
Lähtötilanne 3228 ympärivuorokautisen asumisen asumispaikkaa, tavoitteena vähentää paikkamäärää 146–156 paikalla vuonna 2023 ja yhteensä 260–280 paikalla vuoteen 2025 mennessä, jolloin paikkoja yhteensä 3072-3082.				
Ympäri vuorokautisen palveluasumisen peittävyys (%) 75-vuotta täyttäneillä		7,5 %	7,1 %	Tavoitteessa on edetty ●
Vuoteen 2025 tavoitepeittävyys yli 75- vuotiaiden osalta on 6 %.				
3. Arviointi- ja kuntoutusyksikkö (sosiaalihuolto)				
Arviointi- ja kuntoutusyksikköpaikkojen muutos	280	320	320	Tavoitteessa on edetty ●
Lähtötilanne 280 arviointi- ja kuntoutuspaikkaa, tavoitteena lisätä paikkamäärää 52 paikalla vuoteen 2025 mennessä, jolloin paikkoja yhteensä 332.				
Tarkentunut TUTA2: Arviointi- ja kuntoutusyksikköpaikkoja lisätään 13 paikkaa ja paikkoja keskitetään isompiin yksiköihin, tavoitepaikkamäärä (332) saavutetaan 2025.				
4. Akuuttihoito (terveydenhuolto)				
Akuuttihoitopaikkojen muutos	388	266	266	Tavoite on toteutunut ●
Lähtötilanne 388 akuuttihoitopaikkaa, tavoitteena vähentää paikkamäärää 122 paikalla vuoteen 2025 mennessä, jolloin paikkoja yhteensä 266.				
Tarkentunut TUTA2: Akuuttiosastopaikkoja vähennetään (29 paikkaa) ja akuuttiosastopaikat keskitetään alueellisesti isompiin yksiköihin. Yksityisten palvelujen tuottajien rooli akuuttiosastopalvelujen tuottajana tarkastellaan sopimusten päätyttyä.				

Indikaattori ja valtuustokauden tavoite / suunnitelma 2023–2025 + lisättynä TUTA2 muutokset	Lähtö- tilanne (2023)	TP 2023	1-6/2024	Tavoitteen toteutuminen
Akuuttiosastojen paikkamäärä ja sijoittumista tarkastellaan vuoden 2024 aikana.				
5. Laitoshoito (sosiaalihuolto)				
Laitoshoitopaikkojen muutos	126	93	74	Tavoitteessa on edetty
Lähtötilanne 126 laitoshoitopaikkaa, tavoitteena vähentää paikkamäärää 54 paikalla vuoteen 2025 mennessä, jolloin paikkoja yhteensä 72.				
Laitoshoitopaikkojen peittävyys (%) 75-vuotta täyttäneillä	0,2 %		0,18 %	Tavoitteessa on edetty
6. Sairaalahoito (terveydenhuolto)				
Sairaalahoitopaikkojen muutos	1007	841	841	Tavoite on toteutunut
Lähtötilanne 1007 sairaalahoitopaikkaa, tavoitteena vähentää paikkamäärää 165 paikalla vuoteen 2025 mennessä, jolloin paikkoja yhteensä 842.				
7. Psykiatrinen osastohoito (terveydenhuolto)				
Osastohoitopaikkojen muutos	201	191	186	Tavoite on toteutunut
Lähtötilanne 201 psykiatrisen osastohoidon paikkaa, tavoitteena vähentää paikkamäärää 16 paikalla vuoteen 2025 mennessä, jolloin paikkoja yhteensä 185.				

Liite 2: Talouden tasapainotustavoitteiden eteneminen

Toimenpiteen tilaa kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

 Suunnitteilla **S** Käynnissä **K** Toteutettu **T**

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
SOTE-JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA							
Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut: Lapset, nuoret ja perheet							
Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisten kotiin annettavien palveluiden oman henkilöstön lisääminen ja kohdentaminen palvelutarpeiden mukaisesti sekä ostopalveluiden vähentäminen palvelujen vaikuttavuuden lisäämiseksi.	-9 500 000	-4 870 000	-6 770 000	-7 870 000	Vuodelle 2026 huomioitava lainsäädännön muutos / sosiaalihuollon sopeutus kansallisesti 100 milj.	K	Sosiaalihuoltolain mukaisten ostopalvelujen osalta tavoitteet saavutettavissa, lastensuojelulain mukaisissa ostopalveluissa ylitysuhkaa. Oman toiminnan lisääminen korvaamaan osittain ostopalveluja on viivästynyt mm. yt-menettelyn vuoksi.
Oman henkilöstön lisääminen ja osaamisen vahvistaminen hoidon kohdentamisen, jatkuvuuden ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi. Hallitsematonta ostopalveluina tuotettavaa vuokratyövoimaa psykiatrien, psykologien ja päihdetyön osalta vähennetään suunnitelmallisesti.	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000		K	Psykologipoolin rakennetta on kehitetty ja johtavan psykologin viran valmistelu on tehty. Psykologipoolin rakennetta on kehitetty ja johtavan psykologin viran valmistelu tehty.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut: Ikäihmiset							
Ikäihmisten ympärivuorokautisen palveluasumisen peittävyden (yli 75-vuotiaiden määrä palvelussa) saavutetaan nopeammin 6 prosenttiin (nykyinen peittävyys 8,1 %) vuonna 2024. Sisältää sote-järjestämissuunnitelmasta siirtyneet toimeenpanosuunnitelmat: - Tehostetun palveluasumisen paikkojen vähentyminen - Yhteisöllinen asuminen	-17 250 000	-10 400 000	-21 500 000	-21 500 000		K	Ikäihmisten ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkojen vähentäminen on edennyt. Suunnitelmat ja päätökset uusista lakkautettavista ja muuttuvista paikoista tehty.
Sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon purku. Sisältää sote-järjestämissuunnitelmasta siirtyneen toimeenpanosuunnitelman: Laitoshoidon paikkojen väheneminen -14 paikkaa, ikäihmisten palvelut, Rannikko	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000		K	Sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon tuottaminen ostopalveluna päättynyt 1/2024. Julkisen sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon käyttö vähentynyt.
Arviointi- ja kuntoutusyksikköpaikkoja lisätään 13 paikkaa ja paikkoja keskitetään isompiin yksiköihin, tavoitepaikkamäärä (332) saavutetaan 2025. Sisältää sote-järjestämissuunnitelmasta siirtyneen toimeenpanosuunnitelman: Arviointi- ja kuntoutusyksiköiden paikkojen lisääminen	1 040 000	900 000	2 900 000	2 900 000		K	Paikkojen lisäämisen ja muutosten suunnitelmat valmiina.
Kotiin annettavia palveluja vahvistetaan, säännöllisen kotihoidon tavoitepeittävyys nousee 14 %:iin. Järjestämistapaa arvioidaan.	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000		K	Suunnitelmat ovat valmiina.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
Parannetaan hoito- ja palveluketjun toimivuutta yli 75-vuotiaiden osalta integraatiota lisäämällä. Sovitaan yhteistyöstä kuntien ja järjestöjen kanssa.		0	0	0		K	Palveluketjun kehittämistyö on aloitettu yhdessä eri toimialueiden kanssa, järjestämistoiminnon ohjauksessa.
Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut: Vammaiset							
Henkilöstöresurssien tarkistaminen mitoituksen ja toiminnan mukaiseksi. Osaajajaksikkoon resursointi sijaisten osalta.	-900 000	-940 000	-940 000	-940 000		K	Henkilöstön vuokrauksen sopimus päättyy 31.5.2024. Osaajajaksikon rekrytoinnit viivästyneet, sijaiskulut toistaiseksi menneet omista yksiköistä.
Asumispalveluja järjestetään alueellisesti. Asumispalvelujen omaa palvelutuotantoa lisätään ja ostopalveluja vähennetään. Asumispalvelurakennetta kevennetään. Sisältää sote-järjestämissuunnitelmasta siirtyneen toimeenpanosuunnitelman: Vammaisten asumispalveluyksiköiden perustaminen	-5 100 000	-2 328 447	-4 632 153	-5 097 400		K	Ostopalvelujen purkamisen saatu osittain käyntiin. Osassa haasteena ulkopuoliset syyt (tila-asiat tms.). Osaa toimenpiteistä ei saada toteutumaan täysimääräisenä, näihin on uudet toimenpiteet.
Päiväaikaista toimintaa kehitetään yhteistyössä asiakkaiden ja kuntien sekä järjestöjen kanssa.	0	0	0	0		K	Tavoitellut säästöt konsernipalveluihin. Päiväaikaisen toiminnan kehittämistä jatketaan yhteistyössä asiakkaiden, kuntien ja järjestöjen kanssa. Yhteistointamenettelyt vaikuttaneet toimenpiteen etenemiseen.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
Kuljetuspalvelujen välitystoiminnan laajentaminen koko alueelle omana toimintana Tervia Logistiikka -yhtiön viivästymisen vuoksi ja jatkossa osaksi Tervia Logistiikan toimintaa. Yhdenmukaisten myöntämisperusteiden mukaiset asiakaspäätökset.	-2 500 000	-1 500 000	-2 500 000	-2 500 000		K	Välitystoiminta laajentunut alkuvuonna suunnitellusti. Hankinnan viivästyminen, arvio voimaantulosta 1.9.2024.
Henkilökohtaisen avun ostopalvelujen vähentäminen 20 % järjestämällä palvelut kustannustehokkaammalla tavalla vahvistamalla työnantajamallia ja laajentamalla palveluseteli koko alueelle ja oma palvelutuotanto omissa yksiköissä. Yhdenmukaisten myöntämisperusteet ja toimintakäytännöt.	-1 200 000	0	-1 200 000	-1 200 000		K	Henkilökohtaisen avun ostopalvelun hankintapäätös ja palvelusetelin laajennus koko hyvinvointialueelle toteutuneet maaliskuussa 2024. Asiakkohtaiset palvelutarpeen arvioinnit ja/tai palvelusuunnitelman päivittämiset käynnissä, palvelun tuotantotapaa arvioidaan samalla.
Asunnon muutostöiden yhdenmukaisten myöntämisperusteiden laatiminen (apuvälineet, laitteet, taloudelliset tukitoimet) ja Pohteen hankintojen toteuttaminen.	-250 000	-125 000	-250 000	-250 000		K	Asunnon muutostöiden hankinnan kilpailutus valmistumassa kesäkuussa 2024. Myöntämisperusteiden yhtenäistäminen käynnissä, Osaamiskeskuksessa toteutettu yhtenäistämistä suurempien hankintojen osalta. Yhteistyötä aloitettu mm. apuvälinekeskuksen ja asennusten kanssa.
Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut: Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat							
Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumis- ja laitospalveluiden rakennetta kevennetään kotiin annettaviksi palveluiksi ja ostopalveluita vähennetään asumispalveluissa 10 %:stä 40 %:iin lisäämällä tuettua asumista.	-7 000 000	-1 300 000	-2 400 000	-2 600 000	Vuodelle 2026 huomioitava lainsäädännön muutos / sosiaalihuollon sopeutus kansallisesti 100 milj.	K	Palvelutarpeenarviointi ja mahdollisten asiakkaiden siirto kevyempiin palveluihin on meneillään. Oman tuotannon vahvistaminen ei ole merkittävästi lisääntynyt. Asetettuja tavoitteita ei saavuteta tällä aikataululla. Sopeuttamista saatu tehtyä kokonaisuudessaan n. 20 %. Vuokra-asuntojen saaminen asiakkaalle ei ole onnistunut.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
Yhdenmukaistetaan myöntämisperusteita vaati- viin ja pitkiin psykoteriapalveluihin, joita on myönnetty yli 16-vuotiaille, ja joilla on oikeus KE- LAn myöntämään lääkinälliseen kuntoutukseen. Turvataan kaikkien Kelan kuntoutusten ulkopuo- lella olevien myös yli 67-vuotiaiden psykoterapia lääkinällisenä kuntoutuksena silloin, kun se on hoidollisesti tarkoituksenmukaista.	0	0	0	0		K	Kriteereiden yhdenmukaistaminen ja myöntämisen prosessin uudelleenmäärit- tely on käynnissä.
Arvioidaan mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden tarkoituksenmukainen hoito sekä hoidon ja palve- lujen toimintamallit.	0	0	0	0		K	Porrasteisuutta ja hoidon jatkuvuutta kehitetään RRP-hankkeen kautta. Malli on luotu ja pilotointi käynnissä.
Tarpeenmukaiset sote-keskukset							
Tarpeenmukaisten sote-keskusten palveluver- kosto jakaantuu laajan palveluvalikoiman sote- keskuksiin (kolme), sote-keskuksiin (13) sekä sote-yksiköihin (19), joiden palveluvalikoimaa tar- kennetaan palvelutarpeita vastaavaksi. Jatkossa kaikkien sote-keskusten ja sote-yksiköi- den palveluvalikoimaa tarkastellaan jatkuvasti ja vähintään vuosittain talous- ja toimintasuunnitel- man laatimisen yhteydessä. Jokaisessa kunnassa on vähintään yksi fyysinen sote-keskus/-yksikkö. Yksikkö voi sijaita muun palvelutoiminnan yhteydessä. Kuuden nykyisen yksikön osalta arvioidaan pal- velujen muuttuminen liikkuviksi ja/tai digitaalisiksi.	-5 200 000	-4 300 000	-1 500 000	-1 500 000	Vuonna 2024 säästö syntyy, kun avoimia täyttämättä olevia tai määrääkäsillä nyt täytettyjä vakansseja, jotka päättyvät kesän tai syksyn aikana, enää täytetään tänä vuonna. Tämän ei kuitenkaan ajatella olevan pysyvä ratkaisu, vain tämän vuoden TUTA-	K	Tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveys- keskusten palveluverkosto on edennyt tilakartoitusten kautta päätöksente- koon, jossa määriteltiin palveluvali- koima sekä laajan palvelun sosiaali- ja terveyskeskukset (3), sosiaali- ja ter- veyskeskukset (13) ja sosiaali- ja ter- veysyksiköt (19) aluevaltuuston teke- män sosiaali- ja terveyspalvelujen tuot- tavuus- ja taloudellisuusohjelman lin- jauksen mukaisesti. Lisäksi kuudesta arvioitavasta toimipisteestä kolme ni- mettiin sosiaali- ja terveysyksiköksi ja kolme osa-aikaista palvelua tuottavaa toimipistettä (Kuivaniemi, Siikajoenkylä ja Yli-li) lakkautettiin 1.6.2024.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
<p>Digitaalinen sote-keskus sekä Oulun yliopistollisen sairaalan osaamiskeskusten palvelut tukevat sote-keskusten ja -yksiköiden sekä liikkuvien palveluiden toimintaa.</p> <p>Sisältää sote-järjestämissuunnitelmasta siirtyneen toimeenpanosuunnitelman: Tarpeenmukaisten sote-keskusten määrittely</p>					toimenpiteiden varmistava toimi.		
<p>Digitaalinen sote-keskus ja palveluvalikoima laajenevat nopeutetusti koko hyvinvointialueen laajuisesti.</p> <p>Kaikista avovastaanoton kontakteista hoidetaan 20 % digitaalisen sote-keskuksen kautta.</p>	1 000 000	500 000	1 000 000	1 000 000		K	Digitaalinen sote-keskus on laajentunut 15 kunnan alueelle (30.3.2024). Potilastietojärjestelmien hajanaisuus haastaa nopeutettua laajenemista, Esko -potilastietojärjestelmän käyttöönotto on edellytys sujuvalle laajentumiselle. Digitaalisen sote-keskuksen osuus kaikista avovastaanoton kontakteista on 11,8 % (30.6.2024), kun otetaan huomioon alueet, jossa se on käytössä.
<p>Hoidon ja palvelun jatkuvuus ja moniammatillinen tiimimalli laajenevat kaikkiin sote-keskuksiin.</p>		0	0	0		K	Paljon palveluita tarvitseville nimetty omalääkäri/omahoitaja kaikissa sote-keskuksissa. Koko väestö jaettu omalääkäreille/omahoitajille yhdeksässä sote-keskuksessa. Väestön jakoa vaikeuttaa valinnanvapauden perusteella oman sote-keskusalueesta poikkeavan sote-keskuksen valinneet. Kehittämistyö jatkuu hankevetoisesti.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
Toteutetaan paljon palveluita tarvitsevien sote-integraatio.		0	0	0		K	Sote-integraatiota toteutetaan yhteistyössä mielenterveys- ja päihdepalveluiden kanssa sekä suun terveydenhuolto ja lapsiperheiden palvelut. Haasteena toimintamallien jalkauttamiselle on henkilöstön sitoutuminen ja valmius uusiin toimintamalleihin. Haasteena toimintatietojen saatavuus ja luotettavuus hoitoketjujen kehittämisessä ja ketjujen seurannassa.
Hyvinvointialueen yhteiset palvelut							
Erikoissairaanhoidon päivystyksen ja leikkaustoiminnan kokonaissuunnitelma valmistellaan ja päätetään vuoden 2024 aikana. Siinä huomioidaan mahdolliset laki- tai asetusmuutokset. Tavoitteena on, että Oulaskankaan sairaalan leikkaustoimintaa jatketaan ja siten saadaan lyhennettyä Pohteen leikkausjonoja ja noudatettua hoitotakuuta nykyistä paremmin.	0	0	-4 500 000	-5 500 000		K	Vuodelle 2024 ei vielä päätöksiä, joten ei vaikutuksia. Arvioitu vaikutus toteutuu vuosina 2025 ja 2026. Raahen yöpäivystyksen lakkauttaminen 2025 alusta päätetty kesäkuussa aluevaltuustossa.
Ostopalveluiden käytön vähentäminen erikoissairaanhoidon avopalveluissa.	-10 000 000	-4 071 000	-2 255 000	-2 400 000		K	Vuodelle 2025 jononpurkuun käytettäviä ostopalveluita lisätty. Ei toteudu v. 2024-2025 alkuperäisessä laajuudessa johtuen mm. jononpurkuostoista. Vuonna 2025 Raahessa neurologian poliklinikka supistetaan niin, että jää vain etävastaanotot OYSin kautta, ja muuten kaikki siirtyy OYSiin.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
Erikoissairaanhoidon poliklinikkatoimintaa toteutetaan laajan palvelun sote-keskuksissa ja yliopistollisessa sairaalassa.		0	0	0	nämä arvioitu ylemmässä kohdassa, ovat mukana euroissa	T	Sisältyy edelliseen toimenpiteeseen (Ostopalveluiden käytön vähentäminen erikoissairaanhoidon ostopalveluissa).
Akuuttiosastopaikkoja vähennetään (29 paikkaa) ja akuuttiosastopaikat keskitetään alueellisesti isompiin yksiköihin. Yksityisten palvelujen tuottajien rooli akuuttiosastopalvelujen tuottajana tarkastellaan sopimusten päätyttyä. Akuuttiosastojen paikkamäärä ja sijoittumista tarkastellaan vuoden 2024 aikana. Sisältää sote-järjestämissuunnitelmasta siirtyneen toimeenpanosuunnitelman: Akuuttipaikkojen vähentäminen	-1 700 000	-800 000	-3 500 000	-2 900 000		K	Suunnittelua akuuttiosastojen keskittämistä alueellisesti isompiin yksiköihin jatkettu. Päätös Kalajoen akuuttiosaston (-20 paikkaa) lakkauttamisesta 1.8.2024 alkaen tehty 6.5.2024. Kärsämäki siirtynyt omaan tuotantoon 1.4.2024 alkaen.
Perusterveydenhuollon päivystykset jatkuvat laajan palvelun sote-keskuksissa. Päätös Raahen yöpäivystyksestä tehdään vuoden 2024 aikana vaikuttavuusarvioinnin ja omaksi toiminnaksi ottamisen selvityksen perusteella.	0	0	-1 000 000	-1 000 000		K	Suunnittelua perusterveydenhuollon päivystysten jatkumisesta laajan palvelun sote-keskuksissa tehty. Raahen yöpäivystyksen muutos on valmistelussa hallituksen kehysriihen linjausten mukaisesti, päätöksenteko myöhemmin vuoden 2024 aikana.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
OYS-somatiikan palveluiden tuottavuuden parantaminen. Uuden sairaalan käyttöönotto loppuvuodesta 2024.					Sopeutustoimet sisältyvät vuoden 2024 talousarvioon toiminnan tehostamisena. Sopeutustoimet vuoden 2024 talousarviossa vs. TP2023 inflaatio huomioiden 26,8 milj. €.	K	Tulojen kasvun toteutuminen, henkilöstökulujen kasvun taitto, aineiden ja tarvikkeiden kasvun taitto, nettovaikutus. Muutto uuteen sairaalaan toteutuu vuosien 2024 ja 2025 aikana. Sopeutustoimet sisältyvät vuoden 2024 talousarvioon toiminnan tehostamisena. Sopeutustoimet vuoden 2024 talousarviossa vs. TP2023 inflaatio huomioiden 26,8 miljoonaa €.
Sairaanhoidolliset palvelut (kuvantaminen, lääkehoito, välinehoito) keskitetään ja tuotetaan uuden palveluverkoston mukaisesti. Kuvantamisen yksiköiden määrä vähenee 16:sta vähintään 8:aan. Sisältää sote-järjestämissuunnitelmasta siirtyneet toimeenpanosuunnitelmat: - Yhteensovitetaan röntgenpalvelut sote-keskuksen palveluprofiilin mukaan - Välinehuollon prosessin yhtenäistäminen - Apteekkitoimintojen alueellinen koordinointi	-200 000	-100 000	-450 000	-1 252 000		K	Varmuudella toteutuu osittain, mutta epävarmaa toteutuuko täysimääräisesti.
Kuntoutuksen palvelut toteutetaan osana tarpeenmukaisia sote-keskuksia. Kuntoutusketjun toimivuutta parannetaan.	-2 600 000	0	-2 600 000	-2 600 000	Vuosi 2024: Ei toteudu ilman lisätoimenpiteitä.	S	Vaatii lisätoimenpiteitä vuonna 2024 toteutuakseen.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
Kuntoutuksen poliklinikat (kipu, aivovamma ja spastiseetti) jatkavat sopeutetulla budjetilla.	-3 100 000	-3 000 000	-3 100 000	-3 100 000		K	vaatii kriittistä arviointia sijaisuuksien ja rekrytointien toteutuksessa
Kotisairaalan ostopalvelut siirretään omaksi toiminnaksi. Kotisairaalan toimintaa lisätään omana toimintana.	-300 000					T	Kotisairaalan ostopalvelut siirtyneet omaksi toiminnaksi 1/2024 lähtien. Säästö on huomioitu talousarviossa 2024
Lastensuojelun sijaishuoltoon perustetaan 12-paikkainen oman toiminnan vaativan palvelun yksikkö ja 7-paikkainen arviointiyksikkö. Sisältää sote-järjestämissuunnitelmasta siirtyneen toimeenpanosuunnitelman: Lastensuojelun laitoksen perustaminen	-500 000	0	-500 000	-500 000		K	Valmistelussa sekä vaativan että erityisen tason lastensuojeluyksikkö (7+4 paikkaa). Käynnistyminen riippuu remontointiaikatauluista, todennäköinen käynnistyminen 11/24.
PELASTUSTOIMEN PALVELUTASOPÄÄTÖS							
Pelastustoimi							
Paloasemien sulkeminen	-33 000	0	0			T	Kyseessä on vaihtoehtoinen säästöavoite, josta toteutui kohdentamattoman säästötavoitteen osuus, jolloin paloasemien sulkemisia ei taloudelliseen tavoitteeseen pääsemiseksi näiltä osin tarvita.
Organisaation uudistaminen, hallinnon keventäminen ja toimintojen keskittäminen	-100 000	-80 000	-80 000	-80 000		T	Organisaatiouudistamisen hallinnolliset toimenpiteet suoritettu toukokuussa 2024. Täytäntöönpanossa edetään siten, että 1.1.2025 uusi organisaatio aloittaa kokonaisuudessaan toimintansa.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
Henkilöstöresurssin vähentäminen	-1 370 000	-1 300 000	-800 000	-800 000		K	Henkilöstöresurssien vähentäminen on edennyt käytännössä jo 1.1.2023 alkaen ja erityisesti tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman näkökulmasta vuoden 2024 aikanaakin suunnitellusti. Vankasneja tullaan pitämään harkinnanvaraisesti tyhjinä loppuvuodenkin aikana siten, että riittävään taloudelliseen vaikutukseen yletetään.
Taksojen ja maksujen korottaminen	-66 000	-66 000	-99 000	-99 000		T	Uusi hinnasto otettu käyttöön 1.1.2024
Vakiinnuttamisrahan vaikutusten optimoiminen	-100 000	-500 000	-700 000	0		K	Tehtyjä hankekortteja on 16, kuluja on saatu kohdennettua hyvin. Osassa hankekortteja on edetty aikataulutavoitetta nopeammin, osassa hitaammin. Toimintaa seurataan säännönmukaisesti.
Hankintojen leikkaaminen	-220 000	-200 000	0	0		K	Näiltä osin taloudelliset tavoitteet on jo budjetoitu vuoden 2024 talousarvioon. Mikäli mittavilta poikkeuksellisilta tarpeilta, kuten sään ääri-ilmiöiltä tai merkittäviltä kalustotappioilta, vältytään, tavoitteeseen tullaan ylettämään.
Toimitilojen vähentäminen	-120 000	-200 000	-400 000	-500 000		K	Toimitilatehokkuutta edistetään useilla eri tavoilla. Osasta tiloista luovutaan, osaan tulee käyttäjiä muualta Pohdeelta tai ulkopuolelta. Vuokria on jo voitu alentaa ja investointeihin suhtaudutaan aiempaa kriittisemmin. Tilaselvitykset on tehty, ja sopimuksia tilojen jakamisesta ja yhteiskäytöstä on solmittu mm. ensihoidon kanssa.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
HALLINTO, TUKIPALVELUT JA MAKSUT							
Sote-järjestämissuunnitelmaan liittyvät sopeuttamistoimet							
Harkinnanvaraisia asiakasmaksuja korotetaan vuodelle 2024 5,5 % (elinkustannusindeksi)	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000		T	Toteutunut
B-lausunnot maksullisiksi							
Asiakaspalvelujen ostojen enimmäisindeksiä alhaisempi hinnankorotusprosentti, mikäli sopimuksissa on ehto "korotetaan enintään indeksin mukaan" (esim. 5 % -> 3 %)	-5 000 000	0	0	0		S	Neuvotteluja käydään palveluntuottajien kanssa.
Muut hallintoon, tukipalveluihin ja maksuihin liittyvät sopeutustoimet							
Hinnastojen korotukset hyvinvointialueen ulkopuolelle myytävistä palveluista elinkustannusindeksin suhteessa (5,5 %)	-5 000 000	-5 000 000	-10 000 000	-15 000 000		T	Ulkohyvinvointialuemyynnin hinnastoja on tarkistettu aluehallituksen päätöksellä.
Palvelujen ostojen enimmäisindeksiä alhaisempi hinnankorotusprosentti, mikäli sopimuksissa on ehto "korotetaan enintään indeksin mukaan" (esim. 5 % -> 3 %)	-2 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000		K	Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaista hinnankorotusprosenttia on käytetty sopimusten mahdollistamissa puitteissa.
Suunnitelma taloudellisesti ja toiminnallisesti perustellusta vuokratyövoiman käytöstä	-500 000	0	0	0	Ylityshka talousarvioon. TP2024 ennuste ylittää vuoden 2023 tason.	K	Hoitohenkilöstöä koskevia henkilöstön vuokraussopimuksia on irtisanottu 1.5.2024 alkaen. Vastaavasti joitakin uusia kilpailutuksia on jouduttu käynnistämään.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
Investointien sopeuttaminen ja priorisointi vuodelta 2024 noin 20 % nykytasoa pienemmäksi (pl. sairaalan rakennukset ja ensikalustukseen liittyvät).		-1 800 000	-5 000 000	-4 000 000		T	Vuonna 2024 toteutettavia investointeja on sopeutettu toimialueittain noin 20 %.
Hallinto-, henkilöstö- ja talouspalveluiden toimintojen tehostaminen niin, että kokonaiskulut/henkilöstö vähenee 10 % vuoteen 2026 mennessä	-350 000	-350 000	-1 260 000	-2 400 000	Ns. kohdentamattomia sihteereitä on vielä kirjautunut hallintopalveluihin. Muilta osin toteutuu.	K	Tavoite etenee. Joiltakin osin lähtöta-soa on jouduttu tarkistamaan toimialueilta siirtyneiden vakanssien vuoksi. Jatkossa joudutaan arvioimaan myös joitakin strategisia resurssilisäyksiä ja sopeutuksen priorisointia.
Toimitilatehokkuuden parantaminen suunniteltujen palveluverkkomuutosten myötä	-2 600 000	-2 100 000	-3 300 000	-6 200 000	Pelastustoimen osuus osana pelastustoimen toimenpiteitä. Säästö rahoitetaan ns. vakiinnuttamisraha-hasta. Toimenpiteiden toteutuminen on arvioitu keskimäärin 1.9.2024 alkaen (1/3 vuodesta 2024)	K	Tavoite etenee. Toimialueet ovat tehneet palveluverkkoon liittyvät päätökset näiltä osin.
Toimitilatehokkuuden parantaminen hallinnon tehtävissä	0	0	-200 000	-1 000 000	Hallinnon tiloista pääosa sijoittuu omistettuihin kiinteistöihin tai kunnilta 31.12.2025 saakka vuokratuihin tiloihin. Yksityisiltä	S	Valmistelu on käynnissä ja etenee vaiheittain.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
					vuokratuissa tiloissa irtisanomisajat ovat yleensä 6-12 kk. Vanhan sairaalan tiloja poistuu vasta purkamisen myötä.		
Muu toimitilatehokkuuden parantaminen	0	0	0	-5 000 000	Säästöt ovat realisoitavissa v. 2026 alkaen, koska vuokrasopimukset ovat pääosin voimassa 31.12.2025 saakka. Säästöjen toteutuminen on kiinni palveluverkkoon tehtävistä päätöksistä.	S	Edellyttää toimialueiden palveluverkkopäätöksiä.
Kunnilta ja muilta vuokrattujen toimitilojen vuokrasopimusten ehtojen tarkistaminen vuodesta 2026 alkaen.	0	0	0	-10 000 000	Pääomavuokran osuus kuntien vuokrasopimusten mukaisista vuokrista on noin 26 milj. euroa. Tavoitteena on merkittävästi alentaa pääomavuokria.	S	Sopimusneuvottelut käynnistyvät syksyllä 2024.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
<p>Poliittisen järjestelmän sopeuttaminen. Alueellisten neuvottelukuntien toimintaa kehitetään (kokousten määrän vähentäminen, etäyhteyksien käyttö, viranhaltijoiden harkittu mukana olo, kokousten painopisteenä alueiden antama palaute, ei infot, joita jokainen voi lukea Pohteen sivuilta).</p> <p>Valtuustoryhmien toimintatukea leikataan 20 %; hallintosääntöä muutetaan niin, että vuotuinen säästö luottamushenkilöpalkkioista on vähintään 0,25 milj.</p>	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000		T	Sopeutukset on toteutettu.
Asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistäminen	6 460 000	4 960 000	880 000	-580 000		K	Yhtenäistäminen toteutuu, mutta aikataulu on viivästynyt ja taloudelliseen tulokseen sisältyy riskiä.
Tietojärjestelmien ja ICT-tukipalvelujen yhtenäistämiset sekä muut tehostamistoimet	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000		K	Työ etenee, toimenpiteiden toteutus kestää useamman vuoden ajan.
Tietohallinnon ICT-muutosohjelma valmistuu pääosin vuoden 2025 loppuun mennessä, jonka jälkeen muutuskustannukset pienenevät	0	0	-500 000	-2 100 000		K	Työ etenee, toimenpiteiden toteutus kestää useamman vuoden ajan. Muutosohjelmaan myönnetty valtionavustukset loppuvat vuonna 2025.
Monituottajamallin arviointi ateria- ja puhtauspalveluissa ja tehostamistoimenpiteet	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000		K	Monituottajamallin arviointi on käynnissä. Tehostamistoimenpiteet toteutuksessa.
Henkilöstöetuuksien määräaikainen heikennys: Smartum-setelin arvo lasketaan puoleen vuodeksi 2024 (250 €:sta 125 €:oon) tai vastaava säästö toteutetaan muilla henkilöstöjärjestöjen ehdottamilla toimenpiteillä.	-2 300 000	-2 300 000	0	0		T	Toteutettu.

Tasapainotustoimenpide	20.11.2023 päätetyt eurot v. 2024	Tarkentunut, arvioitu taloudellinen vaikutus v. 2024	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2025	Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026	Kommentit taloudellisista vaikutuksista	Toimenpiteen tila	Sanallinen arvio toteutumisesta
Nopean palkitsemisen käyttöönottoa siirretään	-500 000	-500 000	0	0		T	Toteutettu.
In house-yhtiöiden tehostamistoimenpiteet. Tavoitteena on, että in house-yhtiöiden laskutus kasvaa enintään saman verran kuin hyvinvointialueen toimintakate.					Vaikutus ei näy omina toimenpiteinään, vaan osana toimialueiden taloutta	T	Neuvotteluja yhtiöiden kanssa käydään jatkuvasti. Kustannusvaikutus ei näy omina toimenpiteinään, vaan osana toimialueiden taloutta.
Koko hyvinvointialuetta koskevat yhteistoiminta-neuvottelut palveluverkkomuutosten toteuttamiseksi ja johtamisjärjestelmän arvioimiseksi. Johtamisjärjestelmää arvioidaan erityisesti sote-integraation näkökulmasta ja sen pohjalta määritellään tarvittavat jatkotoimenpiteet.					Vaikutus ei näy omina toimenpiteinään, vaan osana toimialueiden taloutta	K	Tuta-ohjelman yt-neuvottelut on toteutettu, Johtamisjärjestelmän yt-neuvottelut päättyvät kesäkuun alussa 2024. Kustannusvaikutus ei näy omina toimenpiteinään, vaan osana toimialueiden taloutta.
Pysäköintimaksujen korottaminen	-200 000	-200 000	-400 000	-600 000		T	Korotukset toteutettu, maksujen korotuksen toteumaan liittyy epävarmuutta.
Tekoälyn käyttöönottoa (mm. tekoälysovelluksia) selvitetään hyvinvointialueella määrätietoisesti.					Vaikutus ei näy omina toimenpiteinään, vaan osana toimialueiden taloutta	K	Tekoälyn käyttöönottoa selvitetään määrätietoisesti useissa toiminnoissa. Kustannusvaikutus ei näy omina toimenpiteinään, vaan osana toimialueiden taloutta.

Liite 3: Toimialuekohtaiset hankinnat, palvelusetelin sääntökirjat, myöntämisen perusteet ja asiakasmaksut 1.1.2024 - 30.06.2024

<p>Perhe- ja sosiaali-palvelut ja OYS-psykiatria</p>	<p>Hankinnat: Lasten ja perheiden palveluiden palveluntuottajarekisterin perustaminen (DPS), Palveluntuottajarekisterin sisäiset kilpailutukset ovat valmistelussa seuraavien palveluiden osalta: Perhetyö, Ammatillinen tukihenkilötoiminta, Lapsen ja vanhemman välisen tapaamisen valvonta ja valvottu vaihto, Lapsiperheiden kotipalvelu, Tehostettu perhetyö, Perhekuntoutus, Ammatilliset perhekotipalvelut, Sijaishuollon palvelut ammatillisessa perhekodissa, Lastensuojelulaitosten palvelut, Laitosperhekuntoutus, Erityisen huolenpidon palvelut, Avustajapalvelun hankintapäätös, ennakollinen valvonta ja sopimusten allekirjoittaminen, Vainajien kuljetusten hankintapäätös, ennakollinen valvonta ja sopimusten allekirjoittaminen, Kotihoidon ja kotona asumista tukevien palveluiden palveluntuottajarekisterin perustaminen (DPS), Kotihoidon ja kotisairaanhoidon hankinnan käynnistäminen, hankintapäätös ja ennakollinen valvonta, Psykologiset ja neuropsykologiset tutkimukset hankinta valmistelussa, Mielenveys- ja päihdeasumispalveluiden palveluntuottajanrekisterin perustaminen (DPS) ja sisäisten tarjousasiakirjojen valmistelu aloitettu, Henkilökuljetusten palveluntuottajarekisterin perustaminen, henkilökuljetusten tarjousasiakirjojen valmistelu</p> <p>Palvelusetelit:</p> <p>Myöntämisen perusteet: Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen perusteiden päivitys on valmistelussa, Pitkäaikaisessa laitoshoidossa/ -palvelussa olevien asiakkaiden liikkumisen tuen palvelun myöntämisen perusteet, Tukiperheen myöntämisen perusteet ja toimintaohje</p> <p>Asiakasmaksut: Pitkäaikaisessa laitoshoidossa/ -palvelussa olevien asiakkaiden liikkumisen tuen palvelun asiakasmaksut 1.6.2024 alkaen, Tukiperheiden asiakasmaksut, SHL liikkumisen tuen asiakasmaksujen päivitys</p>
<p>Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut</p>	<p>Hankinnat: Vainajien kuljetusten hankintapäätös, ennakollinen valvonta ja sopimusten allekirjoittaminen, Hoitorinkipalvelujen palveluntuottajarekisterin perustaminen ja sisäisen kilpailutuksen tarjousasiakirjojen valmistelu, Rintasyöpäseulonta hankinta, hankintapäätös, ennakollinen valvonta ja sopimusten allekirjoittaminen,</p> <p>Palveluseteli: Lohjenneen hampaan hoidon palvelusetelin käyttöönotto, ennakollinen valvonta ja palveluntuottajien hyväksyminen</p> <p>Myöntämisen perusteet: Pitkäaikaisessa laitoshoidossa/ -palvelussa olevien asiakkaiden liikkumisen tuen palvelun myöntämisen perusteet</p> <p>Asiakasmaksut:</p>
<p>Ikäihmisten palvelut</p>	<p>Hankinnat: Kotihoidon ja kotona asumista tukevien palveluiden palveluntuottajarekisterin perustaminen (DPS), Kotihoidon ja kotisairaanhoidon hankinnan käynnistäminen, hankintapäätös ja ennakollinen valvonta, Avustajapalvelun hankintapäätös, ennakollinen valvonta ja sopimusten allekirjoittaminen, Vainajien kuljetusten hankintapäätös, ennakollinen valvonta ja sopimusten allekirjoittaminen, Henkilökuljetusten palveluntuottajarekisterin perustaminen, henkilökuljetusten tarjousasiakirjojen valmistelu, Ikäihmisten asumispalveluiden palveluntuottajarekisteriin uuden luokan perustaminen: Yhteisöllinen asuminen ja sisäisten tarjousasiakirjojen valmistelu</p> <p>Palvelusetelit:</p>

	<p><u>Myöntämisen perusteet:</u> Kotikuntoutuksen myöntämisen perusteet, Sosiaalihuoltolain mukaisen tukipalvelun myöntämisen perusteiden täydentäminen kuntouttavan päivätoiminnan osalta, Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ja kuntoutus- ja arviointipalvelun (SHL) myöntämisen perusteet, Pitkäaikaisessa laitoshoidossa/ -palvelussa olevien asiakkaiden liikkumisen tuen palvelun myöntämisen perusteet, Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen perusteiden päivitys on valmistelussa</p> <p><u>Asiakasmaksut:</u> Kuntouttavan päivätoiminnan osapäivätoiminnan lähipalvelun ja etäpalvelun asiakasmaksu 1.6.2024 alkaen, Pitkäaikaisessa laitoshoidossa/ -palvelussa olevien asiakkaiden liikkumisen tuen palvelun asiakasmaksut 1.6.2024 alkaen, SHL liikkumisen tuen asiakasmaksujen päivitys</p>
Vammais- palvelut ja kuljetuspalve- lut	<p><u>Palveluseteli:</u> Henkilökohtaisen avun palvelusetelin sääntökirjan valmistelu, sääntökirjan hyväksyminen, palvelusetelin käyttöönotto, ennakkollinen valvonta ja palveluntuottajien hyväksyminen</p> <p><u>Myöntämisen perusteet:</u> Pitkäaikaisessa laitoshoidossa/ -palvelussa olevien asiakkaiden liikkumisen tuen palvelun myöntämisen perusteet, Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen perusteiden päivitys on valmistelussa, Tukiperheen myöntämisen perusteet ja toimintaohje</p> <p><u>Asiakasmaksut:</u> Pitkäaikaisessa laitoshoidossa/ -palvelussa olevien asiakkaiden liikkumisen tuen palvelun asiakasmaksut 1.6.2024 alkaen, Vammaispalveluiden asiakasmaksujen määräytyminen, SHL ja VPL liikkumisen tuen asiakasmaksujen päivitys</p>
OYS-sairaala- palvelut ja ensihoito	<p><u>Hankinnat:</u> Henkilökuljetusten palveluntuottajarekisterin perustaminen, kiireettömien potilassiirtojen tarjousasiakirjojen valmistelu ja hankinnan käynnistäminen, Somaattisen erikoissairaanhoidon palveluiden palveluntuottajarekisterin valmistelu ja perustaminen, Leikkaussalivuokratyövoiman hankinnan valmistelu ja toteuttaminen</p> <p><u>Palveluseteli:</u></p> <p><u>Myöntämisen perusteet:</u></p> <p><u>Asiakasmaksut:</u> Synnyttäneiden perhehuoneen asiakasmaksu</p>
Kuntoutus	<p><u>Hankinnat:</u> Hoitorinkipalvelujen palveluntuottajarekisterin perustaminen ja sisäisten tarjousasiakirjojen valmistelu</p> <p><u>Palveluseteli:</u> Fysioterapian palvelusetelin sääntökirjan valmistelu, sääntökirjan hyväksyminen, palvelusetelin käyttöönotto, ennakkollinen valvonta ja palveluntuottajien hyväksyminen, Toimintaterapian palvelusetelin sääntökirjan valmistelu, sääntökirjan hyväksyminen</p> <p><u>Myöntämisen perusteet:</u></p> <p><u>Asiakasmaksut:</u> Ryhmäkuntoutuksen asiakasmaksut</p>
Sairaan- hoidolliset palvelut	<p><u>Hankinnat:</u> Patologian hankinta hankintapäätös, ennakkollinen valvonta ja sopimusten allekirjoittaminen,</p> <p><u>Myöntämisen perusteet:</u></p> <p><u>Asiakasmaksut:</u></p>

Liite 4: Valvontatapahtumat ja toimialueille tulleet kantelut ja muistutukset vuonna 2023 ja 1.1.2024 - 30.06.2024

	Muistutukset		Kantelut		Oma- valvonnallisesti käsiteltäväksi siirretyt asiat		Valvonnat		Sopimusvalvonta	
	2023	1-6 2024	2023	1-6 2024	2023	1-6 2024	2023	1-6/2024	2023	1-6/2024
Hyvinvointialueen johtaminen	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Konsernipalvelut	0	3	0	0	0	1	0	0	0	0
Järjestämistoiminto	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	365	211	56	30	17	15	99	<u>Suunnitelmallinen:</u> oma tuotanto 25 kpl, ostopalvelut/sopimusvalvonta 38 kpl <u>Reaktiivinen:</u> oma tuotanto 1 kpl, ostopalvelut/sopimusvalvonta 13 kpl Yht. 77	Selvityspyynnöt /reklamaatiot 15 kpl, alihankkijoiden hyväksyntä 0 kpl Yht. 15	
Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut	230	140	17	11	10	1	3	<u>Suunnitelmallinen:</u> oma tuotanto 8 kpl, ostopalvelut/sopimusvalvonta 0 kpl <u>Reaktiivinen:</u> oma tuotanto 2 kpl, ostopalvelut/sopimusvalvonta 0 kpl Yht. 10	0	0

	Muistutukset		Kantelut		Oma- valvonnallisesti käsiteltäväksi siirretyt asiat		Valvonnat		Sopimusvalvonta	
	2023	1-6 2024	2023	1-6 2024	2023	1-6 2024	2023	1-6/2024	2023	1-6/2024
Ikäihmisten palvelut	48	51	13	7	11	9	51	<u>Suunnitelmallinen:</u> oma tuotanto 25 kpl, ostopalvelut/sopimusvalvonta 39 kpl <u>Reaktiivinen:</u> oma tuotanto 0 kpl, ostopalvelut/sopimusvalvonta 7 kpl Yht. 71	0	Selvityspyynnöt /reklamaatiot 19 kpl, alihankkijoiden hyväksyntä 0 kpl Yht. 19
Vammaispalvelut ja kuljetuspalvelut	62	55	14	9	8	8	52	<u>Suunnitelmallinen:</u> oma tuotanto 4 kpl, ostopalvelut/sopimusvalvonta 40 kpl <u>Reaktiivinen:</u> oma tuotanto 0 kpl, ostopalvelut/sopimusvalvonta 4 kpl Yht. 48	0	Selvityspyynnöt /reklamaatiot 7 kpl, alihankkijoiden hyväksyntä 0 kpl Yht. 7
OYS- sairaalapalvelut ja ensihoito	591	378	23	14	6	3	2	0	0	0
Kuntoutus	51	27	0	1	0	0	1	0	0	Selvityspyynnöt /reklamaatiot 6 kpl, alihankkijoiden hyväksyntä 80 kpl Yht. 86
Sairaanhoidolliset palvelut	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0